

Projekt

z dnia 12 czerwca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SOKÓŁCE**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka do roku 2032

Na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Rada Miejska w Sokółce uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Sokółka do roku 2032, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sokółki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

POD WZGLĘDEM
FORMALNO-PRAWNYM
ZASTRZEŻENI
NIEKŁADNOSZ
RADY MIEJSKIEJ

Piotr Romanowicz

Sekretarz

12.06.2024

mgr Danuta Kowalczyk

14.06.2024 r.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Sokółce
z dnia 2024 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOKÓŁKA DO ROKU 2032

Sokółka, 2024

Prezentowany Gminny Program Rewitalizacji jest strategicznym dokumentem, skonstruowanym w celu rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnej społeczności. Powstał on na podstawie szeroko zakrojonych konsultacji z różnymi grupami interesu, takimi jak mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

Zakres tego Programu jest szeroki i obejmuje nie tylko działania związane z infrastrukturą i przestrzenią publiczną, ale również projekty mające na celu aktywizację społeczną i gospodarczą. Program działa na zasadzie komplementarności, co oznacza, że różnorodne przedsięwzięcia i projekty są wzajemnie ze sobą powiązane, dążąc do osiągnięcia efektu synergii w kontekście rozwoju gminy.

Program przewiduje zintegrowane i efektywne zarządzanie, które pozwoli na koordynację działań różnych instytucji i podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji. Monitorowanie i ewaluacja są również kluczowymi elementami, umożliwiającymi śledzenie postępów i wprowadzenie ewentualnych korekt.

Zachęca się do zapoznania się z treścią Programu i do aktywnego udziału w jego realizacji. To nie tylko plan, ale również wspólna odpowiedzialność wszystkich zainteresowanych stron, by gmina stała się lepszym miejscem dla życia i rozwoju.

Spis treści

1. Informacje ogólne	5
2. Ogólna charakterystyka gminy	6
2.1. Obszar społeczny	6
2.2. Obszar gospodarczy	13
2.3. Infrastruktura	17
2.4. Środowisko	23
3. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sokółka	26
3.1. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	26
3.2. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa	30
3.2.1. Sfera społeczna	30
3.2.2. Sfera gospodarcza	35
3.2.3. Strefa środowiskowa	39
3.2.4. Strefa przestrzenno-funkcjonalna	42
3.2.5. Strefa techniczna	46
3.2.6. Podsumowanie	49
4. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	51
4.1. Obszar zdegradowany	51
4.2. Obszar rewitalizacji	53
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	56
5.1. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji	56
5.2. Potencjał obszaru rewitalizacji	68
6. Wizja obszaru rewitalizacji	71
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	72
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	74
8.1. Projekty podstawowe	74
8.2. Projekty uzupełniające	93
9. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	95
9.1. Mechanizmy integracji	95
9.2. Komplementarność	96
10. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji	104
11. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	106
12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji	110

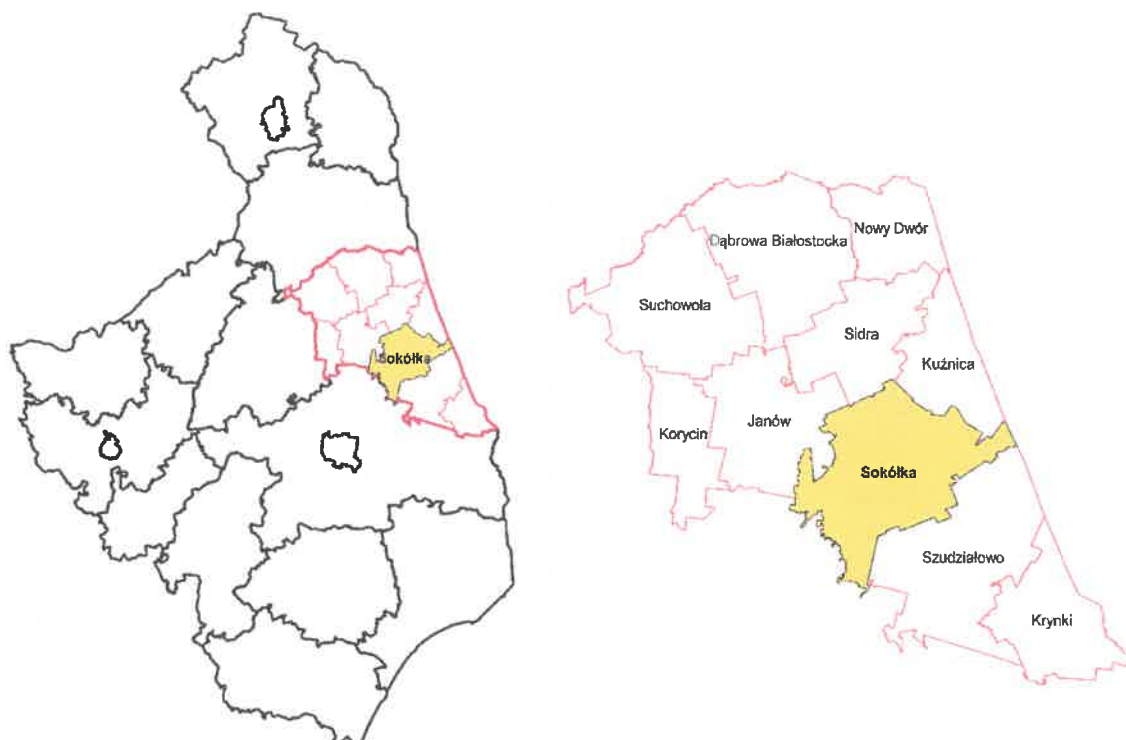
12.1.	Monitoring.....	110
12.2.	Ewaluacja	113
13.	Opis sposobu zapewnienia interesariuszy w procesie rewitalizacji	114
13.1.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	114
14.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji	117
14.1.	Opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy	119
15.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	121
16.	Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	121
	Spis rysunków:	122
	Spis tabel:	122
	Spis wykresów:.....	123

Załącznik 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

1. Informacje ogólne

Sokółka jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie podlaskim. Zlokalizowana jest na obszarze Wzgórz Sokólskich, w północnej części Niziny Podlaskiej, u źródeł rzeki Sokołdy. Od strony wschodniej graniczy z Białorusią, od zachodniej - otacza ją Puszcza Knyszyńska. Przez miasto Sokółka przebiega międzynarodowa trasa drogowa: droga krajowa nr 19 i linia kolejowa na trasie Warszawa - Grodno. Usytuowanie na obszarze przygranicznym i historyczne losy sprawiły, że przez wieki krzyżowały się tutaj wpływy różnych narodowości i kultur.

Rysunek 1. Położenie gminy Sokółka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Tabela 1. Podstawowe informacje o gminie

województwo	podlaskie
powiat	sokólski
powierzchnia gminy	314 km ²
użytki rolne	70%
użytki leśne	21%
liczba sołectw	55
siedziba gminy	Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych (BDL)

2. Ogólna charakterystyka gminy

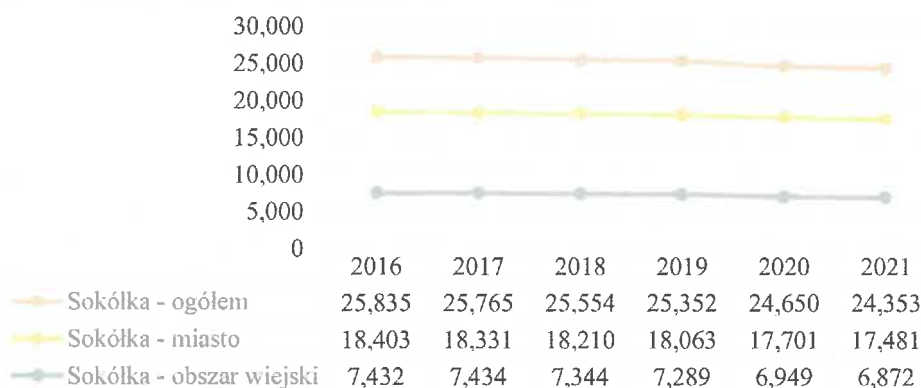
2.1. Obszar społeczny

Demografia

Procesy demograficzne zachodzące w społeczności lokalnej stanowią istotny czynnik wpływający na poziom potencjału społeczno-ekonomicznego jednostek terytorialnych. Zmiany demograficzne są kluczowym wyzwaniem w najbliższych latach.

W roku 2021 gmina Sokółka liczyła 24 353 mieszkańców. Spośród nich 17 481 osób zamieszkiwało w mieście Sokółka, natomiast na obszarze wiejskim gminy mieszkało 6 872 osób. W ostatnich latach zanotowano spadek liczby ludności. W porównaniu do roku 2016, liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1 739 osób, co stanowi 6,7% całkowitej populacji.

Wykres 1. Liczba ludności gminy Sokółka

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

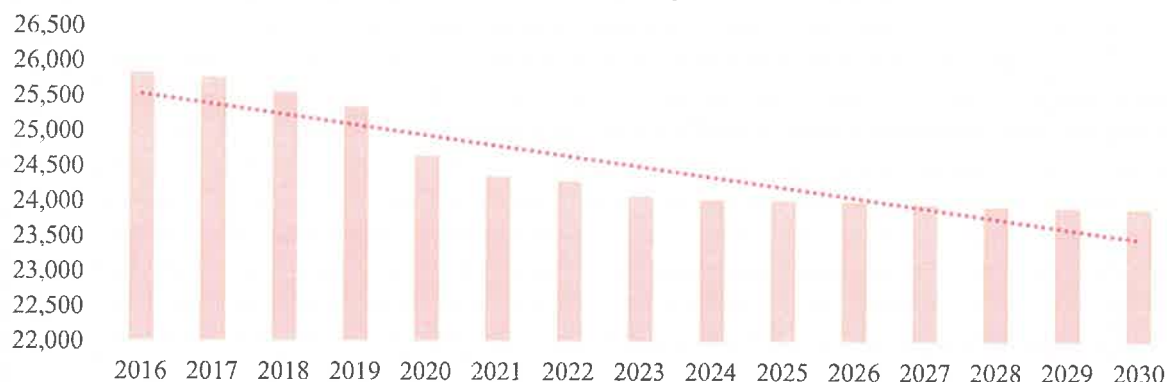
Analiza danych demograficznych gminy Sokółka w latach 2016-2021 wykazała stały spadek przyrostu naturalnego. W każdym z badanych lat liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, co skutkowało spadkiem całkowitej liczby mieszkańców. Średni przyrost naturalny w ostatnich latach wynosił -100. Szczególnie duży spadek liczby ludności miał miejsce w 2021 roku (-223).

Sytuacja demograficzna w gminie Sokółka jest też kształtowana przez migracje ludności. Saldo migracji, czyli różnica między liczbą osób przybywających do gminy a liczbą osób wyjeżdżających z gminy, ukazuje wyraźny trend spadkowy. Przez cały okres analizy (2016-2021) dominują lata charakteryzujące się ujemnym saldem migracji (średnio na poziomie – 110 osób).

W roku 2021 ludność w wieku produkcyjnym stanowiła około 59,5% wszystkich mieszkańców gminy. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 22,8%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym 17,6%. Odsetek mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na podobnym poziomie. Warto natomiast zauważyć, że w ostatnich latach liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrasta w strukturze ludności gminy.

Poniżej przedstawiono przewidywaną prognozę opartą na danych z GUS oraz własnych założeniach. Zgodnie z prognozą, liczba mieszkańców gminy w kolejnych latach będzie sukcesywnie spadać.

Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy wraz z prognozą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

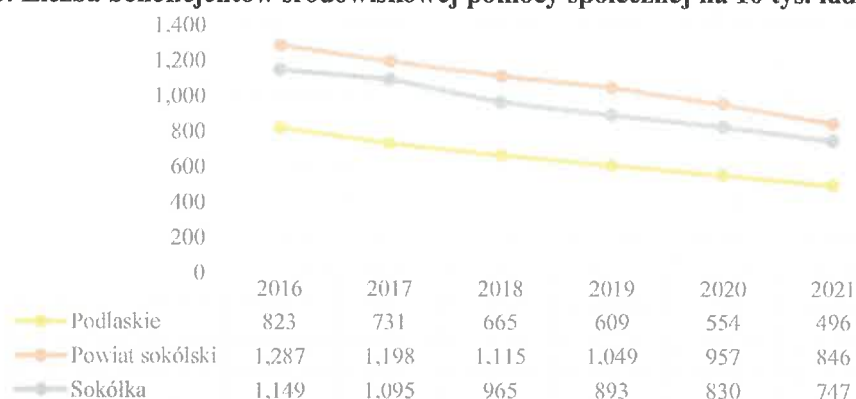
Opieka społeczna

Opieka społeczna jest przede wszystkim realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w odpowiednich warunkach. W ramach zadań zleconych ośrodek wypłaca zasiłki stałe, wyrównawcze i okresowe, jak również renty socjalne, zasiłki z zakresu ochrony macierzyństwa, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne. Wypełnienie zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej jest realizowane poprzez wydawanie posiłków, wypłacanie zasiłków losowych, pochówek, pracę socjalną oraz zasiłki celowe w gotówce i naturze.

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w 2021 roku w gminie była poniżej średniej dla powiatu, ale powyżej średniej dla województwa podlaskiego. Na przestrzeni lat widać jednak w gminie znaczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Wskaźnik ten od 2016 roku zmniejszył się o około 35%.

Wykres 3. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce udzielał pomocy z następujących powodów:

- ubóstwa (ogółem: 745, w tym na wsi – 220),
- potrzeby ochrony macierzyństwa (ogółem: 12, w tym na wsi- 3),
- bezrobocia (ogółem: 567, w tym na wsi – 138),
- niepełnosprawności (ogółem: 314, w tym na wsi – 71),
- długotrwałej lub ciężkiej choroby (ogółem: 288, w tym na wsi – 104),
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem: 200, w tym na wsi - 90),
- przemocy w rodzinie (ogółem: 5, w tym na wsi -1),
- alkoholizmu (ogółem:24, w tym na wsi – 10),
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (ogółem: 16, w tym na wsi – 2).¹

Gminny Punkt Pomocy Rodzinie

Na terenie gminy działa też Gminny Punkt Pomocy Rodzinie, który zapewnia fachowe i bezpłatne wsparcie dla osób indywidualnych, małżonków oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji i wymagających wsparcia w zakresie:

- problemów życia i rozwoju osobistego,
- problemów życia rodzinnego (m.in. alkohol i przemoc domowa),
- trudności we wzajemnych relacjach,
- pomocy w rozwiązywaniu konfliktów,
- prawnego doradztwa dotyczącego problemów rodzinnych, opiekuńczych, przemocy w rodzinie.

Domy pomocy społecznej

Osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, która nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osoby te kierowane są do odpowiedniego typu domu zlokalizowanego jak

¹ Raport o stanie Gminy Sokółka za rok 2021

najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce w 2021 r. opłacał pobyt 30 mieszkańców Gminy Sokółka, którzy ze względu na niepełnosprawność nie są w stanie funkcjonować w środowisku. Wszystkie osoby umieszczone przez Ośrodek wymagają całodobowej opieki i pomocy osób innych.

Spółdzielnia Socjalna „Ostoja” w Sokółce

Na podstawie Uchwały nr XXVI/176/16 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 26.02.2016 r. w sprawie utworzenia spółdzielni socjalnej „Ostoja” w Sokółce oraz Uchwały nr 8/2015 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „ODNOWA” z dnia 02.10.2015 r. została utworzona spółdzielnia socjalna osób prawnych. W dniu 25.04.2018 r. Spółdzielnia Socjalna „Ostoja” w Sokółce została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Gmina Sokółka oraz Stowarzyszenie „ODNOWA” podjęły się uruchomienia spółdzielni socjalnej mając na celu w szczególności dobro ogółu mieszkańców Gminy Sokółka. Głównym celem działalności spółdzielni socjalnej jest świadczenie usług opiekuńczych dla mieszkańców Gminy Sokółka.

Punkt Konsultacyjny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Punkt oferuje poradnictwo w zakresie ochrony zdrowia (psychiatra), prawne, pedagogiczne oraz terapeutę uzależnień. Konsultacje psychologiczne, które polegały na wstępnym rozpoznaniu i diagnozie problemu oraz udzieleniu pomocy. Konsultacje były skierowane do osób, które potrzebują pomocy, chcą zorientować się w naturze i źródle problemu, a następnie uzyskać poradę, co do najlepszej formy pomocy. Konsultacje prawne polegały na udzieleniu pomocy w zakresie procedur prawnych, działań pomocowych wobec ofiar, udzieleniu pomocy w redagowaniu pism procesowych, pomocy z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego i karnego.

Służba zdrowia

Na terenie miasta Sokółka funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce przy ul. Gen. W. Sikorskiego 40. W ramach zakładu funkcjonuje szpital, przychodnie specjalistyczne, zakład opiekuńczo-leczniczy, podstawowa opieka zdrowotna w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Przy zakładzie zlokalizowane jest lądowisko dla helikopterów.

Oświata

Gmina Sokółka realizuje zadania oświatowe określone w ustawie o systemie oświaty oraz aktów wykonawczych do ustawy i ustawy o samorządzie gminnym.

Na terenie gminy Sokółka funkcjonują następujące placówki wychowania przedszkolnego:

- Przedszkole nr 1 w Sokółce, ul. Gen. W. Sikorskiego 4,
- Przedszkole nr 2 w Sokółce, Os. Zielone 5,
- Przedszkole nr 3 w Sokółce, ul. Kresowa 73,
- Przedszkole nr 4 w Sokółce, ul. H. Kołtąja 22,
- Przedszkole nr 5 w Sokółce, Os. Centrum 18,
- Zespół wychowania przedszkolnego w Boguszech,
- Zespół wychowania przedszkolnego w Geniuszach,

- Zespół wychowania przedszkolnego w Malawiczach Dolnych,
- Zespół wychowania przedszkolnego w Starej Kamionce,
- Zespół wychowania przedszkolnego w Starej Rozedrance,
- Przedszkole Niepubliczne Akademia Malucha.

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w gminie Sokółka w latach 2016 – 2021 utrzymywała się na podobnym poziomie. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie jest wyższy niż w województwie oraz powiecie sokólskim. W 2021 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie wyniósł 90,2%.

Szkoły podstawowe

Na terenie gminy funkcjonują następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Sokółce, ul. Grodzieńska 43,
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Sokółce, ul. Szkolna 2,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Sokółce im. Walerego Wróblewskiego, Os. Zielone 2,
- Szkoła Podstawowa w Boguszach, Bogusze 24,
- Szkoła Podstawowa w Geniuszach, Geniusze 34,
- Szkoła Podstawowa w Starej Kamionce, Stara Kamionka 65,
- Szkoła Podstawowa w Malawiczach Dolnych, Malawicze Dolne 56,
- Szkoła Podstawowa w Starej Rozedrance z Oddziałem Przedszkolnym, Stara Rozedranka 3,
- Samorządowa Szkoła Muzyczna I st. w Sokółce, ul. A. Mickiewicza 2a,
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Janowszczyźnie.

W roku 2021 w gminie Sokółka współczynnik skolaryzacji odnoszący się do szkół podstawowych wyniósł 91%. Na przestrzeni ostatnich lat współczynnik ten utrzymuje się w gminie na podobnym poziomie.

Na terenie gminy funkcjonuje też Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia, kształcąca w 2021/2022 roku 89 uczniów.

Kultura, rekreacja i sport

Placówki kulturalne

Dziedzictwo kulturowe gminy Sokółka tworzą między innymi obiekty wpisane do rejestru zabytków. Obiektami wpisanymi do rejestru są:

- Bohoniki
 - Meczec tatarski,
 - Otoczenie meczetu tatarskiego w granicach działki,
 - Cmentarz muzułmański.
- Kundzin
 - Zespół kościoła parafialnego w skład którego wchodzi kościół pw. Narodzenia NMP, kostnica, cmentarz przykościelny, ogrodzenie, bramę główną i bramki boczne.
- Malawicze Dolne

- Wiatrak drewniany,
- Rozedranka Stara
 - Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Jezusowego.
- Sokółka
 - Układ urbanistyczny,
 - Zespół kościoła pw. św. Antoniego w skład którego wchodzi kościół, kaplica (kostnica), budynek bramy, plebania „stara” drewniana, plebania nowa, budynek gospodarczy.
 - Cerkiew prawosławna par. pw. św. Aleksandra Newskiego,
 - Plebania prawosławna przy ul. Piłsudskiego 6,
 - Kapliczka dziękczynna, ul. Grodzieńska/Kresowa,
 - Cmentarz ewangelicki, nieczynny, ul. Mariańska,
 - Cmentarz żydowski, ul. Zamenhofs,
 - Dom drewniany, ul. Grodzieńska 8,
 - Dom drewniany, ul. Grodzieńska 10,
 - Dom z oficyną i mur z bramą, Pl. Kościuszki 26,
 - Kamienica, ul. Piłsudskiego 1.

Infrastrukturę kulturalną miasta i gminy Sokółka tworzą:

- Sokółski Ośrodek Kultury w Sokółce,
- Muzeum Ziemi Sokólskiej,
- Kino „Sokół” w Sokółce,
- Biblioteka Publiczna w Sokółce wraz z filiami.
- Kluby wiejskie zlokalizowane na terenie gminy.

Rekreacja i sport

Gmina Sokółka posiada dobrze rozwiniętą bazę sportową, dzięki której zarówno młodzież jak i dorośli mieszkańcy mogą spędzać aktywnie czas wolny uczestnicząc w rekreacji i uprawiając różne dyscypliny sportu. Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną tworzą między innymi następujące obiekty:

- Stadion miejski z widownią na 1000 miejsc, bieżnią lekkoatletyczną, kompleksem boisk sportowo-rekreacyjnych (dwa boiska do piłki nożnej, dwa korty tenisowe oraz boisko wielofunkcyjne,
- Pływalnia miejska z pełnowymiarowym basenem, brodzikiem, dwoma saunami, siłownią i pełnym zapleczem,
- Sztuczny zalew o powierzchni 20 ha, ośrodek wypoczynku letniego i sportów wodnych,
- Park miejski,
- Dwa ogródki działkowe,
- Szkolne boiska sportowe i sale gimnastyczne,
- Szlaki turystyczne.

Organizacje pozarządowe

W 2022 roku na terenie gminy Sokółka działało 71 organizacji wpisanych do KSR (dane z Ministerstwa Sprawiedliwości).

2.2. Obszar gospodarczy

Rynek pracy

Według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku w gminie Sokółka (w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) pracowało 5 515 osób. Na przestrzeni ostatnich lat liczba pracujących w tych podmiotach wzrosła o około 7,4%.

Wykres 4. Liczba pracujących na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Liczba pracujących osób na 1000 ludności na terenie gminy była wyższa od średniej dla powiatu oraz województwa. W roku 2021, na obszarze gminy pracowało 226 osób na 1000 mieszkańców, podczas gdy w powiecie średnia wynosiła 141, a w województwie 209. Na przestrzeni lat liczba osób pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności w gminie z roku na rok wzrasta.

Jednym z istotnych zjawisk determinujących sytuację na rynku pracy jest bezrobocie oraz reprezentacja osób bezrobotnych w zasobie ludności w wieku produkcyjnym. Na obszarze gminy Sokółka, w latach 2016-2021, odnotowano niższy udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu do poziomu tego wskaźnika dla powiatu, jednak był on wyższy niż dla całego województwa. Wskaźnik bezrobocia dla gminy Sokółka w roku 2021 wyniósł 6,5%, podczas gdy w województwie podlaskim było to 4,9%, a w powiecie sokólskim 7,2%.

Od 2016 roku do 2021 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejszała się o 354 osoby (27,2%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszała się zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. Wśród osób bezrobotnych dominowali mężczyźni, którzy w 2021 roku stanowili około 57,8% wszystkich bezrobotnych. W roku 2021 istotną grupę bezrobotnych (67%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Osoby powyżej 50 roku życia stanowiły około 30% bezrobotnych.

Działalność gospodarcza

Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować trend wzrostowy związany z liczbą podmiotów gospodarczych. Od 2016 roku liczba tych podmiotów wzrosła o 182 (co stanowi wzrost o 9,6%). W 2021 roku na terenie gminy Sokółka zarejestrowanych było 2071 podmiotów gospodarczych, w tym 75 w sektorze publicznym (co stanowi 3,6% ogółu) oraz 1982 w sektorze prywatnym (co stanowi 96,4% ogółu). Warto zaznaczyć, że dominującą grupę w sektorze prywatnym stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które reprezentują aż 82,1% wszystkich podmiotów prywatnych.

Według klasyfikacji rodzaju działalności PKD 2007, w roku 2021, największą grupą podmiotów prywatnych w gminie były te działające w branży Sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, stanowiąc 23,10%. Następnie, znaczącą rolę odgrywały podmioty z Sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe, które stanowiły 9,67%. Warto także wymienić podmioty związane z Sekcją S – Pozostała działalność usługowa oraz Sekcją T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, które reprezentowały odpowiednio 8,90%.

Pod względem wielkości, mikroprzedsiębiorstwa dominowały w gminie, stanowiąc ponad 96,5% wszystkich podmiotów. Natomiast na przestrzeni lat, zaobserwować można spadek liczby małych i średnich przedsiębiorstw. W 2021 roku istniało łącznie 55 małych przedsiębiorstw i 14 średnich przedsiębiorstw.

Tabela 2. Podmioty wg klasy wielkości

Podmioty wg klas wielkości (zatrudnienie)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1 889	1 924	1 942	1 982	2 031	2 071
0-9	1 803	1 838	1 861	1 906	1 959	1 999
10 - 49	64	68	63	58	54	55
50 - 249	19	15	15	15	15	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Rolnictwo

Gmina Sokółka jest regionem typowo rolniczym, użytki rolne stanowią około 70,83% powierzchni gminy, natomiast nieco ponad 22,18% stanowią lasy. Szczegółowa struktura powierzchni przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura powierzchni w gminie Sokółka

Lp.	Rodzaj terenu	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
1.	użytki rolne	22 208	70,83
2.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	6 955	22,18
3.	grunty pod wodami	104	0,33
4.	grunty zabudowane i zurbanizowane	1 752	5,59
5.	grunty rolne - nieużytki	333	1,06
6.	tereny różne	4	0,01
Razem		31 356	100,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy Sokółka wśród klas bonitacyjnych dominują IV (48%) i V (37%), gleby klasy I i II nie występują, zaś klasy III stanowią jedynie około 2%. Podobnie przedstawia się jakość użytków zielonych, dominuje klasa IV (59,9%) i V (29,9%) z marginalnym udziałem klasy III (0,7%). Na glebach gliniastych występują kompleksy żytne słabe, na glebach bielcowych i brunatnych właściwych – kompleksy żytne dobre i pszenne wadliwe.

W 2020 roku na terenie gminy było 1621 gospodarstw rolnych, około 4,6% mniej niż w 2010 roku. Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 roku udział gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej wynosił 23,4% i był większy niż w 2010 roku (20,5%).

Turystyka

Na terenie gminy funkcjonuje 5 turystycznych obiektów noclegowych (w tym 4 całoroczne), które łącznie oferują 160 miejsc noclegowych (w tym 146 całorocznych). Cztery obiekty posiadają zaplecze konferencyjne.

Na atrakcyjność przyrodniczą i turystyczną gminy Sokółka składają się:

- Puszcza Knyszyńska,
- Wzgórza Sokólskie,
- zbiorniki wodne w Sokółce i Kundzinie,
- Sanktuarium św. Antoniego w Sokółce,
- wieś Bohoniki z drewnianym meczetem,
- zabytki architektury w Sokółce i wsiach: Kundzin, Starej Rozedrance.

Przez teren gminy Sokółka przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Szlak Tatarski Duży (zielony, oznakowany) KRUSZYNIANY (PKS) meczet i mizar - Sanniki - Szaciły - Nietupa - Góran - Swidziałówka Nowa - Borsukowizna - Sosnowik - Talkowszczyzna - Trzcianno Stare - kol. Klin - Góra Ażercowa - Wierzchlesie - Stara Kamionka - Bobrowniki - Bohoniki (meczet i mizar) - Szyszki - Buchwałowo - SOKÓŁKA (PKP, PKS),
- Szlak Powstania Styczniowego (zielony, oznakowany, numer PL2586-C) SOKÓŁKA (dworzec PKP - ul. Kolejowa - ul. Roski Małe - ul. Dolna) - kier. Wojnachy - Zawistowszczyzna - Igryły - Wysokie Łaski - Planteczka - Lipina - Woronicze - Kopna Góra - Lipowy Most - Podziałuki - WALIŁY STACJA (stacja PKP),

- Szlak Dawnego Pogranicza (żółty, oznakowany, numer PL 2587-y) KNYSZYN - Poniklica - Nowiny Kasjerskie – Krasne Folwarczna - Wojtachy - Brzozówka Ziemiańska - Brzozówka Strzelecka - Zamczysk - Niemczyn - Wilcza Jama - Stary Szor - Stara Rozedranka - Smolanka - Kantorówka - Bachmatówka - Kuryły - SOKÓŁKA (dworzec PKP),
- Szlak Rękodzieła Ludowego (BIAŁYSTOK - Czarna Białostocka - Czarna Wieś Kościelna - Łapczyn - Zamczysk - Janów - SOKÓŁKA),
- szlak rowerowy (żółty, oznakowany) Sokółka - Drahle - Bohoniki - Bobrowniki - Suchenicze - Babiki - Usnarz Górny - Jurowlany - Krynki (przez Wzgórza Sokólskie),
- lokalne trasy rowerowe i piesze.

2.3. Infrastruktura

Układ drogowy i transport

Obsługa komunikacyjna gminy Sokółka odbywa się w oparciu o układ drogowy składający się z dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Podstawowy układ drogowy gminy stanowią:

- droga krajowa nr 19 relacji granica państwa - Kuźnica - Sokółka - Białystok - Siemiatycze – Międzyrzec Podlaski - Kock - Lubartów - Lublin - Kraśnik - Janów Lubelski - Nisko – Sokołów Małopolski - Rzeszów - Babica - Lutcza - Domaradz - Miejsce Piastowe – Dukla - Barwinek - granica państwa, w granicach gminy obecnie w klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego jednak planowana jest budowa drogi w klasie drogi ekspresowej;
- droga wojewódzka nr 671 relacji Sokolany – Sokoły w klasie drogi głównej,
- droga wojewódzka nr 673 relacji Sokółka – Dąbrowa Białostocka - Lipsk w klasie drogi głównej,
- droga wojewódzka nr 674 relacji Sokółka – Krynki w klasie drogi głównej.

Na terenie miasta Sokółka funkcjonują dwie linie autobusowej komunikacji miejskiej obsługiwane przez zewnętrzne podmioty: linia nr 1 relacji ul. Białostocka - Os. Buchwałowo oraz linia nr 2 relacji Oczyszczalnia Ścieków - Os. Zielone. Obszar wiejski gminy obsługiwany jest przez komunikację autobusową.

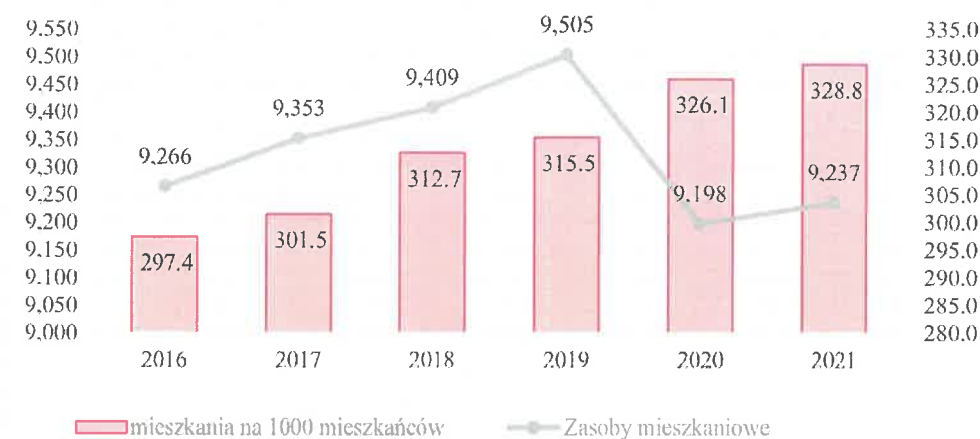
Przez gminę Sokółka przebiegają następujące linie kolejowe:

- linia kolejowa nr 6 relacji Zielonka - Kuźnica Białostocka - linia jednotorowa, zelektryfikowana;
- linia kolejowa szerokotorowa 57S relacji Geniusze - Kuźnica Białostocka - linia jednotorowa, nieelektryfikowana;
- linia kolejowa nr 40 relacji Sokółka - Suwałki - linia jednotorowa, nieelektryfikowana;
- linia kolejowa nr 922 relacji Sokółka - Buchwałowo (terminal paliw);
- linia kolejowa nr 923 relacji Buchwałowo (terminal paliw) - Buchwałowo Wschód.

Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Na terenie gminy w 2021 roku było 9 237 mieszkań. W gminie przypada 328,8 mieszkań na 1000 mieszkańców.

Wykres 5. Zasób mieszkaniowy

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zasób mieszkaniowy Gminy Sokółka na dzień 31.12.2022r. składa się 372 lokali komunalnych znajdujących się w 72 budynkach wielomieszkaniowych i obiekcie kontenerowym, którymi zarządza i administruje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sokółce. W zasobie mieszkaniowym Gminy na dzień 31.12.2022r. zamieszkuje 788 mieszkańców.

Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych w budynkach, stanowiących własność lub współwłasność Gminy, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 4. Mieszkania komunalne na terenie gminy

Lp.	Lata budowy/rodzaj lokalu	Ilość	Powierzchnia użytkowa w m ²	Ilość mieszkań
1.	Lokale komunalne wybudowane przed 1900 rokiem, w tym:	8	953,73	25
	- lokale z najmem socjalnym	2	58,24	2
2.	Lokale komunalne wybudowane w latach 1900-1939, w tym:	28	3670,88	88
	- tymczasowe pomieszczenia	3	161,02	5
	- lokale z najmem socjalnym	5	270,69	7
3.	Lokale komunalne wybudowane w latach 1950-1959, w tym:	8	1189,19	30
	- tymczasowe pomieszczenia	2	131,56	3
	- lokale z najmem socjalnym	2	79,00	2
4.	Lokale komunalne wybudowane w latach 1960-1969, w tym:	9	2622,38	64
	- lokale z najmem socjalnym	1	35,40	1
5.	Lokale komunalne wybudowane w latach 1970-1979	13	2584,69	61
6.	Lokale komunalne wybudowane w latach 1980-1989, w tym:	2	686,49	17
	- lokale z najmem socjalnym	1	41	1
7.	Lokale komunalne wybudowane w latach 2000-2019 w tym:	5	3018,76	87
	- tymczasowe pomieszczenia	2	39,5	2
	- lokale z najmem socjalnym	2	247,20	11
	- lokal zamienny	2	46,66	2

Razem lokale komunalne:	73	14 726,12	372
- tymczasowe pomieszczenia	7	332,08	10
- lokale z najmem socjalnym	13	731,53	24
- lokal zamienny	2	46,66	2

Zródło: Raport o stanie gminy Sokółka w roku 2022

Tabela 5. Wykaz lokali mieszkalnych w budynkach stanowiących własność Gminy Sokółka lub współwłasność Gminy

Lp.	Adres	Liczba lokali komunalnych w budynkach	Powierzchnia użytkowa lokali gminnych w m ²
1.	ul. Białostocka 19	2 mieszkania	72,00
2.	ul. Białostocka 32	5 mieszkań	225,02
3.	ul. Białostocka 41	4 mieszkania	119,17
4.	ul. Białostocka 61	4 mieszkania	145,01
5.	ul. Białostocka 86	5 mieszkań (3 tymczasowe pomieszczenia)	191,05
6.	ul. Białostocka 91	6 mieszkań	296,20
7.	ul. Barlickiego 1	4 mieszkania	140,33
8.	ul. Barlickiego 4	4 mieszkania (1 tymczasowe pomieszczenie)	131,39
9.	ul. Broniewskiego 5	15 mieszkań	606,29
10.	ul. Dąbrowskiego 11	4 mieszkania	251,73
11.	ul. Grodzieńska 31	2 mieszkania	77,80
12.	ul. Grodzieńska 77	4 mieszkania	169,98
13.	ul. Kryńska 46	7 mieszkań (2 pomieszczenia tymczasowe)	345,21
14.	ul. Lewela 1	3 mieszkania	147,56
15.	ul. Lewela 1b	2 mieszkania	70,44
16.	ul. Lewela 8	5 mieszkań (1 tymczasowe pomieszczenie)	181,30
17.	ul. Majowa 2	10 mieszkań	412,66
18.	ul. Majowa 4	26 mieszkań (1 pomieszczenie tymczasowe)	1099,49
19.	ul. 1 Maja 5	6 mieszkań	200,16
20.	ul. 1 Maja 19	4 mieszkania	133,30
21.	ul. 1 Maja 25	2 mieszkania	61,60
22.	ul. 1 Maja 27	4 mieszkania	167,00
23.	ul. 1 Maja 48	2 mieszkania	62,00
24.	ul. 3 Maja 13	4 mieszkania	212,71
25.	ul. 3 Maja 13 c	3 mieszkania	148,90
26.	ul. Nowa 7a	2 mieszkania	112,60
27.	ul. Nowa 7b	2 mieszkania	80,20
28.	Plac Kilińskiego 2	2 mieszkania	112,97
29.	ul. Ściegiennego 15	8 mieszkań	328,02
30.	ul. Warszawska 6	1 mieszkanie	43,76
31.	ul. Ściegiennego 17	2 mieszkania	129,56
32.	ul. Warszawska 17	1 mieszkanie	68,76
33.	Stara Rozedranka 4	3 mieszkania	136,71
34.	Osiedle Zielone 3b	6 mieszkań	231,98
35.	Plac Kościuszki 9	1 tymczasowe pomieszczenie	42,00
36.	WM ul. Białostocka 3/5	1 mieszkanie	31,10
37.	WM ul. Białostocka 20	2 mieszkania	63,50

38.	WM ul. Białostocka 25	3 mieszkania	97,51
39.	WM ul. Białostocka 29	2 mieszkania	66,06
40.	WM ul. Białostocka 33	1 mieszkanie	43,00
41.	WM ul. Białostocka 8/10	1 mieszkanie	61,00
42.	WM ul. Grodzieńska 70	2 mieszkania	86,00
43.	WM ul. Kryńska 18	3 mieszkania	103,68
44.	WM ul. Krótka 1	2 mieszkania	72,69
45.	WM ul. Lewela 51	3 mieszkania	133,71
46.	WM ul. 1 Maja 15	3 mieszkania	129,50
47.	WM ul. 1 Maja 21	2 mieszkania	89,00
48.	WM ul. Miejska 6	1 mieszkanie	19,00
49.	WM Osiedle Zielone 4	10 mieszkań	501,43
50.	WM Osiedle Zielone 5	10 mieszkań	360,74
51.	WM Osiedle Zielone 6	5 mieszkań	210,51
52.	WM Osiedle Zielone 7	4 mieszkania	150,36
53.	WM Osiedle Zielone 8	6 mieszkań	215,00
54.	WM Osiedle Zielone 9	19 mieszkań	742,46
55.	WM Osiedle Zielone 10	12 mieszkań	477,37
56.	WM Osiedle Centrum 8	4 mieszkania	148,50
57.	WM Osiedle Centrum 9	12 mieszkań	470,30
58.	WM Osiedle Buchwałowo 15	5 mieszkań	175,65
59.	WM Osiedle Buchwałowo 19	2 mieszkania	78,90
60.	WM Osiedle Buchwałowo 21	1 mieszkanie	47,00
61.	WM Plac Kościuszki 21	1 mieszkanie	35,10
62.	WM ul. Sienna 4	8 mieszkań	287,66
63.	WM ul. Warszawska 22	2 mieszkania	73,00
64.	ul. Kolejowa 8	11 mieszkań	519,40
65.	Kraśniany 37A	3 mieszkania	131,64
66.	ul. Majowa 6	20 mieszkań (1 lokal zamienny)	662,70
67.	ul. Majowa 8	27 mieszkań	914,99
68.	ul. Zimowa 6	6 lokali najem socjalny (1 pomieszczenie tymczasowe, 1 lokal zamienny)	109,60
69.	ul. 1 Maja 17	1 mieszkanie	42,00
70.	Osiedle Centrum 5	2 mieszkania	83,22
71.	Osiedle Centrum 6	1 mieszkanie	45,53
72.	Osiedle Centrum 7	5 mieszkań	210,00
73.	Osiedle Centrum 11	2 mieszkania	82,45
	Razem:	372 mieszkań:	14 726,12
		10 tymczasowych pomieszczeń	332,08
		2 zamienne	46,66

Źródło: Raport o stanie Gminy Sokółka za rok 2022

Gospodarka wodno-ściekowa

Siec wodociągowa

Na terenie gminy Sokółka zlokalizowane są następujące ujęcia wody:

- w mieście Sokółka,
- Kamionka Stara,
- Rozedranka Stara,
- Bogusze.

Eksploracją infrastruktury komunalnej na terenie jednostki zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. Woda w ujęciach jest dobrej jakości, dzięki czemu bezpośrednio przekazywana jest do sieci wodociągowej.

Siec wodociągowa na terenie gminy Sokółka, na koniec 2022 r., osiągnęła długość 240,6 km. Z sieci wodociągowej korzystało 21 950 osób, co stanowi 84,6% ludności gminy.

Siec kanalizacyjna

Siec kanalizacyjna w obrębie gminy, na koniec 2021 r., miała długość 59,2 km, przy 2142 przyłączach do budynków. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 15 493 osób, tj. 61,2% mieszkańców gminy.

W obrębie gminy widoczna jest wyraźna dysproporcja między długością sieci wodociągowej, a długością sieci kanalizacyjnej, jak również w udziale korzystających z obu sieci.

Na koniec 2021 r., na terenach nieskanalizowanych w obrębie całej gminy, ścieki bytowe gromadzone były w 1050 zbiornikach bezodpływowych. Na tego rodzaju obszarach funkcjonowały również 63 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Ścieki wytworzone na terenie gminy w 2021 r. podlegały oczyszczaniu w jednej komunalnej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w miejscowości Sokółka ul. Targowa 15, o przepustowości 6000 m³/d. Ścieki w 100% poddawane są procesowi oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Na terenie gminy Sokółka funkcjonuje jedna przemysłowa oczyszczalnia ścieków przy ul. Białostockiej 131 w Sokółce. Jest to biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 800 m³/dobę.

Infrastruktura gazowa

Na obszarze gminy Sokółka nie ma zlokalizowanych przesyłowych i dystrybucyjnych sieci gazowych.

W najbliższych latach planowana jest gazyfikacja Sokółki przy wykorzystaniu projektowanej stacji regazyfikacji LNG

Infrastruktura energetyczna

Gmina Sokółka zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji GPZ 110/15 kV „Sokółka”. Przez teren gminy Sokółka przebiegają linie wysokiego napięcia 110 kV Białystok - Czarna Białostocka - Dąbrowa Białostocka - Augustów. Na obszarze gminy Sokółka energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

System ciepłowniczy

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy odbywa się poprzez sieć ciepłowniczą oraz za pomocą indywidualnych źródeł ciepła (w tym pochodzącego w części z odnawialnych źródeł energii).

Na terenie miasta Sokółka funkcjonuje sieć ciepłownicza, obsługiwana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej. Wytwarzaniem ciepła na terenie miasta Sokółka zajmuje się Celsius Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysko – Kamienna. Procentowy udział ciepła wytworzonego z odnawialnych źródeł energii, ciepła z instalacji termicznego przekształcania odpadów oraz ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych, w łącznej ilości ciepła dostarczonego do niżej wymienionych sieci wyniósł w Sokółce 41,00%.

Gospodarka odpadowa

Obecnie odpady komunalne z terenu gminy Sokółka są podawane procesowi unieszkodliwienia poza granicami gminy. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany jest w Sokółce przy ul. Targowej 9.

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są: gospodarstwa domowe, obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, biura, instytucje, obiekty turystyczne i targowiska. Odpady powstają ponadto z usług komunalnych jak: czyszczenie ulic, utrzymanie terenów zielonych, parków i cmentarzy. Ponad 80% zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w Gminie Sokółka pochodziło z gospodarstw domowych.

Na terenie gminy Sokółka segregacja odpadów obejmuje w szczególności: papier, tworzywa sztuczne, metal, szkło oraz odpady ulegające biodegradacji. Możliwe jest także przekazanie gromadzonych odpadów komunalnych, takich jak: metale, papier, szkło, tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji, chemikalia, zużyty sprzęt elektroniczny i elektroniczny, opakowania wielomateriałowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady rozbiórkowe i budowlane oraz zużyte opony powstałe w gospodarstwach domowych, do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Mieszkańcy Gminy Sokółka mogą bezpłatnie przekazywać odpady komunalne do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

2.4. Środowisko

Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym gmina Sokółka położona jest w strefie Wielkich Dolin w krainie Łomżyńsko-Grodzieńskiej (według E. Romera). Klimat krainy charakteryzuje się ciepłym latem, surową zimą oraz małą ilością opadów atmosferycznych. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7°C. Liczba dni mroźnych wynosi od 50 do 60 w roku, natomiast dni z przymrozkami od 110 do 138. Średnie dobowe maksymalne temperatury w miesiącach od czerwca do sierpnia wynoszą ponad 20°C. Średni roczny opad wynosi 650 mm, gdzie około 60% tego opadu przypada na okres od kwietnia do września. Znaczna część opadów atmosferycznych występuje w postaci śniegu. Maksimum opadów jak również dni burzowych przypada na lipiec. Ilość godzin słonecznych w roku wynosi około 1 700–1 800 h. Pokrywa śnieżna zazwyczaj zalega 80–87 dni w roku. Okres wegetacyjny trwa około 190 dni w roku. W ostatnich latach obserwuje się wzrost średnich temperatur i zwiększenie wielkości średniej opadów.

Surowce mineralne

Na obszarze gminy znajdują się 64 udokumentowane lokalizacje złóż kopalin, w których zalegają złoża mieszanek żwirowo-piaskowych oraz złoża piasków budowlanych, które eksploatowane na potrzeby budownictwa i drogownictwa.

Walory przyrodnicze

Gmina Sokółka charakteryzuje się umiarkowanie przekształconym środowiskiem naturalnym, zróżnicowaniem ekosystemów i stosunkowo niską presją antropogeniczną. Są to warunki sprzyjające bytowaniu wielu gatunków zwierząt. Możemy tu znaleźć przede wszystkim faunę leśną, w tym zamieszkującą duże kompleksy, związaną z krajobrazem rolniczym, a także gatunki ekosystemów wodno-błotnych.

Na terenie gminy Sokółka zlokalizowano występowanie 7 572,62 ha obszarów objętych ochroną przyrody, w myśl przepisów krajowych. Obszary chronione stanowią około 24,15% powierzchni gminy i obejmują:

- fragment Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. W. Sławińskiego. Zajmuje on powierzchnię 72 860,17 ha a jego otulina 53 827,54 ha. Położony jest w województwie podlaskim, na terenie powiatów: białostockiego, monieckiego i sokólskiego, w gminach: Szudziałowo, Sokółka, Czarna Białostocka, Krynki, Dobrzyniewo Duże, Janów, Wasilków, Gródek, Michałowo, Knyszyn oraz Supraśl.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Sokólskie - zajmuje powierzchnię 38 209,80 ha, czynna ochrona ekosystemów obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej terenów rozciągających się na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, wyróżniających się rzeźbą terenu, wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
- Obszar Natura 2000 PLB 20006 Ostoja Knyszyńska - Ostoja Knyszyńska została zatwierdzona w 2008 r. jako obszar o szczególnym znaczeniu wspólnotowym. Powierzchnia (136 084,43 ha) i zasięg obszaru, z niewielkimi różnicami, pokrywają się

z obszarem Puszcza Knyszyńska i obejmują południowo-zachodnie krańce gminy Sokółka.

- Obszar Natura 2000 PLB200003 Puszcza Knyszyńska - Puszcza Knyszyńska jest ostoją ptasią o randze europejskiej, zaklasyfikowaną jako obszar specjalnej ochrony ptaków w 2004 r. Obszar zajmuje powierzchnię 139 590,23 ha, w gminie Sokółka obejmuje jej południowo-zachodnie krańce.
- Rezerwat przyrody Kozłowy Ług - Rezerwat Przyrody Kozłowy Ług obejmuje obszar o powierzchni 140,49 ha, położony w południowo-zachodniej części gminy Sokółka, na zachód od miejscowości
- Rezerwat przyrody Budzisk - Rezerwat przyrody „Budzisk” obejmuje obszar o powierzchni 341,0 ha, położony na terenie trzech gmin: Sokółki, Czarnej Białostockiej i Supraśla. Na terenie gminy Sokółka Rezerwat obejmuje ok. 18,5 ha terenów położonych w obrębie Dworzyska. Rezerwat powstał w celu zachowania fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródłiskowymi.
- Pomniki przyrody.

Lasy

W gminie Sokółka lasy zajmują powierzchnię około 6 582,99 ha, a lesistość wynosi 21%. Lasy państwowe, które zajmują nieco ponad 49,7% ogólnej powierzchni lasów gminy. Największy kompleks leśny w gminie zlokalizowany jest w jej południowej części. Jest to fragment Puszczy Knyszyńskiej, w której dominują siedliska borowe (ok. 60%) oraz drzewostan dębowy (24%). Kolejne duże kompleksy leśne zlokalizowane są na wschód i północny-wschód od miasta Sokółka oraz wzdłuż południowo-wschodniej granicy gminy. Lasy prywatne zajmują 50,3% ogółu powierzchni lasów na terenie gminy.

Powietrze atmosferyczne

Z uwagi na swój rolno-leśny charakter, gmina Sokółka nie jest w dużym stopniu zagrożona zanieczyszczeniami powietrza pochodzenia przemysłowego. Na terenie gminy Sokółka występują trzy rodzaje źródeł emisji substancji do powietrza:

- rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego,
- zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie samochodowej Białystok – Sokółka – Kuźnica,
- zakłady przemysłowe.

Z badań przeprowadzonych przez Departament Monitoringu Środowiska w Białymstoku wynika, że stan zanieczyszczeń powietrza dla miasta i gminy Sokółka nie został przekroczony.

W związku z ochroną jakości powietrza przewiduje się wzrost udziału wytwarzania energii z OZE, szczególnie z energii słonecznej oraz wymianę starych wyeksploatowanych jednostek zasilanych węglem kamiennym na nowe, o wysokiej sprawności i niskich emisjach.

W odniesieniu do wymagań środowiskowych przewiduje się, że poziom emisji gazów cieplarnianych i substancji zanieczyszczających powietrze będzie się regularnie zmniejszał, szczególnie w zakładach sklasyfikowanych jako najbardziej uciążliwe.

Jednym z głównych celów w zakresie dotrzymania standardów jakości powietrza będzie ograniczenie emisji z sektora komunalnego, w tym niskiej emisji.

Środowisko akustyczne

Na terenie gminy Sokółka źródła hałasu głównie wynikają z obecności układu komunikacyjnego, w tym drogi krajowej nr 19 oraz dróg wojewódzkich nr 673 i 674, a także z magistrali kolejowej, zakładów produkcyjnych oraz eksploatacji kopalin. Klimat akustyczny gminy charakteryzuje się zróżnicowaniem. W większości obszaru brak jest uciążliwych źródeł hałasu, ponieważ zabudowa mieszkaniowa jest rozproszona, a dojazd do niej odbywa się mało uczęszczanymi drogami. W sezonie letnim obserwuje się wyraźne zwiększenie emisji hałasu związanego z pracami polowymi. Klimat akustyczny miasta Sokółki odbiega od terenów wiejskich, jest kształtowany przez intensywną zabudowę, liczne usługi i przemysł.

3. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sokółka

Diagnoza gminy Sokółka posłużyła do zidentyfikowania obszarów gminy w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza obejmuje cały obszar gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne, a przeprowadzona została w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Diagnoza stanowi podstawę do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenie gminy.

3.1. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest zgodna z przepisami ustawy o rewitalizacji. Obszar zdegradowany odnosi się do obszaru w gminie, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu skoncentrowania się w nim negatywnych zjawisk społecznych oraz przynajmniej w jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar zdegradowany został wyznaczony na podstawie identyfikacji terenów, w których występuje największa liczba negatywnych zjawisk kryzysowych. Natomiast obszar rewitalizacji stanowi jedynie część tego zdegradowanego obszaru, która ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji jest kluczowym krokiem w opracowywaniu programu rewitalizacji. Jest to obszar, który wymaga szczególnego wsparcia i działań, aby przejść z sytuacji kryzysowej do stanu zrównoważonego rozwoju. Poprzez skupienie się na obszarze z największymi problemami, można efektywnie zaplanować inwestycje i projekty, które przyczynią się do poprawy sytuacji i podniesienia jakości życia mieszkańców.

Delimitacja przeprowadzona w celu identyfikacji obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji opierała się głównie na danych pochodzących z Urzędu Miejskiego w Sokółce, ze szczególnym uwzględnieniem informacji zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS). Dokładne źródła danych zostały opisane w kolejnych podrozdziałach, które są dedykowane analizie poszczególnych sfer.

Dane przejęte do metodologii mogą nieznacznie różnić się od danych przedstawionych w rozdziale „Ogólna charakterystyka gminy”. Jest to wynikiem korzystania z kilku źródeł danych, które służą różnym celom. Dane pochodzące z Bazy danych Lokalnych (GUS) zostały użyte w celu ukazania dynamiki zjawisk zachodzących w gminie. Z kolei informacje niezbędne do określenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji pozyskano głównie z Urzędu Miejskiego.

W ramach procesu wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, gminę Sokółka podzielono na jednostki delimitacyjne (jednostki referencyjne). Ustalenie tych jednostek oparto na istniejącym podziale gminy na sołectwa oraz miasta na osiedla, co stanowi naturalne i łatwe do zrozumienia dla mieszkańców oraz innych zainteresowanych stron programu podziały gminy i miasta. Wykonano jedynie drobne korekty, mające na celu lepsze dostosowanie tych jednostek do aktualnych realiów społeczno-gospodarczych gminy.

Tabela 6. Jednostki delimitacyjne dla gminy Sokółka

Lp.	Jednostki delimitacyjne	Lp.	Jednostki delimitacyjne
1	Bachmatówka	32	Plebanowce
2	Bilwinki	33	Podkamionka
3	Bobrowniki	34	Polanki
4	Bogusze	35	Poniatowice
5	Bohoniki	36	Pucilki
6	Drahle	37	Słojniki
7	Dworzysk	38	Smolanka
8	Geniusze	39	Sokolany
9	Gliniszcz Małe	40	Stara Kamionka
10	Gliniszcz Wielkie	41	Stara Moczalnia
11	Hałe	42	Stara Rozedranka
12	Igryły	43	Stary Szor
13	Jałówka	44	Straż
14	Janowszczyzna	45	Szyndziel-Gilbowszczyzna
15	Jelenia Góra	46	Szyszki
16	Kantorówka	47	Wierzchjedlina
17	Kraśniany	48	Wierzchłowce
18	Kundzicze	49	Wojnachy
19	Kundzin	50	Woroniany
20	Kurowszczyzna	51	Wysokie Łaski
21	Lebiedzin	52	Zadworzany
22	Lipina	53	Zaśpicze
23	Maławicze Dolne	54	Zawistowszczyzna
24	Maławicze Górne	55	Żuki-Sierbowce
25	Miejskie Nowiny	56	Sokółka – osiedle 1
26	Nomiki	57	Sokółka – osiedle 2
27	Nowa Kamionka	58	Sokółka – osiedle 3
28	Nowa Rozedranka	59	Sokółka – osiedle 4
29	Orłowicze	60	Sokółka – osiedle 5
30	Pawelki	61	Sokółka – osiedle 6
31	Planteczka	62	Sokółka – osiedle 7

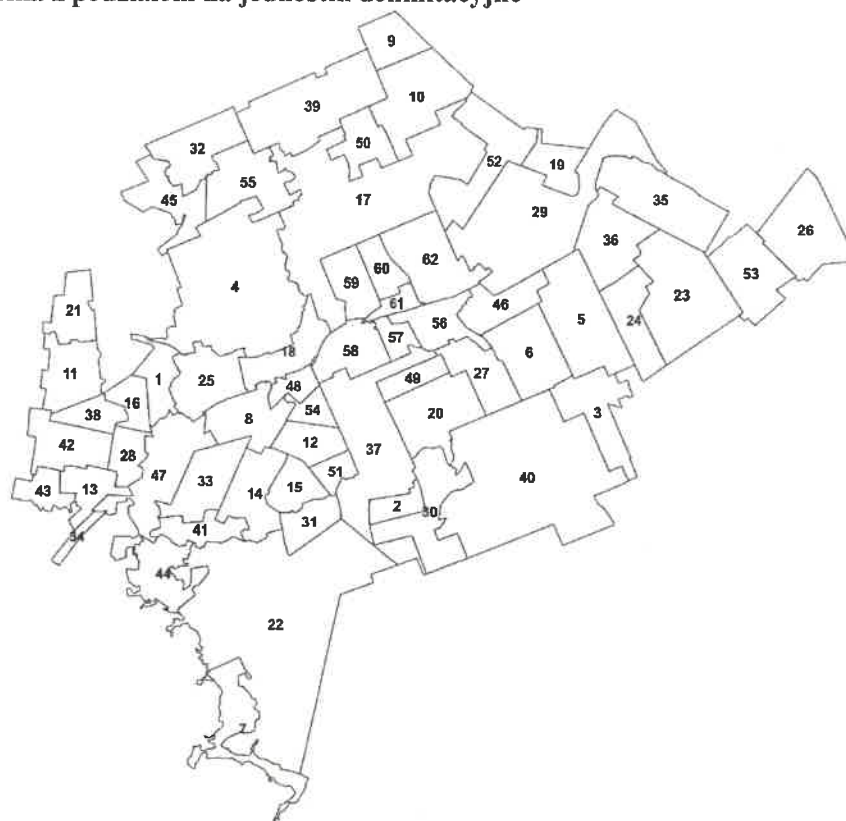
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego

Miasto Sokółka zamieszkałe było przez 17 213 osób, co stanowiło 70,74% mieszkańców gminy, w związku z powyższym do analizy jako jednostki referencyjne zostały przyjęte osiedla miasta Sokółka. Poniżej przedstawiony szczegółowy podział miasta na osiedla.

Tabela 7. Osiedla miasta Sokółka

Numer osiedla	Nazwa ulicy
Osiedle 1	Cicha, Emilii Plater, Gen. Franciszka Kleberga, Gen. Józefa Hallera, Jana Pawła II, Krecia, Kryńska, Lniana, Majowa, Mała, Nadrzeczna, Nowa, Osiedle Zielone, Poprzeczna, Porucznika Ryszarda Pawłowskiego, Spokojna, Stawowa, Wierzbowa, Wodna, Wschodnia, Wspólna, Zdrojowa, Zimowa.
Osiedle 2	Dolna, Górna (1- 22), Króla Zygmunta Starego, Królowej Bony, Marii Skłodowskiej-Curie, Roski Małe, Zabrodzie.
Osiedle 3	Armii Krajowej, Białostocka (p.142+, n.91+), Drzewna, Elizy Orzeszkowej, Górna (23+), Janka Krasickiego, Jodłowa, Kazimierza Komara, Krucza, Leśna, Magnoliowa, Marii Konopnickiej, Mikołaja Reja, Miła, Mjr Henryka Dobrzańskiego, Modrzewiowa, Piaskowa, Piękna, Pogodna, Północna, Ptasia, Romualda Traugutta, Sosnowa, Sportowa, Stefana Batorego, Świerkowa, Turystyczna, Wasilkowska, Wiosenna, Żytia.
Osiedle 4	Agnieszki Osieckiej, Czesława Niemena, 3-go Maja, Białostocka (p.36-140), Gen. Jana Henryka Dąbrowskiego (n.1+), Gen. Władysława Sikorskiego (p.38+, n.49+), Icchoka Malmeda, Jana Tarasiewiczza, Janiny Docha, Janusza Korczaka, I.Mościckiego, Ludwika Zamenhofa, Marka Grechuty, Ogrodowa, Stanisława Mikołajczyka, Stanisława Wyspiańskiego, Szpitalna, Targowa, Wąska, Wincentego Witosa (p.2-38, n.1-47), Wiśniowa, Zacisze.
Osiedle 5	Adama Mickiewicza (p.4+,n.1+), Akacjowa, Gen. Jana Henryka Dąbrowskiego (p.12+), Gen. Władysława Sikorskiego (p.2-36, n.1-47), Jana Matejki, kpt. Józefa Kłopotowskiego, Kasztanowa, Klonowa, Ks. Piotra Ściegiennego (n+), Letnia, Lipowa, Mariańska (n.45+), Marszałka Józefa Piłsudskiego, Mikołaja Kopernika, Osiedle Centrum, Polna, Walerego Wróblewskiego, Wincentego Witosa (p. 40+, n.49+).
Osiedle 6	1-go Maja, Adama Mickiewicza (2a,b), Bohaterów Monte Cassino, Białostocka (p. 2-34, n. 1-89), Gen. Jana Henryka Dąbrowskiego (p. 2-10), Grodzieńska (p.2-106, n.1-51), Hugo Kołłątaja, Joachima Lelewela, Kard. Stefana Wyszyńskiego, Kolejowa, Krótka, Ks. Piotra Ściegiennego (p+), Kwiatowa, Mariańska (n. 1-43), Miejska, Norberta Barlickiego, Plac Jana Kilińskiego, Plac Kościuszki, Plac Szkolny, Poczta, Sienna, Szkolna, Warszawska, Wojska Polskiego.
Osiedle 7	11-go Listopada, Adama Asnyka, Adolfa Sawickiego, Bartosza Głowackiego, B.Prusa, Ciepła, C.K.Norwida, Dywizjonu 303, Fabryczna, Gęsia, Grodzieńska (p.106+, n.53+), Henryka Sienkiewicza, Jasna, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Kazimierza Lewickiego, kpt. Alojzego Repuchy, K.I.Gałczyńskiego, Kresowa, K.K.Baczyńskiego, Lotników Lewoniewskich, Łukowa, Mariańska (p.2+), Osiedle Buchwałowo, Przemysłowa, Słoneczna, S.Skarżyńskiego, Stefana Żeromskiego, Torowa, Władysława Broniewskiego, W.Reymonta, Z.Naukowskiej, Żwirki i Wigury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego

Rysunek 2. Gmina Sokółka z podziałem na jednostki delimitacyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

W celu opracowania map poglądowych obrazujących podział miasta i gminy Sokółka na jednostki referencyjne, skorzystano z danych zawartych w państwowym rejestrze granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju. Przy tworzeniu tych map współpracowano z pracownikami Urzędu Miejskiego, aby zapewnić dokładność i wiarygodność informacji.

Aby ustalić obszary zdegradowane i rewitalizacji, przeprowadzono analizę porównawczą jednostek delimitacyjnych. Wykorzystaliśmy zestaw wskaźników degradacji, obejmujących różne sfery, które pozwalają obiektywnie ocenić stopień zróżnicowania zjawisk kryzysowych.

3.2. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa

3.2.1. Sfera społeczna

Sfera społeczna pełni najważniejszą rolę w procesie diagnostycznym dotyczącym wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, gdyż głównym celem Programu Rewitalizacji jest poprawa warunków i jakości życia społecznego.

Diagnoza uwarunkowań społecznych w gminie Sokółka opierała się na następujących wskaźnikach:

- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten jest jednym z kluczowych wskaźników społeczno-ekonomicznych, który odzwierciedla sytuację osób bezrobotnych i ich potrzeby wsparcia w danej społeczności.
- Liczba osób otrzymujących dodatki mieszkaniowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na potencjalne problemy mieszkaniowe w danej społeczności.
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten jest istotny dla oceny zapotrzebowania na usługi zdrowotne oraz wsparcie społeczne dla osób z długotrwałymi schorzeniami.
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika pozwala ocenić skalę niepełnosprawności w społeczności oraz dostępność i jakość usług dla osób z niepełnosprawnościami. Jest to istotne dla planowania działań mających na celu poprawę integracji społecznej i zapewnienie równych szans dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik jest istotny dla oceny skali problemu ubóstwa w społeczności oraz nierówności społecznych. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na potrzebę wdrażania działań mających na celu redukcję ubóstwa, poprawę warunków materialnych oraz zwiększenie dostępu do podstawowych usług i wsparcia socjalnego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej.
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na konieczność wzmocnienia działań profilaktycznych, leczenia i rehabilitacji osób zmagających się z uzależnieniem od alkoholu. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia i dostępu do specjalistycznej pomocy może przyczynić się do poprawy zdrowia i jakości życia osób dotkniętych tym problemem.
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnej rodziny w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik odnosi się do osób znajdujących się w sytuacji samotnego rodzicielstwa, separacji, rozwodu lub innych trudności w funkcjonowaniu tradycyjnej rodziny.
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na skalę problemu przemocy w społeczności oraz potrzebę wzmocnienia działań zapobiegawczych, wsparcia ofiar i ścigania sprawców przemocy. Zapewnienie odpowiedniego systemu ochrony i wsparcia

- dla osób dotkniętych przemocą jest niezwykle ważne dla ich bezpieczeństwa i dobrostanu.
- Liczba osób objętych „niebieską kartą” w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na skalę problemu przemocy domowej w społeczności i potrzebę skutecznych działań interwencyjnych oraz wsparcia dla ofiar przemocy.
 - Liczba przestępstw i wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik odnosi się do różnych rodzajów naruszeń prawa, takich jak kradzieże, napaści, kradzieże z włamaniem czy wykroczenia drogowe. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na problemy związane z bezpieczeństwem publicznym.
 - Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Liczba organizacji pozarządowych odzwierciedla stopień zaangażowania społeczności w różnorodne inicjatywy, projekty i działania na rzecz społeczności lokalnej. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na aktywność społeczną i obywatelską oraz na rozwiniętą sieć organizacji pozarządowych, które pełnią istotną rolę w społecznym rozwoju, edukacji, kulturze i innych obszarach życia społecznego.
 - Frekwencja wyborcza w %. Wskaźnik ten mierzy procentową frekwencję wyborczą w danej społeczności, odzwierciedlając zaangażowanie obywateli w procesy demokratyczne i decyzyjne. Wysoka wartość tego wskaźnika świadczy o zaangażowaniu społeczności lokalnej.

W celu dokładniejszego zrozumienia sytuacji społecznej gminy, wartości poszczególnych wskaźników dla jednostek delimitacyjnych zostały porównane z wartościami średnimi. Pozwoliło to na identyfikację obszarów o wyższym lub niższym stopniu występowania negatywnych zjawisk społecznych i problemów. Tabela poniżej przedstawia wyniki tej analizy, gdzie zjawiska kryzysowe zostały oznaczone kolorem, a następnie dokonano sumowania występowania tych zjawisk w ostatniej kolumnie.

Tabela 8. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze społecznej

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia	Liczba osób pobierających dodatkę mieszkaniowy	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnosprawności	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnej rodziny	Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy	Liczba osób objętych "niebieską kartą"	Liczba przestępstw i wykroczeń	Liczba NGO	Frekwencja	Koncentracja problemów społecznych
		(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	(na 100 mieszkańców)	%	
1	Bachmatówka	4,55	0,00	0,00	0,00	4,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	58,33	2
2	Biłwinki	0,00	0,00	0,00	1,82	1,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56,14	3
3	Bobrowniki	0,94	0,00	3,77	4,72	2,83	0,00	0,94	4,72	0,89	0,00	56,14	7	
4	Bogusze	2,88	0,00	4,12	3,09	6,17	0,00	0,00	0,00	1,44	0,21	0,00	51,27	5
5	Bohoniki	2,41	0,00	0,00	1,20	8,43	0,00	0,00	0,00	0,00	11,61	1,20	56,53	3
6	Drahle	5,04	0,00	0,00	0,00	5,04	0,00	0,72	0,00	0,00	2,07	0,00	53,87	4
7	Dworzysk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,66	0,00	53,93	3
8	Geniusze	4,14	0,00	1,18	1,78	15,38	0,00	0,59	0,00	1,18	5,25	0,59	51,27	6
9	Gliniszcz Małe	1,30	0,00	6,49	5,19	1,30	0,00	0,00	0,00	7,79	5,06	0,00	60,56	5
10	Gliniszcz Wielkie	3,28	0,00	6,56	4,10	8,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67	0,82	60,56	4
11	Hałe	2,13	0,00	8,51	2,13	8,51	1,06	0,00	0,00	6,38	5,66	0,00	58,33	7
12	Igralv	0,71	0,00	1,42	2,13	7,80	0,00	0,71	0,00	0,00	0,00	0,71	51,27	4
13	Jałówka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,75	0,00	58,33	2
14	Janowszczyzna	1,26	0,00	0,63	1,26	6,29	0,63	0,00	0,00	0,00	0,79	0,63	53,93	2
15	Jelenia Góra	3,08	0,00	9,23	0,00	16,92	0,00	3,08	0,00	0,00	4,73	0,00	53,93	7
16	Kantorówka	0,00	0,00	1,18	0,00	7,06	0,00	1,18	0,00	0,00	0,00	0,00	58,33	3
17	Kraśniany	6,71	0,96	6,07	4,47	8,63	0,00	0,00	0,00	0,00	1,63	0,32	62,41	5
18	Kundzicze	0,63	0,00	4,38	3,75	5,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,27	4
19	Kundzin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,45	62,41	0
20	Kurowszczyzna	9,29	0,00	2,73	2,73	7,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,55	0,00	53,87	6
21	Lebiedzin	1,11	0,00	1,11	0,00	1,11	0,00	0,00	0,00	0,00	5,56	1,11	58,33	1
22	Lipina	2,23	0,00	0,64	1,91	4,46	0,00	0,64	0,00	0,00	2,55	0,32	53,93	3
23	Malawicze Dolne	3,31	0,00	0,83	0,83	3,31	0,00	0,00	0,00	0,00	3,31	0,00	56,53	3
24	Malawicze Górne	0,00	0,00	0,00	9,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,96	0,00	56,53	3
25	Miejskie Nowiny	0,00	0,00	0,00	2,33	4,65	0,00	1,16	0,00	0,00	17,44	0,00	51,27	5
26	Nomiki	0,00	0,00	0,58	1,16	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	1,73	0,58	56,53	1
27	Nowa Kamionka	2,47	0,00	1,23	0,00	2,47	0,00	2,47	0,00	0,00	0,62	0,00	53,87	3

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOKÓŁKA DO ROKU 2032

28	Nowa Rozedranka	1,97	0,00	1,32	1,32	4,61	0,00	0,00	0,00	0,00	3,29	0,00	58,33	1
29	Orłowice	4,27	0,00	0,85	3,42	10,26	0,00	0,85	0,00	1,71	0,00	0,00	56,53	7
30	Pawelki	3,09	0,62	1,23	0,62	12,96	0,00	0,62	0,00	0,00	2,47	0,00	56,14	6
31	Planteczka	4,30	0,00	0,00	2,15	18,28	0,00	0,00	0,00	0,00	2,15	0,00	53,93	5
32	Plebanowce	10,40	0,00	12,00	0,00	19,20	0,00	0,00	0,00	5,60	1,60	0,00	60,56	5
33	Podkamionka	3,60	0,00	0,00	0,00	6,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,93	3
34	Polanki	1,92	0,00	3,85	1,92	15,38	0,00	0,00	0,00	0,00	30,77	0,00	58,33	5
35	Poniatowice	1,90	0,00	0,00	0,00	6,67	0,95	0,00	1,90	3,81	14,29	0,00	56,53	6
36	Pucilki	6,59	0,00	2,20	1,10	17,58	0,00	0,00	0,00	0,00	1,10	0,00	56,53	4
37	Słojmiki	2,82	0,00	2,26	5,08	4,52	0,00	0,00	0,00	1,13	1,13	0,56	51,27	4
38	Smolanka	2,30	0,00	0,00	2,30	11,49	0,00	1,15	0,00	0,00	1,15	0,00	58,33	4
39	Sokolany	2,12	0,00	1,69	3,81	3,39	0,00	0,00	0,00	0,85	3,81	0,00	60,56	2
40	Stara Kamionka	1,86	0,00	0,00	2,61	4,47	0,00	0,37	0,00	0,74	0,93	0,19	56,14	3
41	Stara Moczalnia	9,52	0,00	0,00	0,00	10,71	0,00	1,19	0,00	2,38	1,19	1,19	53,93	5
42	Stara Rozedranka	0,53	0,00	0,00	0,00	2,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,53	58,33	0
43	Stary Szor	2,00	0,00	4,00	2,00	16,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	58,33	4
44	Straz	4,51	0,75	0,75	0,75	6,77	0,00	0,75	0,00	0,00	6,77	0,00	53,93	6
45	Szyndziel-Gilbowski	3,41	0,00	22,73	0,00	35,23	0,00	0,00	0,00	12,50	2,27	0,00	51,27	6
46	Szyski	1,49	0,00	0,75	2,99	7,46	0,00	0,00	0,00	1,49	2,99	0,00	53,87	5
47	Wierchjedlina	1,77	0,00	5,31	4,42	8,85	0,00	0,00	0,00	0,00	4,42	0,00	51,27	6
48	Wierchłowe	2,15	0,00	0,00	1,08	6,45	0,00	0,00	0,00	3,23	1,08	0,00	51,27	3
49	Woinachy	6,49	0,00	0,00	0,00	3,90	0,00	0,00	0,00	0,00	5,19	0,00	53,87	4
50	Woroniany	2,27	0,00	1,14	0,00	6,82	0,00	0,00	0,00	0,00	13,64	0,00	60,56	2
51	Wysokie Łaski	3,23	0,00	0,00	0,00	3,23	0,00	0,00	0,00	0,00	16,13	0,00	51,27	4
52	Zadworzany	7,69	0,00	5,38	5,38	3,08	0,00	5,38	0,00	0,00	2,31	0,00	62,41	5
53	Zaśpice	2,17	0,00	0,00	0,00	2,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56,53	2
54	Zawistowszczyzna	1,59	0,00	1,59	1,59	3,17	0,00	0,00	0,00	0,00	7,94	0,00	51,27	3
55	Żuki-Sierbowce	1,92	0,00	0,96	1,92	12,50	0,00	0,96	0,00	0,00	3,85	0,00	60,56	4
56	Sokołka - osiedle 1	9,57	3,12	1,26	2,43	6,41	0,00	0,45	0,57	0,69	7,06	0,00	56,50	8
57	Sokołka - osiedle 2	6,34	0,00	2,34	2,07	7,17	0,14	0,69	0,00	0,28	1,79	0,00	63,16	7
58	Sokołka - osiedle 3	3,58	0,19	1,53	1,34	4,53	0,19	1,60	0,51	1,34	4,28	0,00	62,98	7
59	Sokołka - osiedle 4	3,39	0,75	0,79	1,17	4,14	0,19	0,40	0,00	0,38	7,41	0,06	62,32	5
60	Sokołka - osiedle 5	2,43	0,84	0,64	1,76	3,10	0,07	0,37	0,00	0,67	6,41	0,15	62,63	4
61	Sokołka - osiedle 6	4,84	1,41	0,81	1,29	4,12	0,09	0,78	0,36	1,23	7,21	0,24	61,22	7
62	Sokołka - osiedle 7	3,52	0,57	0,63	1,89	3,40	0,00	0,49	0,00	0,51	6,52	0,09	63,27	6
Średnia:		3,05	0,15	2,20	1,79	7,03	0,05	0,44	0,07	0,97	4,38	0,21	56,57	4,18

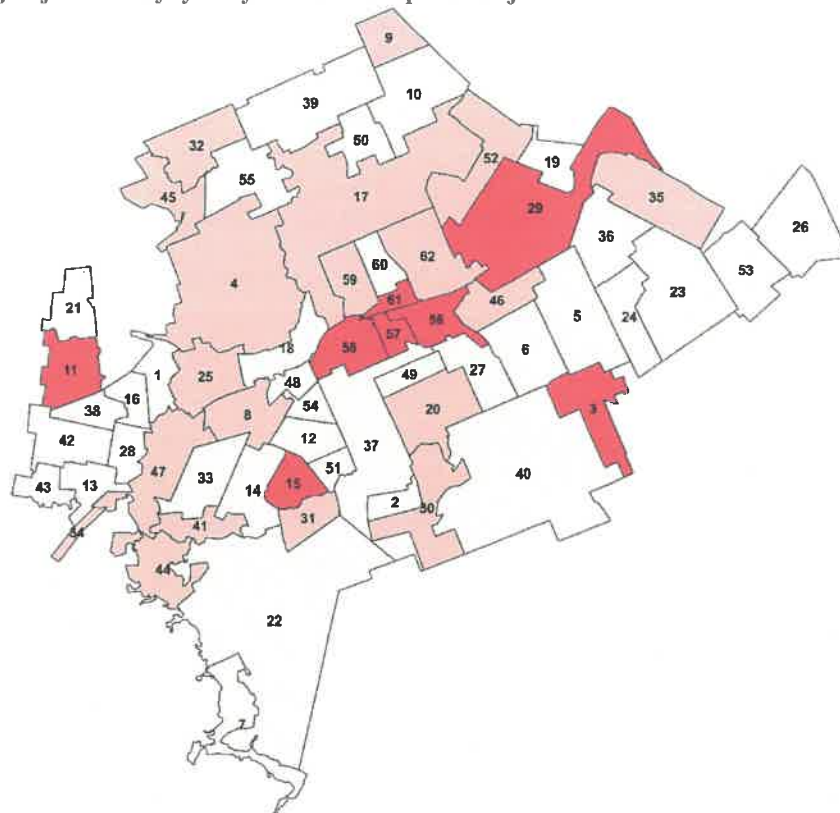
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Na podstawie powyższych informacji wyznaczono obszary koncentracji zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, które przedstawia poniższa mapa.

Rysunek 3. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Koncentracja problemów społecznych:

- 0 - 1
- 2 - 4
- 5 - 6
- 7 - 8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Największa koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (8 zjawisk) w gminie występuje w jednej jednostce delimitacyjnej na terenie osiedla 1 w mieście Sokółka. Siedem zjawisk kryzysowych występuje w sołectwach: Bobrowniki, Hałe, Jelenia Góra, Orłowicze oraz na osiedlach 2, 3 i 6 miasta Sokółki.

3.2.2. Sfera gospodarcza

Analiza sytuacji przedsiębiorczości mieszkańców na terenie gminy i miasta Sokółki została przeprowadzona przy użyciu kilku wskaźników, które odzwierciedlają różne aspekty gospodarcze.

Poniżej znajduje się charakterystyka poszczególnych wskaźników:

1. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku w centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - Ten wskaźnik mierzy liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców na terenie gminy. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym większa liczba działających podmiotów gospodarczych na danym obszarze.
2. Wskaźnik dużych i średnich podmiotów gospodarczych i rolnych (zatrudniających powyżej 50 pracowników) w 2021 roku na terenie gminy w przeliczeniu na 100 mieszkańców - Ten wskaźnik odnosi się do liczby większych podmiotów gospodarczych i rolnych zatrudniających powyżej 50 pracowników na terenie gminy. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na rozwiniętą sferę przedsiębiorczości w gminie.
3. Wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów (2019 - 2021 roku) na podstawie CEiDG w przeliczeniu na 100 mieszkańców - Ten wskaźnik odzwierciedla dynamikę rozwoju przedsiębiorczości poprzez mierzenie liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ciągu trzech lat. Wyższa wartość wskaźnika wskazuje na wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Jeśli wartość tego wskaźnika jest niska, oznacza to brak znaczącego wzrostu nowych podmiotów gospodarczych w ostatnich latach. Może to świadczyć o niewystarczającej atrakcyjności lokalnego rynku dla przedsiębiorców lub istnieniu przeszkód w zakładaniu nowych firm.
4. Wskaźnik liczby zawieszonych podmiotów (2019 - 2021) na podstawie CEiDG w przeliczeniu na 100 mieszkańców - Ten wskaźnik odnosi się do liczby zawieszonych podmiotów gospodarczych w ciągu trzech lat. Zawieszenie działalności może wskazywać na trudności ekonomiczne lub problemy w funkcjonowaniu przedsiębiorstw.

Na podstawie analizy wskaźników można stwierdzić, że zjawiska negatywne występują tam, gdzie wartości badanych wskaźników są równe lub gorsze od średniej. Oznacza to, że obszary, które mają niższe wskaźniki w porównaniu do średniej, mogą mieć problemy z rozwojem przedsiębiorczości i gospodarki. Analiza tych wskaźników może pomóc zidentyfikować obszary, w których sytuacja gospodarcza jest słaba lub wymaga poprawy. Niskie wartości wskaźników w porównaniu do średniej mogą sugerować ograniczenia dla przedsiębiorczości, takie jak brak inwestycji, niedostateczna liczba nowych rejestracji podmiotów gospodarczych lub zwiększona liczba zawieszonych działalności.

Identyfikacja obszarów wymagających poprawy pozwoli skoncentrować się na konkretnych działaniach, takich jak zachęcanie do zakładania nowych firm, tworzenie korzystnych

warunków dla przedsiębiorczości, wsparcie istniejących przedsiębiorstw i rozwój lokalnego rynku pracy.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki z analizy wskaźnikowej sfery gospodarczej (kolorem zaznaczono występowanie zjawiska kryzysowego). Następnie zsumowano występowanie zjawisk kryzysowych (ostatnia kolumna).

Tabela 9. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze gospodarczej

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba dużych i średnich podmiotów	Firmy zarejestrowane od 2019	Firmy zawieszone od 2019	Koncentracja problemów
(na 100 mieszkańców)						
1	Bachmatówka	9,09	0,00	0,00	0,00	2
2	Bilwinki	0,00	0,00	0,00	0,00	3
3	Bobrowniki	0,94	0,00	0,94	4,72	3
4	Bogusze	3,70	0,00	1,65	0,41	1
5	Bohoniki	4,82	0,00	2,41	0,00	1
6	Drahe	7,19	0,00	4,32	2,16	2
7	Dworzysk	18,18	0,00	0,00	0,00	2
8	Geniusze	2,96	0,00	0,59	0,59	3
9	Gliniszcz Małe	1,30	0,00	0,00	1,30	4
10	Gliniszcz Wielkie	4,92	0,00	1,64	0,82	2
11	Hałe	4,26	0,00	0,00	1,06	3
12	Igrzyska	2,84	0,00	6,38	0,00	2
13	Jałówka	5,19	0,00	0,00	0,00	2
14	Janowszczyzna	5,03	0,00	0,00	0,00	2
15	Jelenia Góra	1,54	0,00	0,00	0,00	3
16	Kantorówka	4,71	0,00	0,00	0,00	2
17	Kraśniany	4,15	0,00	0,32	0,00	2
18	Kundzicze	4,38	0,00	0,63	0,63	2
19	Kundzin	0,00	0,00	0,00	0,00	3
20	Kurowszczyzna	2,73	0,00	0,55	0,55	3
21	Lebiedzin	4,44	0,00	0,00	1,11	3
22	Lipina	6,05	0,00	2,55	0,64	1
23	Malawicze Dolne	3,31	0,00	0,83	0,00	3
24	Malawicze Górne	1,96	0,00	0,00	0,00	3
25	Miejskie Nowiny	4,65	0,00	1,16	1,16	2
26	Nomiki	0,00	0,00	0,00	0,00	3
27	Nowa Kamionka	2,47	0,00	0,00	0,62	3
28	Nowa Rozedranka	7,89	0,00	1,97	2,63	2
29	Orłowice	1,71	0,00	0,00	0,85	4
30	Pawelki	1,85	0,00	0,62	1,23	4
31	Planteczka	0,00	0,00	0,00	0,00	3
32	Plebanowce	0,80	0,00	1,60	0,80	3
33	Podkamionka	6,31	0,00	0,90	0,00	2
34	Polanki	3,85	0,00	1,92	1,92	2
35	Poniatowice	1,90	0,00	0,00	0,00	3
36	Pucilki	1,10	0,00	0,00	0,00	3
37	Słojniki	1,69	0,00	0,56	0,56	3
38	Smolanka	5,75	0,00	2,30	2,30	2
39	Sokolany	2,97	0,00	1,27	0,42	2
40	Stara Kamionka	2,98	0,00	0,56	0,56	3
41	Stara Moczalnia	0,00	0,00	0,00	0,00	3
42	Stara Rozedranka	2,63	0,00	0,00	0,53	3
43	Stary Szor	0,00	0,00	0,00	0,00	3

44	Straż	3,01	0,00	0,75	0,00	3
45	Szyndziel-Gilbowszczyzna	4,55	0,00	2,27	1,14	2
46	Szyszki	1,49	0,00	0,75	0,00	3
47	Wierzchjedlina	2,65	0,00	0,88	5,31	4
48	Wierzchłowce	4,30	0,00	1,08	0,00	1
49	Wojnacy	2,60	0,00	2,60	0,00	2
50	Woroniany	1,14	0,00	2,27	1,14	3
51	Wysokie Łaski	0,00	0,00	0,00	0,00	3
52	Zadworzany	2,31	0,00	3,08	0,00	2
53	Zaścizze	0,00	0,00	0,00	0,00	3
54	Zawistowszczyzna	6,35	0,00	0,00	1,59	3
55	Żuki-Sierbowce	4,81	0,00	0,00	0,96	3
56	Sokółka - osiedle 1	5,31	0,00	0,89	0,93	3
57	Sokółka - osiedle 2	3,50	0,00	1,26	0,84	3
58	Sokółka - osiedle 3	6,77	0,06	0,83	1,92	2
59	Sokółka - osiedle 4	8,48	0,00	0,88	1,38	3
60	Sokółka - osiedle 5	5,97	0,00	0,87	0,77	3
61	Sokółka - osiedle 6	7,30	0,03	0,93	0,84	1
62	Sokółka - osiedle 7	6,15	0,11	1,06	1,32	1
Średnia:		3,69	0,00	0,90	0,74	2,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, oparty na danych CEiDG, jest skutecznym narzędziem do oceny poziomu przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach. W celu identyfikacji obszarów kryzysowych, przyjęto metodologię opartą na porównaniu wskaźnika z wartością średnią (3,69). Obszary, w których wskaźnik był niższy od tej średniej, zostały uznane za obszary kryzysowe.

Dodatkowo, uzupełnieniem powyższych danych jest analiza ilości dużych i średnich przedsiębiorstw gospodarczych i rolnych na terenie gminy. Szczególną uwagę zwraca się na miejscowość Sokółka, gdzie zarejestrowane są większe przedsiębiorstwa na osiedlach 3, 6 i 7. Na pozostałym obszarze gminy brak jest zarejestrowanych średnich lub dużych przedsiębiorstw.

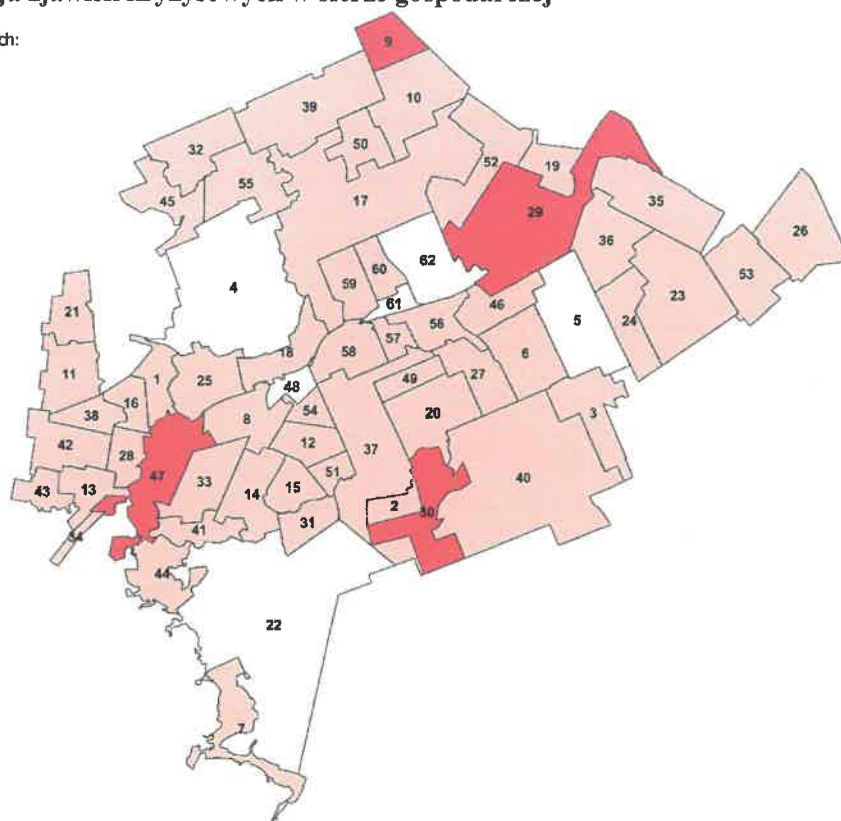
Przeanalizowano również liczbę nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw oraz liczbę zawieszonych przedsiębiorstw, aby określić, w których obszarach przedsiębiorczość rozwija się najszybciej, a w których najwolniej. Najwięcej zjawisk kryzysowych występuje w sołectwach Gliniszcz Małe, Orłowicze, Pawełki oraz Wierzchjedlina, gdzie odnotowano po 4 zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej.

Analiza powyższych wskaźników pokazała dynamikę rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach gminy. Na tej podstawie można podjąć działania mające na celu wsparcie przedsiębiorczości w strefie gospodarczej poprzez tworzenie korzystnych warunków biznesowych, dostarczanie odpowiednich usług wsparcia oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji lub rozwoju.

Rysunek 4. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Koncentracja problemów gospodarczych:

- 1
- 2 - 3
- 4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

3.2.3. Strefa środowiskowa

W analizie środowiskowej wykorzystano wskaźnik powierzchni azbestu w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z lutego 2022 roku pozyskane z <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>). Wskaźniki powyżej średniej – 98 659,31 kg/100 osób przyjęto za wskazujące na problemy w sferze środowiskowej. Wskaźnik powierzchni azbestu przypadającej na 100 mieszkańców służy do oceny stopnia występowania azbestu i potencjalnego ryzyka związanego z jego obecnością w społeczności. Wyższe wartości tego wskaźnika wskazują na większą ilość azbestu na jednego mieszkańca, co może wiązać się z zagrożeniem dla zdrowia publicznego, ze względu na toksyczne właściwości azbestu i ryzyko wystąpienia chorób z nim związanych.

Dodatkowo przeanalizowano indywidualne źródła ciepła używane przez mieszkańców gminy. Wskaźnik obrazuje liczbę kotłów pozaklasowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców na obszarze gminy. Przyjęto, że problem pojawia się na obszarach, w których wskaźnik jest wyższy niż średnia, czyli 6,40 szt./100 osób. Koncentracja liczby kotłów pozaklasowych jest odzwierciedleniem problemu emisji zanieczyszczeń do środowiska. Informacje o klasie kotłów uzyskano z Urzędu Miejskiego (inventaryzacja na potrzeby opracowania „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” Uchwała nr XXXIV/414/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego (zmienioną uchwałą nr XIX/236/2020)).

Tabela 10. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze środowiskowej

Lp.	Jednostka referencyjna	Azbest (kg/100 mieszk.)	Wpływ emisji z kotłów pozaklasowe na mieszkańców (szt./100 mieszk.)	Koncentracja problemów
1	Bachmatówka	143 386,36	4,55	1
2	Bilwinki	143 400,00	7,27	2
3	Bobrowniki	227 320,75	2,83	1
4	Bogusze	135 663,58	6,17	1
5	Bohoniki	219 361,45	6,02	1
6	Drahle	80 406,47	5,76	0
7	Dworzysk	71 318,18	0,00	0
8	Geniusze	99 336,69	7,10	2
9	Gliniszcz Małe	162 779,22	3,90	1
10	Gliniszcz Wielkie	167 237,70	9,84	2
11	Hałe	83 441,49	5,32	0
12	Igryły	30 202,13	5,67	0
13	Jałówka	72 506,49	6,49	1
14	Janowszczyzna	80 216,98	4,40	0
15	Jelenia Góra	69 876,92	9,23	1
16	Kantorówka	45 282,35	8,24	1
17	Kraśniany	88 969,65	9,90	1
18	Kundzicze	74 606,25	3,75	0
19	Kundzin	567 413,79	10,34	2
20	Kurowszczyzna	88 655,74	8,20	1
21	Lebiedzin	111 283,33	6,67	2
22	Lipina	55 399,68	5,41	0
23	Malawicze Dolne	168 148,76	6,61	2
24	Malawicze Górne	163 382,35	11,76	2
25	Miejskie Nowiny	103 936,05	5,81	1
26	Nomiki	131 349,71	9,83	2
27	Nowa Kamionka	39 370,37	8,02	1

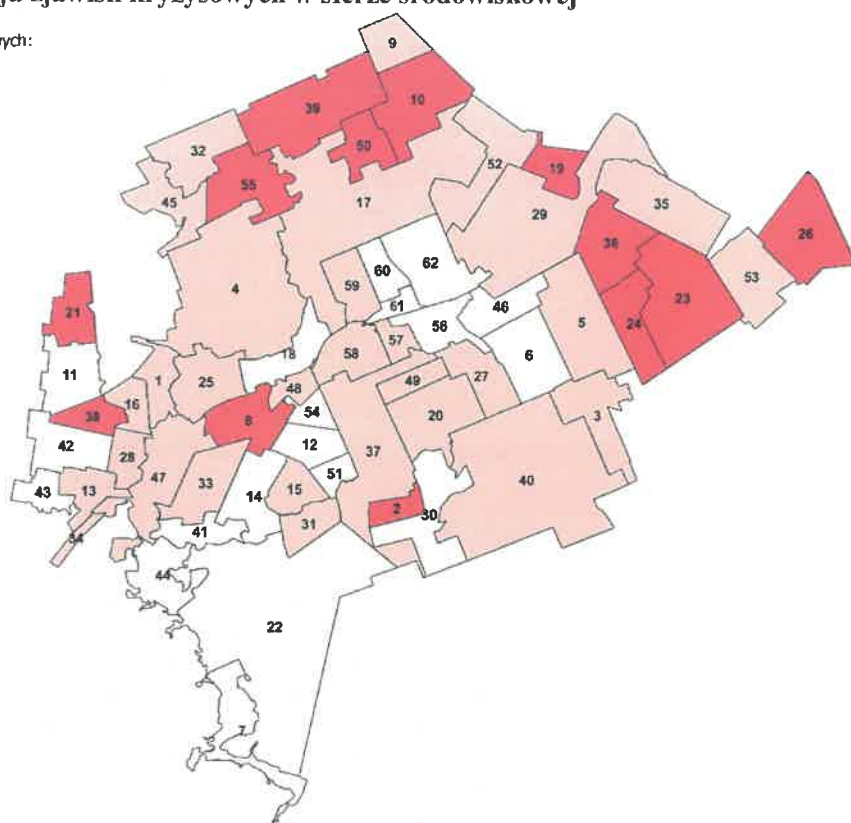
28	Nowa Rozedranka	40 717,11	6,58	1
29	Orłowicze	194 820,51	5,98	1
30	Pawelki	22 527,78	6,17	0
31	Planteczka	40 838,71	7,53	1
32	Plebanowce	148 716,00	4,00	1
33	Podkamionka	100 824,32	5,41	1
34	Polanki	42 461,54	7,69	1
35	Poniatowicze	289 414,29	3,81	1
36	Pucilki	154 285,71	6,59	2
37	Słojniki	63 949,15	9,04	1
38	Smolanka	98 810,34	8,05	2
39	Sokolany	165 603,81	10,17	2
40	Stara Kamionka	77 525,14	7,64	1
41	Stara Moczalnia	68 482,14	3,57	0
42	Stara Rozedranka	62 921,05	4,21	0
43	Stary Szor	87 450,00	2,00	0
44	Straż	42 800,75	4,51	0
45	Szyndziel-Gilbowski	140 437,50	5,68	1
46	Szyszki	45 705,22	5,22	0
47	Wierzchjedlina	86 176,99	10,62	1
48	Wierzchłowce	16 951,61	9,68	1
49	Wojnacy	21 720,78	9,09	1
50	Woroniany	134 113,64	11,36	2
51	Wysokie Laski	27 096,77	3,23	0
52	Zadworzany	95 723,08	7,69	1
53	Zaśpice	165 391,30	5,43	1
54	Zawistowszczyzna	51 261,90	4,76	0
55	Żuki-Sierbowce	161 524,04	6,73	2
56	Sokołka - osiedle 1	5 028,19	5,23	0
57	Sokołka - osiedle 2	15 040,56	6,71	1
58	Sokołka - osiedle 3	3 431,99	7,47	1
59	Sokołka - osiedle 4	7 183,42	6,66	1
60	Sokołka - osiedle 5	1 932,76	2,06	0
61	Sokołka - osiedle 6	7 007,09	2,91	0
62	Sokołka - osiedle 7	4 749,66	4,43	0
Średnia		98 659,31	6,40	0,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Najwięcej powierzchni azbestowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców znajduje się na obszarach wiejskich. Pozaklasowe źródła ciepła stanowią problem zarówno w mieście Sokółka, jak i na obszarach wiejskich.

Rysunek 5. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

Koncentracja problemów środowiskowych:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

3.2.4. Strefa przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”.

Przestrzenie publiczne są istotnymi miejscami, które mają kluczowe znaczenie dla zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców, poprawy jakości ich życia, nawiązywania kontaktów społecznych oraz ochrony ekosystemów miejscowości. W ramach analizy skupiono się głównie na przestrzeniach służących celom rekreacyjnemu, sportowemu, gospodarczemu oraz umożliwiającym interakcje społeczne, takich jak parki, place zabaw, targowiska, przestrzenie przy świetlicach, szkołach itp.

Przestrzenie publiczne oceniono podzielono na trzy kategorie: złe, średnie i dobre. Przestrzenie w złym stanie są zarośnięte, zaniedbane i niedostępne dla lokalnej społeczności. Natomiast przestrzenie w stanie średnim są częściowo dostępne, ale ich stan pogarsza się, co powoduje utratę ich funkcjonalności. Przestrzenie w dobrym stanie to obszary ogólnodostępne, które skutecznie spełniają swoją funkcję i służą lokalnej społeczności.

W poszczególnych jednostkach sumowano liczbę przestrzeni publicznych w stanie złym i średnim. Wskaźnik powyżej średniej został uznany za zjawisko kryzysowe, sygnalizujące negatywne aspekty w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Oznacza to, że jeśli wartość wskaźnika przekracza średnią, wskazuje to na obecność większej liczby przestrzeni publicznych wymagających modernizacji lub poprawy, co może stanowić problem dla lokalnej społeczności i jakości życia.

Analiza objęła także ocenę dostępności tych miejsc dla osób ze szczególnymi potrzebami. Obszary ocenione jako częściowo niedostępne i niedostępne, zostały zsumowane w poszczególnych jednostkach referencyjnych. Wskaźnik przekraczający średnią został uznany za zjawisko kryzysowe, sygnalizujące negatywne aspekty w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

W ramach analizy przestrzenno-funkcjonalnej, dokonano dodatkowej analizy dotyczącej ilości pustostanów na terenie gminy. Pustostany są obiektami, które nie są w pełni wykorzystane lub są opuszczone, co przyczynia się do degradacji przestrzeni publicznej. Istnieje poważny problem związany z obecnością pustostanów, zwłaszcza ze względu na pogarszający się stan techniczny wielu z nich. Problem pogarszającego się stanu technicznego wielu pustostanów jeszcze bardziej nasila negatywne skutki. Zaniedbane budynki mogą być podatne na uszkodzenia strukturalne, wilgoć, grzyby czy insekty, co prowadzi do dalszej degradacji infrastruktury. Ponadto, zaniedbane pustostany mogą stanowić ryzyko pożarowe oraz przyczyniać się do pogorszenia ogólnego wizerunku i atrakcyjności terenu.

Ważnym aspektem oceny przestrzennego i funkcjonalnego zagospodarowania jest również analiza rozmieszczenia zabytków oraz obiektów o wartości historycznej. Wskaźnik obejmuje stan zabytków i obiektów o wartości historycznej. Dokonano inwentaryzacji i oceny stanu zachowania poszczególnych zabytków oraz obiektów historycznych. Obiekty w złym lub średnim stanie były zliczane w poszczególnych jednostkach odniesienia. Obszary, w których liczba tych obiektów przekracza średnią, uznaje się za obszary kryzysowe.

Powyższe dane dotyczące wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych zostały pozyskane z Urzędu Miejskiego na stan na 2021 rok. Wnioski z analizy przestrzenno-funkcjonalnej mają na celu identyfikację obszarów wymagających interwencji, inwestycji i działań mających na celu poprawę stanu i jakości przestrzeni publicznej. Dążenie do utrzymania przestrzeni w dobrym stanie oraz modernizacja i dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb społeczności przyczynia się do tworzenia lepszych warunków życia, aktywności społecznej i wzmacniania więzi społecznych w gminie.

Tabela 11. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Lp.	Jednostka referencyjna	Przestrzeń publiczna		Pustostany	Zabytki (stan zły, średni)	Koncentracja problemów
		Przestrzeń publiczna (stan zły, średni)	Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami (częściowo dostępny, niedostępny)			
1	Bachmatówka	0	0	0	0	0
2	Bilwinki	0	0	0	0	0
3	Bobrowniki	1	1	0	0	2
4	Bogusze	0	0	0	0	0
5	Bohoniki	0	0	0	1	1
6	Drahe	1	1	1	0	3
7	Dworzysk	0	0	0	0	0
8	Geniusze	0	0	0	0	0
9	Gliniszcz Małe	0	0	0	0	0
10	Gliniszcz Wielkie	1	1	1	0	3
11	Hałe	0	0	0	0	0
12	Igryły	1	1	0	0	2
13	Jałówka	0	0	0	0	0
14	Janowszczyzna	0	0	0	0	0
15	Jelenia Góra	0	0	0	0	0
16	Kantorówka	0	0	0	0	0
17	Kraśniany	1	1	0	0	2
18	Kundzicze	0	0	0	0	0
19	Kundzin	0	0	0	1	1
20	Kurowszczyzna	0	0	1	0	1
21	Lebiedzin	0	0	0	0	0
22	Lipina	0	0	0	0	0
23	Maławicze Dolne	0	1	0	1	2
24	Maławicze Górne	0	0	0	0	0
25	Miejskie Nowiny	0	0	0	0	0
26	Nomiki	0	1	0	0	1
27	Nowa Kamionka	0	1	0	0	1
28	Nowa Rozedranka	0	0	0	0	0
29	Orłowicze	0	1	0	0	1
30	Pawelki	0	0	0	0	0
31	Planteczka	0	1	0	0	1

32	Plebanowce	0	0	0	0	0
33	Podkamionka	0	0	0	0	0
34	Polanki	0	0	0	0	0
35	Poniatowicze	0	0	0	0	0
36	Puciłki	0	0	0	0	0
37	Słojniki	0	0	0	0	0
38	Smolanka	0	0	0	0	0
39	Sokolany	0	1	0	0	1
40	Stara Kamionka	0	0	0	0	0
41	Stara Moczalnia	0	0	0	0	0
42	Stara Rozedranka	0	0	0	1	1
43	Stary Szor	0	0	2	0	1
44	Straż	0	1	0	0	1
45	Szyndziel-Gilbowski	0	0	0	0	0
46	Szyszki	0	1	0	0	1
47	Wierzchjedlina	0	0	0	0	0
48	Wierzchłowce	0	1	0	0	1
49	Wojnachy	0	0	0	0	0
50	Woroniany	0	1	0	0	1
51	Wysokie Łaski	0	0	0	0	0
52	Zadworzany	1	1	0	0	2
53	Zaśpice	1	1	0	0	2
54	Zawistowski	0	1	0	0	1
55	Żuki-Sierbowce	1	1	0	0	2
56	Sokołka - osiedle 1	2	4	3	0	3
57	Sokołka - osiedle 2	2	2	2	0	3
58	Sokołka - osiedle 3	2	2	0	0	2
59	Sokołka - osiedle 4	2	2	1	1	4
60	Sokołka - osiedle 5	5	5	0	1	3
61	Sokołka - osiedle 6	8	8	4	6	4
62	Sokołka - osiedle 7	2	2	3	1	4
Średnia:		0,50	0,71	0,11	0,21	0,94

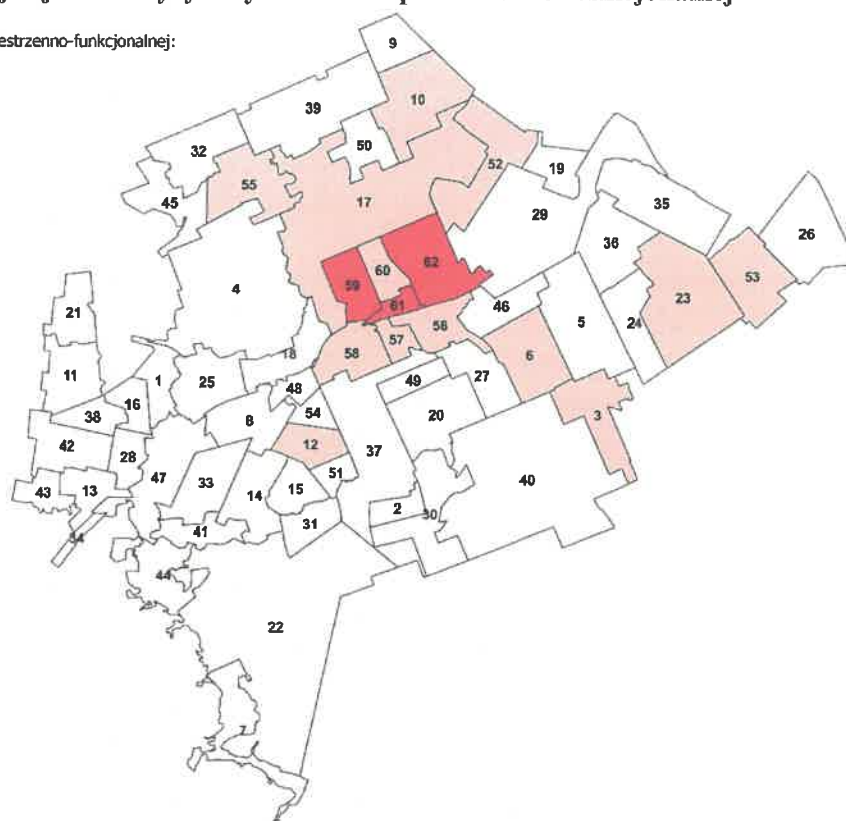
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Analiza wykazała, że w miejscowości Sokółka znajduje się największa liczba przestrzeni publicznych oraz zabytków, które wymagają podjęcia działań rewaloryzacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że szczególnie istotne jest przeprowadzenie rewaloryzacji zabytkowych układów urbanistycznych, które znajdują się w centralnej części Sokółki i są objęte strefą ochrony konserwatorskiej. Rozkład przestrzenny miejsc publicznych, zabytków oraz obiektów o wartości historycznej jest istotnym czynnikiem w ocenie przestrzenno-funkcjonalnej, pozwalającym na określenie priorytetów działań.

Rysunek 6. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Koncentracja problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

3.2.5. Strefa techniczna

W sferze technicznej w pierwszej kolejności oceniono stan techniczny oraz dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Obiekty publiczne, w których stan techniczny został oceniony jako zły lub średni, zostały ujęte we wskaźniku. Problemy techniczne zostały przypisane także dla obiektów, w którym dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostały określone jako częściowe dostępne oraz niedostępne. Stan kryzysowy określono dla jednostek referencyjnych, na których liczba takich obiektów jest powyżej średniej.

W celu określenia stanu technicznego budynków mieszkalnych posłużono się danymi dotyczącymi liczby budynków bez ogrzewania, budynków, w których nie przeprowadzono termomodernizacji oraz liczbę obiektów, w których dokonano wymiany okien i drzwi. Dane uzyskano z Urzędu Miejskiego (inventaryzacja na potrzeby opracowania „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” Uchwała nr XXXIV/414/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego (zmieniona uchwałą nr XIX/236/2020)). Wskaźnik obrazuje rozkład budynków prywatnych w złym stanie technicznym na obszarze gminy. W tabeli poniżej przedstawiono koncentrację obiektów w przeliczeniu na 100 mieszkańców:

- wymagających montażu instalacji grzewczych,
- w których nie przeprowadzono termomodernizacji, oraz
- w których nie dokonano wymiany okien i drzwi.

Dodatkowo przeanalizowano zasób mieszkaniowy gminy Sokółka. Zasób mieszkaniowy gminy Sokółka na dzień 31.12.2020 r. składał się 381 lokali komunalnych znajdujących się w 77 budynkach wielomieszkaniowych i obiekcie kontenerowym, którymi zarządza i administruje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sokółce. Zjawiska kryzysowe zostały przypisane na obszarach, w których występują budynki mieszkaniowe wymagające termomodernizacji.

Tabela 12. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze technicznej

Lp	Jednostka referencyjna	Obiekty publiczne		Obiekty prywatne			Zasoby lokali mieszkaniowych wymagających termomodernizacji (szt.)	Koncentracja problemów
		Stan techniczny (średni, zły)	Dostępność dla osób z szczególnymi potrzebami (częściowo dostępny, niedostępny)	Brak ogrzewania (szt./100 mieszk.)	Nie przeprowadzona termomodernizacja (szt./100 mieszk.)	Wymiana okien i drzwi (szt./100 mieszk.)		
1	Bachmatówka	0	0	0,00	2,27	4,5	0	1
2	Bilwinki	0	0	0,00	12,73	21,8	0	1
3	Bobrowniki	0	0	0,00	3,77	5,7	0	1
4	Bogusze	1	1	0,00	3,29	12,1	0	2
5	Bohoniki	0	0	0,00	4,82	9,6	0	1
6	Drahle	1	1	0,00	5,04	15,8	0	2
7	Dworzysk	0	0	0,00	0,00	9,1	0	1
8	Geniusze	1	1	0,00	7,69	9,5	0	4
9	Gliniszcz Małe	0	0	0,00	3,90	9,1	0	1
10	Gliniszcz Wielkie	0	0	0,00	9,02	18,0	0	1
11	Hałe	0	0	0,00	4,26	17,0	0	0
12	Igryły	0	0	0,00	4,96	14,9	0	0
13	Jałówka	0	0	1,30	10,39	15,6	0	2
14	Janowszczyzna	0	0	0,00	4,40	15,1	0	0
15	Jelenia Góra	0	0	0,00	4,62	9,2	0	1
16	Kantorówka	0	0	0,00	5,88	11,8	0	1
17	Kraśniany	0	1	0,00	4,47	13,1	0	1
18	Kundzicze	0	0	0,00	1,88	11,9	0	0
19	Kundzin	0	0	0,00	3,45	13,8	0	0
20	Kurowszczyzna	0	0	0,00	8,20	17,5	0	1
21	Lebiedzin	0	0	0,00	6,67	2,2	0	2
22	Lipina	0	1	0,00	5,73	8,6	0	3
23	Malawicze Dolne	2	2	0,00	6,61	16,5	0	3
24	Malawicze Górne	0	0	0,00	11,76	7,8	0	2
25	Miejskie Nowiny	0	0	0,00	1,16	8,1	0	1
26	Nomiki	2	1	0,00	8,09	24,3	0	3
27	Nowa Kamionka	0	0	0,00	5,56	8,6	0	2
28	Nowa Rozedranka	0	0	0,00	7,89	11,2	0	2
29	Orłowicze	0	0	0,00	8,55	12,8	0	1
30	Pawełki	0	0	0,00	3,70	17,3	0	0
31	Planteczka	0	0	0,00	7,53	15,1	0	1
32	Plebanowce	0	0	0,00	2,40	8,8	0	1
33	Podkamionka	0	0	0,00	7,21	13,5	0	1
34	Polanki	0	0	0,00	13,46	15,4	0	1
35	Poniatowicze	0	0	0,00	4,76	7,6	0	1
36	Puciłki	0	0	0,00	3,30	11,0	0	1
37	Słojniki	0	0	0,00	5,65	16,9	0	1
38	Smolanka	0	0	0,00	6,90	16,1	0	1
39	Sokołany	1	1	0,00	4,66	14,0	0	2
40	Stara Kamionka	2	1	0,00	6,89	12,3	0	3
41	Stara Moczalnia	0	0	0,00	4,76	7,1	0	1
42	Stara Rozedranka	2	2	0,00	4,74	17,9	1	3
43	Stary Szor	0	0	0,00	8,00	6,0	0	2
44	Straż	0	0	0,00	2,26	6,8	0	1
45	Szyndziel-Gilbowszczyzna	0	0	0,00	2,27	14,8	0	0

46	Szyszki	0	0	0,00	5,22	6,7	0	1
47	Wierchjedlina	0	0	0,00	7,08	12,4	0	1
48	Wierchłowce	0	0	0,00	11,83	9,7	0	2
49	Wojnacy	0	0	0,00	6,49	3,9	0	2
50	Woroniany	0	0	0,00	5,68	12,5	0	1
51	Wysokie Łaski	0	0	0,00	9,68	6,5	0	2
52	Zadworzany	1	1	0,00	3,85	16,2	0	2
53	Zaśpicze	0	1	0,00	1,09	10,9	0	2
54	Zawistowszczyzna	0	0	0,00	9,52	15,9	0	1
55	Żuki-Sierbowce	1	1	0,00	3,85	7,7	0	3
56	Sokółka - osiedle 1	2	2	0,08	3,12	9,2	0	4
57	Sokółka - osiedle 2	0	0	0,28	3,50	11,5	1	3
58	Sokółka - osiedle 3	0	0	0,13	4,73	12,8	0	1
59	Sokółka - osiedle 4	0	0	0,06	4,46	10,4	1	3
60	Sokółka - osiedle 5	2	2	0,05	1,86	5,6	0	4
61	Sokółka - osiedle 6	8	8	0,12	2,94	6,7	7	5
62	Sokółka - osiedle 7	0	0	0,09	3,29	8,7	1	3
		0,42	0,44	0,03	5,54	11,66	0,18	1,61

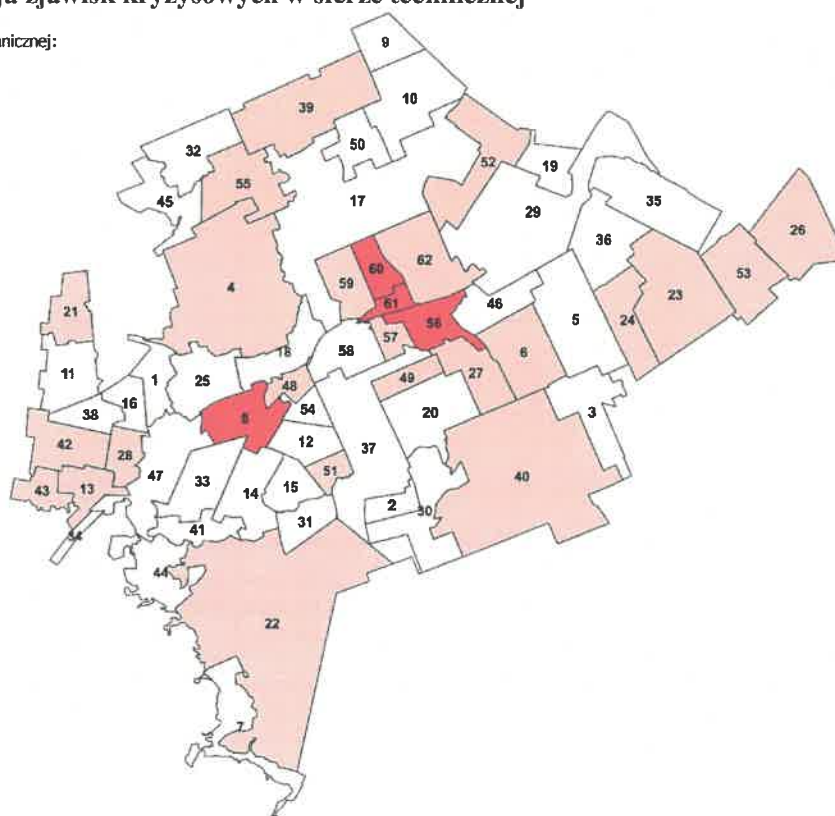
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Największą koncentrację zjawisk kryzysowych w sferze technicznej (4 - 5 zjawiska) określono w sołectwie Geniusze oraz w miejscowości Sokółka na osiedlach 1, 5 i 6.

Rysunek 7. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze technicznej

Koncentracja problemów w sferze technicznej:

- 0 - 1
- 2 - 3
- 4 - 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

3.2.6. Podsumowanie

Efektem przeprowadzonej diagnozy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, w podziale na przyjęte jednostki referencyjne jest opracowana tabela łącząca dane z różnych sfer. Kumulacja kryzysowych zjawisk pozwoliła wyznaczyć obszary zdegradowane.

Tabela 13. Wyniki analizy wskaźnikowej we wszystkich analizowanych sferach

Lp.	Jednostka referencyjna	Zjawiska kryzysowe w sferze:					Suma:
		Spółecznej	Gospodarczej	Środowiskowej	Przestrzenno-funkcjonalnej	Technicznej	
1	Bachmatówka	2	2	1	0	1	6
2	Bilwinki	3	3	2	0	1	9
3	Bobrowniki	7	3	1	2	1	14
4	Bogusze	5	1	1	0	2	9
5	Bohoniki	3	1	1	1	1	7
6	Drahle	4	2	0	3	2	11
7	Dworzysk	3	2	0	0	1	6
8	Geniusze	6	3	2	0	4	15
9	Gliniszcz Małe	5	4	1	0	1	11
10	Gliniszcz Wielkie	4	2	2	3	1	12
11	Hałe	7	3	0	0	0	10
12	Igryły	4	2	0	2	0	8
13	Jałówka	2	2	1	0	2	7
14	Janowszczyzna	2	2	0	0	0	4
15	Jelenia Góra	7	3	1	0	1	12
16	Kantorówka	3	2	1	0	1	7
17	Kraśniane	5	2	1	2	1	11
18	Kundzicze	4	2	0	0	0	6
19	Kundzin	0	3	2	1	0	6
20	Kurowszczyzna	6	3	1	1	1	12
21	Lebiedzin	1	3	2	0	2	8
22	Lipina	3	1	0	0	3	7
23	Malawicze Dolne	3	3	2	2	3	13
24	Malawicze Górne	3	3	2	0	2	10
25	Miejskie Nowiny	5	2	1	0	1	9
26	Nomiki	1	3	2	1	3	10
27	Nowa Kamionka	3	3	1	1	2	10
28	Nowa Rozedranka	1	2	1	0	2	6
29	Orłowicze	7	4	1	1	1	14
30	Pawelki	6	4	0	0	0	10
31	Planteczka	5	3	1	1	1	11
32	Plebanowce	5	3	1	0	1	10
33	Podkamionka	3	2	1	0	1	7
34	Polanki	5	2	1	0	1	9
35	Poniatowicze	6	3	1	0	1	11
36	Pucilki	4	3	2	0	1	10
37	Słojniki	4	3	1	0	1	9
38	Smolanka	4	2	2	0	1	9
39	Sokolany	2	2	2	1	2	9
40	Stara Kamionka	3	3	1	0	3	10
41	Stara Moczalnia	5	3	0	0	1	9

42	Stara Rozedranka	0	3	0	1	3	7
43	Stary Szor	4	3	0	1	2	10
44	Straż	6	3	0	1	1	11
45	Szyndziel-Gilbowszczyzna	6	2	1	0	0	9
46	Szyszki	5	3	0	1	1	10
47	Wierchjedlina	6	4	1	0	1	12
48	Wierchłowce	3	1	1	1	2	8
49	Wojnachy	4	2	1	0	2	9
50	Woroniany	2	3	2	1	1	9
51	Wysokie laski	4	3	0	0	2	9
52	Zadworzany	5	2	1	2	2	12
53	Zaśpice	2	3	1	2	2	10
54	Zawistowszczyzna	3	3	0	1	1	8
55	Żuki-Sierbowce	4	3	2	2	3	14
56	Sokółka - osiedle 1	8	3	0	3	4	18
57	Sokółka - osiedle 2	7	3	1	3	3	17
58	Sokółka - osiedle 3	7	2	1	2	1	13
59	Sokółka - osiedle 4	5	3	1	4	3	16
60	Sokółka - osiedle 5	4	3	0	3	4	14
61	Sokółka - osiedle 6	7	1	0	4	5	17
62	Sokółka - osiedle 7	6	1	0	4	3	14

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

4.1. Obszar zdegradowany

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysowym w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikowa wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki delimitacyjne charakteryzujące się największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk. Zgodnie z przyjętą metodologią obszarem zdegradowanym są osiedla 1, 2 oraz 6. Liczba zjawisk kryzysowych w tych jednostkach referencyjnych była najwyższa.

W wyniku konsultacji społecznych z obszaru zdegradowanego wyłączono obszar nieruchomości 1362/7 przy ulicy Gęsiej oraz tereny przyległe od ul. Grodzieńskiej (działki: 1364, 1356, 1951, 1362/5). Poza działką 1362/7 wydzielono działki niezamieszkałe i niezabudowane, tak żeby zachować jedność i spójność wyznaczonych obszarów. Wskaźniki ujęte w „Diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sokółka” w związku z wydzieleniem wyżej wymienionych działek nie uległy zmianom.

Tabela 14. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru zdegradowanego

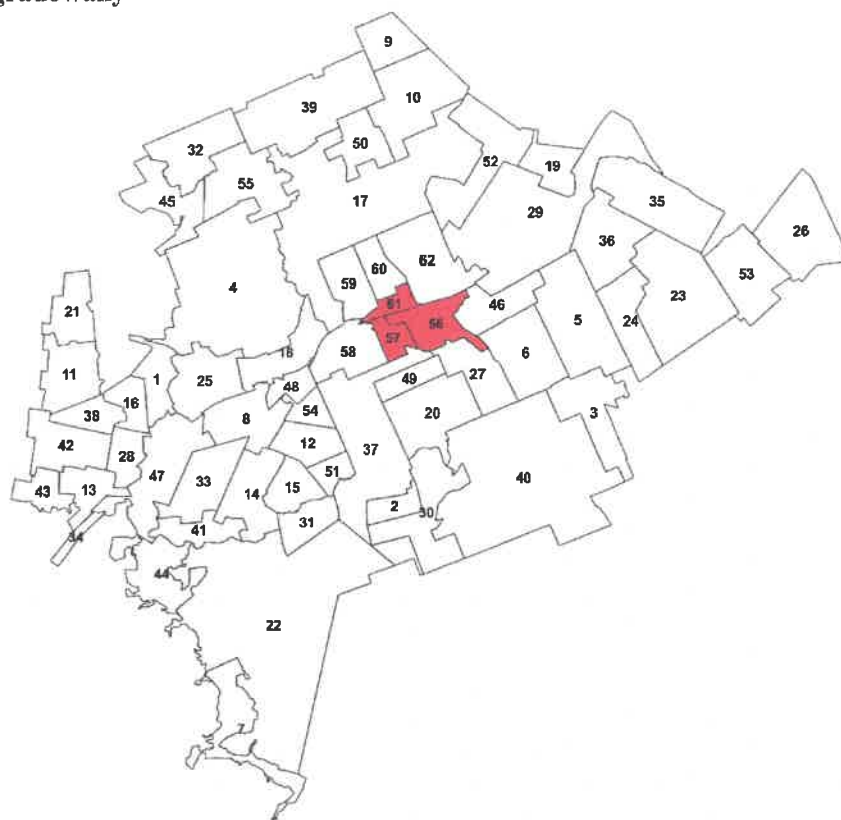
Lp.	Jednostka referencyjna	Zjawiska kryzysowe w sferze:					Suma:
		Spolecznej	Gospodarczej	Środowiskowej	Przestrzenno-funkcjonalnej	Technicznej	
56	Sokółka - osiedle 1	8	3	0	3	4	18
57	Sokółka - osiedle 2	7	3	1	3	3	17
61	Sokółka - osiedle 6	7	1	0	4	5	17

Źródło: Opracowanie własne

Wskazany obszar zajmuje 5,15 km², co stanowi około 1,64% całego obszaru gminy i zamieszkały był w 2021 roku przez 6 519 mieszkańców, co stanowi 26,75% ogółu mieszkańców.

Rysunek 8. Obszar zdegradowany

■ Obszar zdegradowany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

4.2. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego, wyróżniający się szczególną koncentracją negatywnych, wymienionych powyżej zjawisk, na którym z uwagi na kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy prowadzona jest rewitalizacja. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy. Liczba mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji nie może przekraczać 30% liczby mieszkańców gminy.

W związku z powyższym obszarem rewitalizacji zostały objęte tereny trzech osiedli (1, 2 i 6) miasta Sokółki. Obszar rewitalizacji stanowi część obszaru zdegradowanego i obejmuje przede wszystkim tereny o dużej koncentracji zabudowy, wyróżniający się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, który ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy.

W wyniku konsultacji społecznych z obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wyłączono obszar nieruchomości 1362/7 przy ulicy Gęsiej oraz tereny przyległe od ul. Grodzieńskiej (działki: 1364, 1356, 1951, 1362/5). Poza działką 1362/7 wydzielono działki niezamieszkałe i niezabudowane, tak żeby zachować jedność i spójność wyznaczonych obszarów. Wskaźniki ujęte w „Diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sokółka” w związku z wydzieleniem wyżej wymienionych działek nie uległy zmianom.

Tabela 15. Obszar rewitalizacyjny

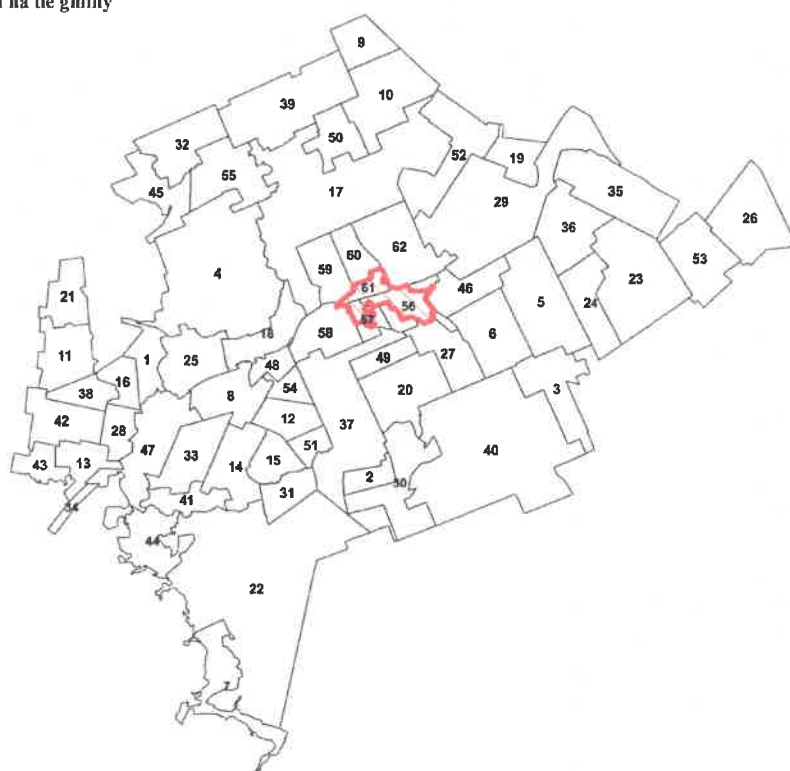
Obszar rewitalizacyjny				
Osiedle	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców (%)	Powierzchnia (km ²)	Powierzchnia (%)
Osiedla 1, 2 i 6 (spójna zabudowa)	6 519	26,75	3,15	1,00

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zamieszkały był w 2021 roku przez 6 519 osoby, co stanowi 26,75% mieszkańców gminy i zajmuje 3,15 km², co stanowi około 1,00% powierzchni gminy.

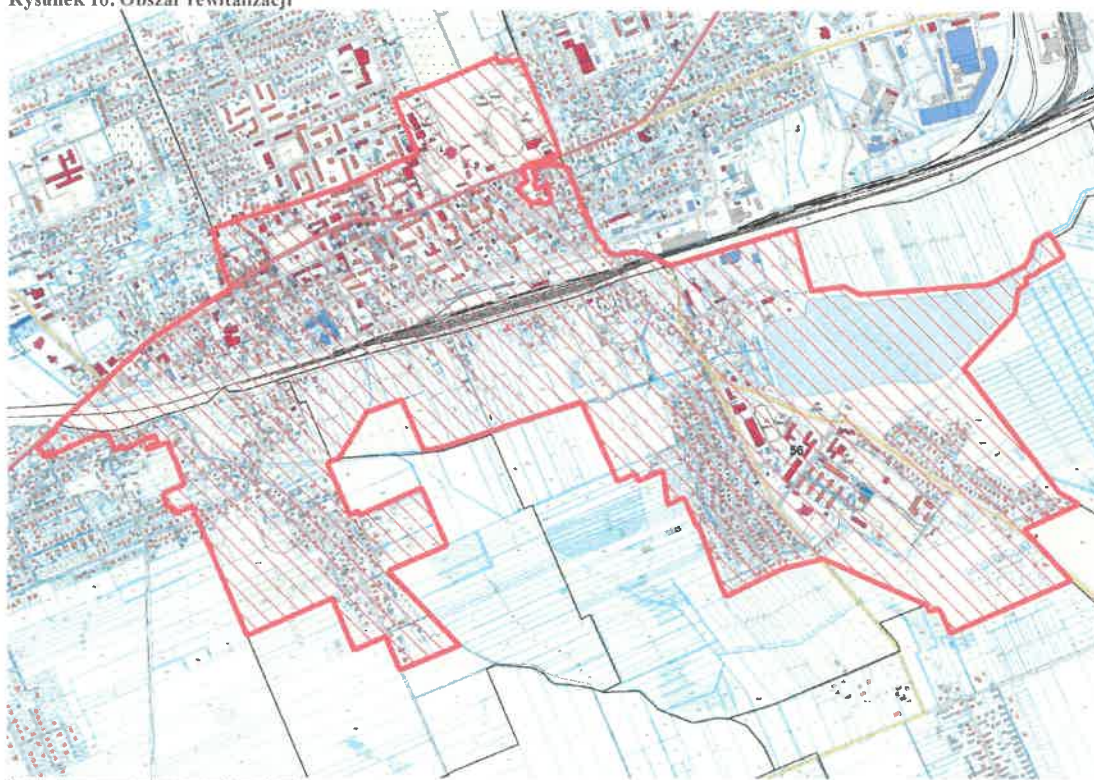
Rysunek 9. Obszar rewitalizacji na tle gminy

 Obszar rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Rysunek 10. Obszar rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji składa się z trzech sąsiadujących osiedli i jest traktowany jako jedna jednostka terytorialna w analizie pogłębionej. W wyniku tego, problemy zidentyfikowane podczas delimitacji obszaru rewitalizacji, które występują na poszczególnych osiedlach, są uznawane za kryzysowe zjawiska występujące na obszarze rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji zamieszkiwało 6 519 osób, co stanowiło 26,75% mieszkańców gminy, zajmując przy tym powierzchnię 3,15 km², co stanowiło około 1,00% powierzchni gminy.

Analiza pogłębiona odnosi się bezpośrednio do kompletnego obszaru, uwzględniając jednocześnie specyfikę poszczególnych osiedli. Takie podejście umożliwia pełne zrozumienie złożonych problemów i wyzwań, z jakimi borykają się mieszkańcy tego obszaru rewitalizacji. Skoncentrowanie się na całości obszaru pozwala osiągnąć synergiczne efekty oraz lepsze rezultaty dla społeczności zamieszkującej te trzy osiedla.

W ramach analizy pogłębionej identyfikowane są główne problemy społeczno-gospodarcze, infrastrukturalne oraz środowiskowe, które dotyczą obszar rewitalizacji jako całość. Na podstawie tych wniosków możliwe jest opracowanie programu i działań mających na celu poprawę warunków życia oraz rozwoju społeczno-gospodarczego na całym obszarze rewitalizacji.

Strefa społeczno-gospodarcza

Zgodnie z danymi statystycznymi oraz wynikami konsultacji społecznych, głównym problemem obszaru rewitalizacji, ale także całej gminy, jest spadek liczby mieszkańców oraz zwiększenie się odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Prognozy wskazują, że ta tendencja będzie się utrzymywać w kolejnych latach. Spadek liczby mieszkańców wynika z różnych czynników. Wielu młodych ludzi decyduje się na migrację do większych miast w poszukiwaniu lepszych możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego. Z drugiej strony, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest wynikiem zmian demograficznych, takich jak starzenie się społeczeństwa i dłuższa długość życia. Wraz ze zmianami demograficznymi pojawiają się wyzwania związane z zapewnieniem odpowiednich usług społecznych, opieki zdrowotnej i wsparcia dla osób starszych. Spadek liczby mieszkańców i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym może mieć istotne konsekwencje dla społeczności i gospodarki obszaru rewitalizacji. W kolejnych latach może prowadzić do zmniejszenia aktywności ekonomicznej, wzrostu obciążeń dla systemu opieki zdrowotnej, wzrostu potrzeb w zakresie opieki społecznej oraz zmian w strukturze społecznej.

Jednym z głównych problemów występujących na terenie obszaru rewitalizacji jest wysoki poziom bezrobocia. Osoby, które otrzymują zasiłek z powodu bezrobocia, stanowią około 44,9% wszystkich mieszkańców gminy korzystających z tego wsparcia. Ten alarmujący

wskaźnik świadczy przede wszystkim o poważnym wyzwaniu związanym z trudnościami w znalezieniu zatrudnienia.

Dodatkowo, na wyznaczonym obszarze występuje również zjawisko ubóstwa, które jest prawdopodobnie wynikiem wysokiego bezrobocia. Brak stabilnego źródła dochodu może prowadzić do trudności w zapewnieniu odpowiedniej jakości życia, co z kolei przyczynia się do wystąpienia ubóstwa. Około 28% wszystkich osób korzystających z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa zamieszkuje obszar objęty rewitalizacją. Bezrobocie i ubóstwo mogą tworzyć błędne koło, wzajemnie się wzmacniając. Dlatego ważne jest podejmowanie działań zarówno w celu stymulowania zatrudnienia, jak i łagodzenia ubóstwa, aby przeciwdziałać tym problemom i poprawić sytuację społeczno-ekonomiczną mieszkańców.

Kondycja ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji jest również odzwierciedlana przez inny wskaźnik. Z analizy wynika, że aż 62,6% wszystkich osób korzystających z dodatku mieszkaniowego w całej gminie to mieszkańcy obszaru objętego rewitalizacją. Taki wysoki odsetek osób, które potrzebują wsparcia mieszkaniowego, oznacza różnorodne wyzwania związane z dostępem do bezpiecznego i przystępnego cenowo mieszkania.

Przeprowadzone badania ankietowe i konsultacje społeczne potwierdziły wyniki diagnozy. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazali bezrobocie i ubóstwo jako istotne problemy. Te głosy społeczności lokalnej stanowią ważne źródło informacji i wskazują na pilną potrzebę działań rewitalizacyjnych.

Na obszarze objętym rewitalizacją występują również zjawiska kryzysowe związane ze zdrowiem mieszkańców oraz ich stylem życia. Wśród zidentyfikowanych problemów szczególnie istotne są kwestie związane z długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością oraz alkoholizmem.

Wskaźnik długotrwałej lub ciężkiej choroby odzwierciedla obecność schorzeń, które mają znaczący wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców. W przypadku obszaru rewitalizacji, wykazuje to potrzebę zapewnienia odpowiedniej opieki medycznej, leczenia oraz programów rehabilitacyjnych, które pomogą mieszkańcom radzić sobie z tymi długotrwałymi lub ciężkimi chorobami. Wysoki wskaźnik niepełnosprawności skłania do zwrócenia uwagi na obecność różnorodnych ograniczeń w funkcjonowaniu mieszkańców. Istnieje pilna potrzeba zapewnienia dostępności usług i infrastruktury, aby osoby z niepełnosprawnościami miały równe szanse i możliwości pełnego uczestnictwa w społeczeństwie. Na obszarze rewitalizacji spotykamy się również z problemem alkoholizmu, który niewątpliwie ma negatywny wpływ na zdrowie, relacje rodzinne, społeczne oraz rozwój społeczno-gospodarczy tego obszaru.

Aby skutecznie rozwiązać te problemy, istotne jest opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych i społecznych, które uwzględniają specyfikę obszaru rewitalizacji. Powinny one obejmować wsparcie medyczne, programy rehabilitacyjne, usługi społeczne, edukację zdrowotną oraz promocję zdrowego stylu życia. Również włączenie mieszkańców do procesu

planowania i realizacji działań jest niezwykle istotne, aby zapewnić, że programy i interwencje odpowiadają rzeczywistym potrzebom społeczności.

Na terenie rewitalizacji występują też zjawiska związane z rodziną, bezpieczeństwem oraz przestępczością. Obecność niepełnych rodzin na obszarze rewitalizacyjnym niesie za sobą pewne wyzwania i skutki, które wymagają uwagi. Dzieci w takich rodzinach mogą stawić czoła różnym trudnościom emocjonalnym, problemom w nauce i rozwoju społecznym, a także braku stabilności w codziennym życiu. Niepełna rodzina może również wpływać na sytuację finansową i ekonomiczną rodziny.

Na terenie obszaru rewitalizacyjnego napotykamy też na problem związany z przemocą jest też sporo rodzin objętych tzw. "niebieską kartą". Są to zjawiska, które negatywnie wpływają na bezpieczeństwo i dobrostan mieszkańców. Dane wskazują, że aż 70% osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy zamieszkuje ten obszar, co świadczy o rozpowszechnieniu tego problemu w społeczności rewitalizacyjnej. Przemoc dotyka zarówno dzieci, młodzież, jak i dorosłych, i ma poważne konsekwencje zarówno dla ofiar, jak i dla społeczności jako całości. Praca nad rozwiązaniem tych problemów jest kluczowa dla poprawy jakości życia mieszkańców i stworzenia bezpiecznego i harmonijnego środowiska społeczności.

Na terenie obszaru rewitalizacyjnego można zaobserwować występowanie problemu związanego z przestępstwami i wykroczeniami. Dane statystyczne wskazują, że 32,7% wszystkich przestępstw i wykroczeń odnotowanych w całej gminie ma miejsce na obszarze objętym procesem rewitalizacji. Wysoki odsetek przestępstw i wykroczeń na obszarze rewitalizacyjnym jest niepokojącym wskaźnikiem, który wskazuje na istnienie problemów związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym. Takie zjawiska mogą wpływać negatywnie na jakość życia mieszkańców oraz na ogólną atmosferę społeczną w obszarze rewitalizacyjnym.

W centrum miejscowości zarejestrowano większość organizacji pozarządowych, podczas gdy na pozostałych obszarach brakuje, szczególnie tych działających lokalnie. Podczas konsultacji mieszkańcy jednoznacznie wskazali na problem z aktywnością społeczną, brakiem zaangażowania oraz motywacji do działania. Mieszkańcy uważają, że szczególnie ten problem dotyka osób starszych, konieczne jest za tym opracowanie propozycji działań mających na celu pobudzenie zaangażowania i integracji społecznej.

W trakcie konsultacji mieszkańcy wyrazili potrzebę wsparcia dzieci i młodzieży, szczególnie w zakresie rozwoju osobistego, aktywności oraz promocji zdrowego stylu życia. Mieszkańcy podkreślili, że tego typu projekty są niezbędne i stanowią ważną potrzebę dla społeczności.

Na terenie obszaru rewitalizacyjnego możemy zauważyć problemy związane ze sferą gospodarczą, zwłaszcza analizując liczbę powstających i zamykanych przedsiębiorstw. Warto zauważyć, że na terenie rewitalizacji obserwuje się spadającą aktywność przedsiębiorców, co może stanowić sygnał o istniejących wyzwaniach i trudnościach w rozwoju gospodarczym tego

obszaru. Spadek aktywności przedsiębiorców na obszarze rewitalizacyjnym może mieć negatywny wpływ na poziom bezrobocia i ubóstwa w społeczności.

Badanie ankietowe oraz spotkania konsultacyjne dostarczyły istotnych informacji na temat problemów zgłaszanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacyjnego. Wśród najczęściej wymienianych kwestii znalazły się niskie dochody oraz brak atrakcyjnych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób młodszych. Problemy z niskimi dochodami i brakiem atrakcyjnych miejsc pracy na obszarze rewitalizacyjnym mogą potęgować kwestie demograficzne poprzez odpływ młodych osób do większych miast. Młodzi mieszkańcy często poszukują lepszych możliwości zatrudnienia, rozwoju zawodowego oraz dostępu do szerokiego spektrum usług i atrakcji.

Strefa środowiskowa

W strefie środowiskowej obszaru rewitalizacyjnego istnieje problem związany z niską emisją, który został zdiagnozowany na podstawie ustalonych wskaźników oraz wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych. Mieszkańcy jednoznacznie wskazywali na potrzebę wymiany przestarzałych pieców, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE).

Niska emisja jest istotnym problemem dla jakości powietrza i środowiska naturalnego. Zbyt wysokie stężenie zanieczyszczeń powietrza, takich jak pyły, dwutlenek azotu czy dwutlenek siarki, ma negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców oraz środowisko. Dlatego konieczne jest podjęcie działań mających na celu ograniczenie emisji szkodliwych substancji.

Wymiana przestarzałych pieców na nowoczesne, bardziej ekologiczne i efektywne energetycznie systemy grzewcze jest jednym z kluczowych kroków w poprawie sytuacji. Nowoczesne piece pozwalają zmniejszyć emisję zanieczyszczeń i jednocześnie obniżyć koszty ogrzewania.

Wzrost efektywności energetycznej to kolejny istotny aspekt. Poprawa izolacji budynków, modernizacja systemów grzewczych i oświetleniowych, oraz edukacja mieszkańców na temat oszczędzania energii mogą znacząco przyczynić się do redukcji zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych. To nie tylko wpływa na ochronę środowiska, ale również przynosi korzyści finansowe dla mieszkańców, którzy mogą obniżyć rachunki za energię.

Wreszcie, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) jest kluczowym czynnikiem w dążeniu do zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacyjnego. Montaż odnawialnych źródeł energii pozwala na produkcję energii z czystych i nieodnawialnych źródeł, co przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Strefa przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna

Na terenie obszaru rewitalizacji napotykamy na przestrzenie publiczne, które nie spełniają w pełni swoich funkcji oraz częściowo są niedostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami. Jednym z takich miejsc jest Plac Tadeusza Kościuszki, który stanowi centralny punkt Sokółki. Niestety, plac ten jest słabo wykorzystywany przez mieszkańców ze względu na jego niską

atrakcyjność. Z powodu braku odpowiedniej infrastruktury oraz niewłaściwego zagospodarowania terenów zieleni, plac nie spełnia swojej roli jako przestrzeń publiczna, która mogłaby być miejscem spotkań, rekreacji i aktywności społecznej dla mieszkańców.

Zdjęcie 1. Plac Tadeusza Kościuszki

Źródło: Spacer lokalny

Problemem na terenie rewitalizacji jest też stan infrastruktury sportowo-rekreacyjna szczególnie w szkołach publicznych. Szkoły takie jak Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce (ul. Grodzieńska 43), Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce (ul. Mickiewicza 1a), Szkoła Podstawowa Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sokółce (ul. Szkolna 2) oraz Szkoła Podstawowa Nr 3 (Os. Zielone 2) mają ograniczone możliwości organizacji zajęć sportowych i rekreacyjnych z powodu niewystarczającej i odpowiedniej infrastruktury. Stan nawierzchni boisk sportowych pozostawia wiele do życzenia, ponieważ nawierzchnie są nierówne, popękane i stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa użytkowników. W związku z tym istnieje potrzeba przeprowadzenia projektu rewitalizacji terenów przyszkolnych, aby dostosować te przestrzenie do potrzeb uczniów i umożliwić im aktywność fizyczną oraz rozwijanie zdrowych nawyków.

Zdjęcie 2. Boisko szkolne - Szkoła Podstawowa Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sokółce

Źródło: Spacer lokalny

Zdjęcie 3. Boisko szkolne - Szkoła Podstawowa Nr 3 (Os. Zielone 2)

Źródło: Spacer lokalny

Obiekty infrastruktury sportowej w OSiR Sokółka wymagają modernizacji, aby sprostać współczesnym standardom. Zapewnienie właściwych warunków treningowych oraz dostępu do nowoczesnego sprzętu jest kluczowe dla wszechstronnego rozwoju sportowego i rekreacyjnego mieszkańców. Warto zauważyć, że istnieje przekonanie wśród społeczności, że obecny dostęp do różnorodnych obiektów sportowo-rekreacyjnych, zwłaszcza w obszarze rewitalizacji, jest niewystarczający. W związku z tym, mieszkańcy wyrazili chęć stworzenia dwóch nowych atrakcji – Pumptracku oraz lodowiska-wrotkowiska, które mogłyby stanowić znaczące uzupełnienie istniejącej infrastruktury. Pumptrack to innowacyjna trasa przeznaczona zarówno dla rowerzystów, miłośników hulajnóg, jak i pasjonatów jazdy na rolnach. Taka atrakcja byłaby idealnym miejscem dla miłośników sportów ekstremalnych oraz dla osób pragnących rozwijać umiejętności na różnych jednośladowach. Z kolei, lodowisko-wrotkowisko, będące wyjątkowym połączeniem lodowiska z torami do jazdy na wrotkach, zapewniłoby mieszkańcom możliwość korzystania z tych atrakcji przez cały rok. W okresie zimowym, mógłby służyć jako tradycyjne lodowisko, umożliwiając uprawianie sportów zimowych, takich jak hokej czy łyżwiarstwo. Natomiast w cieplejszych miesiącach, zamiana lodu na powierzchnię do jazdy na wrotkach pozwoliłaby mieszkańcom na aktywność na świeżym powietrzu w różnorodnych formach rekreacji. Dążenie do rozbudowy i ulepszenia infrastruktury sportowej jest kluczowe dla zapewnienia aktywności fizycznej oraz poprawy jakości życia mieszkańców Sokółki. Nowe obiekty, takie jak Pumptrack i lodowisko-wrotkowisko, nie tylko wzbogacą ofertę sportową w mieście, ale także przyciągną turystów z innych regionów, co wpłynie na rozwój lokalnej gospodarki.

Zdjęcie 4. Infrastruktura sportowa w OSiR Sokółka

Źródło: Spacer lokalny

Problemy przestrzenno-funkcjonalne występują też przy zalewie. Głównym problemem jest stan techniczny obiektów oraz niewystarczająca infrastruktura obiektów sportowych i rekreacyjnych wokół zalewu. Część istniejącej infrastruktury jest przestarzała i nie spełnia współczesnych standardów, co utrudnia mieszkańcom korzystanie z niej. Warto jednak podkreślić, że w przeszłości zrealizowano szereg projektów w okolicach zalewu, w tym modernizację miejskiej plaży oraz utworzenie szlaku spacerowego wzdłuż brzegu. Miejsce zalewu ma ogromne możliwości rozwojowe, dlatego warto nadal inwestować w ten obszar. Poprawa infrastruktury i stworzenie nowych atrakcji przyciągnie zarówno mieszkańców, jak i turystów, sprzyjając rozwojowi społeczności lokalnej oraz gospodarce regionu.

Zdjęcie 5. Obiekty oraz infrastruktura przy zalewie

Źródło: Spacer lokalny

Przedszkole nr 4 w Sokółce znajduje się w niezadowalającym stanie technicznym. Kontynuacja użytkowania budynku grozi dalszym pogorszeniem jego stanu, co z kolei może mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo dzieci i osób w nim przebywających. Dlatego niezwykle istotne jest zapewnienie odpowiednich i bezpiecznych warunków zarówno dla dzieci, jak i personelu. Dodatkowo obecne pomieszczenia w przedszkolu okazują się niewystarczające do zaspokojenia potrzeb dzieci i nauczycieli. Brakuje przestrzeni, która byłaby odpowiednia dla rozwoju i aktywności dzieci. Ponadto, istniejące instalacje sanitarno-higieniczne są przestarzałe, co może negatywnie wpływać na zdrowie i higienę dzieci. W związku z tym, istnieje pilna potrzeba stworzenia nowoczesnego, bezpiecznego i funkcjonalnego przedszkola, które zapewni optymalne warunki nauki i zabawy dla dzieci.

Zdjęcie 6. Przedszkole nr 4 w Sokółce

Źródło: Spacer lokalny

Obecny stan dworca PKP w Sokółce jest niestety daleki od spełnienia współczesnych standardów i potrzeb podróżujących. Starzejąca się infrastruktura nie zapewnia odpowiednich udogodnień ani efektywnej obsługi pasażerów, co utrudnia wygodne i sprawne korzystanie z usług kolejowych. Niedostosowana infrastruktura stanowi istotną barierę w efektywnym korzystaniu z różnych środków transportu. Dodatkowo, brak odpowiedniego zagospodarowania terenu wokół dworca PKP wpływa negatywnie na ogólny wizerunek miasta. To miejsce, które w istocie powinno być wizytówką Sokółki, nie spełnia swojej roli jako punkt przyciągający turystów i potencjalnych inwestorów. Niestosowny stan infrastruktury dworca odstrasza podróżnych, co w efekcie może wpływać na lokalną gospodarkę, która mogłaby korzystać z większego ruchu turystycznego.

Aby rozwiązać te problemy i przywrócić Sokółce status atrakcyjnego i nowoczesnego miejsca, konieczna jest przeprowadzenie gruntownej przebudowy dworca PKP oraz stworzenie kompleksu przesiadkowego. Realizacja projektu zapewni lepszą jakość usług transportowych, zwiększy atrakcyjność miasta oraz wspiera zrównoważony rozwój. Projekt ten jest nieodzowny, aby dostosować infrastrukturę do współczesnych potrzeb i przyczynić się do rozwoju Sokółki jako przyjaznego i rozwijającego się miejsca.

Problemem na terenie obszaru rewitalizacji stanowi też stan techniczny obiektów publicznych oraz prywatnych. Jednym ze zdefiniowanych problemów jest budynek Sokólskiego Ośrodka Kultury przy ul. Grodzieńskiej 1. Obiekt ten wymaga gruntownej renowacji i modernizacji zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej, aby odzyskał swoją atrakcyjność i funkcjonalność.

Istniejące niedostatki infrastrukturalne i architektoniczne ograniczają możliwości organizacji różnorodnych wydarzeń kulturalnych i artystycznych. Ponadto, brak odpowiednich przestrzeni wystawienniczych oraz niedostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami stanowią dodatkowe wyzwania. Właściwa rewitalizacja budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury pozwoli na stworzenie nowoczesnego i atrakcyjnego centrum kulturalnego, które będzie przyciągać zarówno mieszkańców, jak i turystów, wspierając rozwój kulturalny i artystyczny regionu.

Obszar rewitalizacji cechuje się bogatym potencjałem związanym z wyznaczoną strefą konserwatorską oraz obecnością zabytków. Jednakże, istnieje problem związany ze złym stanem technicznym i estetycznym budynków w strefie konserwatorskiej na obszarze rewitalizacji. Kamienice są zaniedbane i wymagają kompleksowej renowacji oraz modernizacji, aby przywrócić im dawny blask i architektoniczną atrakcyjność. Warto podkreślić, że większość tych budynków jest własnością prywatną, zwłaszcza te znajdujące się przy ulicy Białostockiej. Dlatego kluczowe jest wsparcie właścicieli prywatnych obiektów, w celu poprawy ich stanu technicznego oraz przywrócenia im ich historycznej wartości.

Zdjęcie 7. Kamienice przy ul. Białostockiej

Źródło: Spacer lokalny

Problemem stanowi też niska efektywność obiektów mieszkalnych oraz wykorzystanie kotłów o niskiej jakości. Oznacza to, że budynki mieszkalne charakteryzują się nieoptymalnym zużyciem energii i niską wydajnością, co prowadzi do wzrostu kosztów eksploatacji oraz negatywnego wpływu na środowisko. Dodatkowo, wykorzystanie kotłów o niskiej jakości

wiąże się z nieefektywnym spalaniem paliwa, co prowadzi do większej emisji szkodliwych substancji i negatywnego wpływu na jakość powietrza. Rozwiązaniem tego problemu może być modernizacja i termomodernizacja obiektów mieszkalnych, poprawa izolacji termicznej oraz zastosowanie wysokowydajnych kotłów i systemów ogrzewania, co przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej, obniżenia kosztów eksploatacji i ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.

Dodatkowo, mieszkańcy są przekonani, że istotnym czynnikiem wpływającym na poprawę jakości życia i ogólnej estetyki obszarów rewitalizacyjnych jest rozwój infrastruktury zielonej. Zwiększenie terenów zielonych, odpowiednie zagospodarowanie obszarów nieużytkowych oraz inwestycje w parki i ogrody społeczne mogą przyczynić się do stworzenia bardziej atrakcyjnego i przyjaznego środowiska dla mieszkańców. Rozwój infrastruktury zielonej ma też pozytywny wpływ na zdrowie i samopoczucie mieszkańców. Zwiększenie liczby terenów zielonych oferuje miejsca do wypoczynku, aktywności fizycznej, spotkań społecznych oraz integracji mieszkańców. To sprzyja tworzeniu więzi społecznych i wzmacnianiu więzi między sąsiadami.

5.2. Potencjał obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji pełni funkcję centralną dla gminy i miasta, co niesie ze sobą potencjał rozwojowy i różnorodne możliwości. Obszar ten jest ośrodkiem aktywności społeczno-gospodarczej, handlowej i kulturalnej. Posiada dogodne połączenia komunikacyjne i infrastrukturę, która sprzyja różnym formom działalności. Ponadto, obecność instytucji publicznych, usługowych i handlowych wokół obszaru rewitalizacji przyciąga mieszkańców i odwiedzających, tworząc potencjał dla rozwoju lokalnej gospodarki. Wyznaczony obszar jest też miejscem organizacji różnych wydarzeń, festiwali i imprez, przyciągając tym samym turystów i promując region. Wszystkie te czynniki sprawiają, że obszar rewitalizacji posiada duży potencjał do stania się dynamicznym, atrakcyjnym i pulsującym centrum gminy i miasta.

Obszar rewitalizacji posiada duży potencjał, który wynika z jej strategicznego położenia przy szlaku komunikacyjnym prowadzącym od Grodna na Białorusi, poprzez przejście graniczne Kuźnica, aż do Białegostoku i Warszawy. Ten ważny szlak komunikacyjny składa się z drogi krajowej nr 19, linii kolejowej nr 6 oraz linii kolei szerokotorowej 57S. Rozbudowana infrastruktura komunikacyjna tworzy dogodne warunki dla rozwoju gospodarczego i inwestycji. Łatwy dostęp do szlaków komunikacyjnych ułatwia przepływ osób i dóbr, co sprzyja działalności gospodarczej i handlowej.

Na terenie obszaru rewitalizacji funkcjonują istotne instytucje, które mają duży potencjał do współtworzenia lokalnej infrastruktury kulturalnej. Podmioty te mają potencjał do współpracy i aktywnego zaangażowania w proces rewitalizacji, przyczyniając się do rozwijania kulturalnego i edukacyjnego potencjału obszaru. Poniżej przedstawiono najważniejsze jednostki:

- Sokólski Ośrodek Kultury w Sokółce: Jest to placówka wychowania pozaszkolnego, która ma za zadanie promowanie kultury i edukację lokalnej społeczności. ważnym partnerem w realizacji działań rewitalizacyjnych.
- Muzeum Ziemi Sokólskiej: Muzeum jest zlokalizowane w budynku, który powstał w XVIII wieku. Udostępnia ono różne stałe ekspozycje tematyczne, prezentujące historię, etnografię i kulturę tatarską. ważny element w promocji kultury i dziedzictwa lokalnego.
- Kino "Sokół" w Sokółce: To zmodernizowany obiekt, który został unowocześniony w roku 2014. Kino jest wyposażone w zaawansowany system dźwiękowy i projektor cyfrowy, umożliwiając seanse w technologii 3D.
- Biblioteka Publiczna w Sokółce: Placówka skupia się na rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych lokalnej społeczności. Mimo że znajduje się poza obszarem rewitalizacji, biblioteka może pełnić istotną rolę w upowszechnianiu kultury i promocji czytelnictwa wśród mieszkańców.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce, działający na obszarze rewitalizacji, posiada ogromny potencjał w kształtowaniu rozwoju społeczności oraz promowania aktywnego trybu życia i poprawy jakości życia mieszkańców.

Szczególnym atutem terenu rewitalizacji jest baza rekreacyjno-sportowa, która obejmuje:

- Budynek noclegowy Ośrodka Wczasowego, wraz z dwoma boiskami do gry w piłkę siatkową i plażową, budynkiem noclegowo-mieszkalnym oraz hangarem na sprzęt wodny i urokliwą plażą.
- Zalew wodny, który stanowi idealne miejsce dla miłośników sportów wodnych i rekreacji nad wodą.
- Kompleks rekreacyjno-sportowy imienia Piotra Nurowskiego, obejmujący krytą pływalnię, dwa budynki gospodarcze oraz stadion miejski.

Poprzez rozwijanie i wykorzystywanie tej infrastruktury, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce może odegrać istotną rolę w społeczności, stając się miejscem, gdzie mieszkańcy mogą spędzać czas aktywnie, zdrowo i kreatywnie. To z kolei przyczyni się do wzmocnienia więzi społecznych, poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego, a także do kreowania pozytywnego wizerunku miasta jako atrakcyjnego miejsca do aktywnego wypoczynku.

Obszar rewitalizacyjny ma ogromny potencjał do przekształcenia się w dynamiczne i atrakcyjne miejsce dla mieszkańców, sprzyjające aktywnemu trybowi życia i zaspokajające różnorodne potrzeby społeczności. Szczególnie istotnym elementem tego potencjału, oprócz wymienionej wcześniej bazy rekreacyjno-sportowej, jest również istniejąca szkolna infrastruktura sportowa oraz park miejski.

Obecność szkolnej infrastruktury sportowej może przynieść wiele korzyści nie tylko dla uczniów, ale także dla całej społeczności lokalnej. Jej właściwe wykorzystanie może

przyczynić się do rewitalizacji przestrzeni miejskiej, promując zdrowy styl życia, integrację społeczną i lokalny rozwój.

Park miejski jest niezwykle ważnym elementem rewitalizacyjnym, ponieważ stanowi przestrzeń rekreacyjną, odpoczynkową i spotkań dla mieszkańców. Rewitalizacja parku może skutkować jego ożywieniem i uatrakcyjnieniem, dzięki dodaniu nowych elementów.

6. Wizja obszaru rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji stanowi strategiczny dokument mający na celu określenie głównych kierunków rozwoju obszaru rewitalizacji w gminie. Jego głównym zamierzeniem jest eliminacja lub znaczne ograniczenie negatywnych zjawisk zidentyfikowanych na tym obszarze. Przez przeprowadzenie procesu rewitalizacji, planuje się wprowadzenie konkretnych zmian, które przyczynią się do wyjścia obszaru z sytuacji kryzysowej. Istotnym elementem tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji jest ustalenie docelowego stanu obszaru po realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wizja obszaru rewitalizacji jest kluczowym elementem, który wyznacza pożądany kierunek działań rewitalizacyjnych. Przedstawia ona oczekiwany stan, w jakim obszar ten powinien się znaleźć po zrealizowaniu planowanych inicjatyw. Wizja została opracowana na podstawie dogłębnej analizy społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a także wyników konsultacji społecznych.

Wizja obszaru rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji to dynamiczne, nowoczesne i przyjazne miejsce, które integruje społeczność lokalną, ożywia kulturę i dziedzictwo, wspiera rozwój gospodarczy i dba o środowisko naturalne.

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Dzięki skutecznej implementacji określonych celów i odpowiednich kierunków działań, możliwa jest realizacja przyjętej wizji obszaru rewitalizacji. Koncepcja celów oraz kierunków działań została opracowana na podstawie dogłębnej analizy diagnostycznej oraz szerokich konsultacji społecznych, co pozwoliło uwzględnić różnorodne perspektywy i potrzeby społeczności lokalnej. Przyjęte cele i kierunki działań mają na celu optymalne wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji, biorąc pod uwagę jego uwarunkowania społeczne, kulturowe i historyczne.

Wdrażanie celów i kierunków działań będzie wymagać skoordynowanych wysiłków ze strony zainteresowanych stron rewitalizacji, takich jak samorząd lokalny, mieszkańcy, organizacje porządkowe, przedsiębiorcy i właściciele nieruchomości. Współpraca i zaangażowanie wszystkich tych grup jest kluczowe dla skutecznego osiągnięcia wyznaczonych celów.

Przyjęte cele i kierunki działań są spójne zarówno wewnętrznie z lokalnymi dokumentami planistycznymi, jak i zewnętrznie z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i krajowym. Dzięki temu działania rewitalizacyjne staną się integralną częścią szerszego kontekstu rozwoju społeczno-gospodarczego. Dążenie do osiągnięcia przyjętych celów obejmuje różnorodne działania, takie jak modernizacja infrastruktury, rewitalizacja przestrzeni publicznych, wsparcie przedsiębiorczości, ochrona dziedzictwa kulturowego i wiele innych. Całkowite wdrożenie celów i kierunków działań przyczyni się do stworzenia lepszego, bardziej atrakcyjnego i dynamicznego obszaru rewitalizacji, który spełni oczekiwania społeczności lokalnej i przyczyni się do jej długoterminowego rozwoju.

Cele strategiczne i kierunki działań:

- 1. Poprawa warunków życia i wzrost aktywności gospodarczej**
 - 1.1. Aktywizacja społeczna: Budowanie silniejszych społeczności
 - 1.2. Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców
 - 1.3. Zwiększanie dostępności i jakości usług dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami
 - 1.4. Poszerzanie oferty kulturalno-edukacyjnej
 - 1.5. Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej
 - 1.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa
 - 1.7. Wspieranie i rozwijanie przedsiębiorczości lokalnej
- 2. Tworzenie nowoczesnej i zrównoważonej infrastruktury dla poprawy jakości życia**
 - 2.1. Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji
 - 2.2. Inwestycje w tereny zieleni dla lepszej jakości życia w mieście
 - 2.3. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych
 - 2.4. Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji
 - 2.5. Działania na rzecz redukcji niskiej emisji oraz rozwój odnawialnych źródeł energii

Cele i kierunki działań są ze sobą powiązane i wzajemnie się uzupełniają. Podejście zintegrowane polega na tym, że osiągnięcie jednego celu wpływa na realizację innych celów, co tworzy spójny plan działania, mający na celu kompleksowe poprawienie warunków życia i rozwoju obszaru rewitalizacji. Dzięki tej zintegrowanej strategii, działania stają się bardziej efektywne i skuteczne.

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

8.1. Projekty podstawowe

Tytuł przedsięwzięcia	P1. Aktywizacja i integracja osób z obszaru rewitalizacji
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	Głównym celem projektu jest pobudzenie aktywności społecznej, zaangażowania oraz motywacji do działania osób z obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie inspirujących inicjatyw, programów edukacyjnych i społecznych oraz budowanie pozytywnej atmosfery sprzyjającej aktywności i integracji w społeczności lokalnej. Projekt ma też na celu wzmocnienie społeczności lokalnej poprzez budowanie więzi społecznych, zwiększanie zaufania i wzajemnej solidarności. Integracja mieszkańców przyczynia się do tworzenia silnej i zjednoczonej społeczności, która może wspólnie rozwiązywać problemy i podejmować inicjatywy lokalne.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu opiera się na potrzebach wskazanych przez mieszkańców, które dotyczą braku aktywności społecznej, zaangażowania i motywacji do działania. Poprzez budowanie inspirujących inicjatyw, programów edukacyjnych i społecznych oraz integrowanie mieszkańców, projekt dąży do wzmocnienia społeczności lokalnej i stworzenia zjednoczonej społeczności zdolnej do wspólnego działania na rzecz swojego otoczenia.
Zakres projektu	1. Aktywizacja społeczności lokalnej: Przeprowadzenie działań mających na celu zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w aktywność społeczną i uczestnictwo w projektowanych inicjatywach. Działania obejmują organizację spotkań informacyjnych, warsztatów, szkoleń, programów mentoringu czy aktywizację poprzez działalność sportową. 2. Wydarzenia kulturalne i społeczne: Organizacja różnorodnych wydarzeń kulturalnych, artystycznych i społecznych.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym osoby wykluczone.
Szacowana wartość	150 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba osób objętych wsparciem - 200 osób Liczba zorganizowanych działań - 10 szt.
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognostowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Wzbogacenie życia kulturalnego i intelektualnego społeczności Sposób oceny rezultatów: - Listy obecności, ankiety.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, PU1, PU2, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Miejsca, w których będą organizowane zajęcia, warsztaty i inne wydarzenia, zostaną odpowiednio dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie informacje, materiały, instrukcje i dokumentacja związane z projektem będą dostępne w formatach dostosowanych do różnych potrzeb.

Okres realizacji	2024 - 2032
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Organizacje pozarządowe, Sokólski Ośrodek Kultury

Tytuł przedsięwzięcia	P2. Program wzmocnienia społecznego i zawodowego
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	Celem projektu jest wsparcie i zwiększenie szans na aktywizację społeczną oraz rozwój zawodowy mieszkańców obszaru objętego procesem rewitalizacji. Projekt ma na celu przeciwdziałanie problemowi bezrobocia oraz wykluczenia społecznego wśród mieszkańców, szczególnie tych, którzy są zagrożeni ubóstwem i brakiem możliwości rozwoju zawodowego.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Mieszkańcy obszarów objętych procesem rewitalizacji napotykają na różnorodne wyzwania społeczne i zawodowe. Analiza tego obszaru wykazała występowanie dwóch głównych problemów: wyższego poziomu bezrobocia oraz zjawiska ubóstwa. Ponadto, istnieje znacząca liczba niepełnych rodzin, które wymagają wsparcia.
Zakres projektu	Wsparcie zawodowe i edukacyjne: Zapewnienie dostępu do szkoleń, kursów i mentoringu zawodowego, które pomogą mieszkańcom obszaru rewitalizacji zdobyć nowe umiejętności, podnieść kwalifikacje i zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym osoby wykluczone.
Szacowana wartość	500 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba osób objętych wsparciem - 50 osób Liczba zorganizowanych działań - 5 szt.
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Redukcja wykluczenia społecznego i zawodowego - Lepsza jakość życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami - Rozwój lokalnej przedsiębiorczości Sposób oceny rezultatów: - Listy obecności, ankiety.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, PU1, PU2, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Miejsca, w których będą organizowane zajęcia, warsztaty i inne wydarzenia, zostaną odpowiednio dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie informacje, materiały, instrukcje i dokumentacja związane z projektem będą dostępne w formatach dostosowanych do różnych potrzeb. Zapewnienie indywidualnego wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami, aby umożliwić im pełne uczestnictwo w planowanych działaniach.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i	Gmina Sokółka, Ośrodek Pomocy Społecznej

podmioty współpracujące	
-------------------------	--

Tytuł przedsięwzięcia	P3. Zajęcia rozwojowe dla dzieci i młodzieży
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	Projekt ma na celu: - wspieranie rozwoju osobistego i umiejętności dzieci i młodzieży, - wzmocnienie potencjału dzieci i młodzieży, - zachęcanie dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, - wzrost aktywności fizycznej, - promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	W trakcie konsultacji mieszkańcy wyrazili potrzebę wsparcia dzieci i młodzieży, szczególnie w zakresie rozwoju i aktywności dzieci i młodzieży oraz promocję zdrowego stylu życia. Mieszkańcy uważają że tego typu projektu są niezbędne i potrzebne. Realizacja projektu będzie miała pozytywny wpływ na rozwój młodych mieszkańców. Poprzez organizację różnorodnych zajęć i aktywności, projekt umożliwi dzieciom i młodzieży zdobycie nowych umiejętności, rozwijanie swoich talentów oraz budowanie kompetencji interpersonalnych. Dodatkowo, realizacja projektu przyczyni się do poprawy zdrowia uczestników. Wzrost aktywności fizycznej pozytywnie wpłynie na kondycję fizyczną uczestników, a promowanie zdrowego stylu życia wprowadzi zdrowe nawyki i świadome wybory żywieniowe. Projekt zakłada wykorzystanie infrastruktury terenów objętych rewitalizacją, takich jak tereny przyszkolne, tereny przy zalewie oraz infrastrukturę OSIR, aby umożliwić realizację różnorodnych aktywności i działań wspierających rozwój i aktywność dzieci i młodzieży.
Zakres projektu	Zakres projektu obejmuje szeroki wachlarz działań, skoncentrowanych na wsparciu i rozwijaniu potencjału uczestników w różnych aspektach ich życia. Główne elementy zakresu projektu to: - organizacja różnorodnych zajęć i aktywności, - wsparcie rozwoju osobistego, - promowanie zdrowego stylu życia, - aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przede wszystkim dzieci i młodzież szkolna
Szacowana wartość	300 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba osób objętych wsparciem - 160 osób Liczba zorganizowanych działań - 8 szt.
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Rozwój lokalnej przedsiębiorczości Sposób oceny rezultatów: - Listy obecności, ankiety.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P12, P13, P14, PU1, PU2, PU3

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Miejsca, w których będą organizowane zajęcia, warsztaty i inne wydarzenia, zostaną odpowiednio dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie informacje, materiały, instrukcje i dokumentacja związane z projektem będą dostępne w formatach dostosowanych do różnych potrzeb.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Szkoły i przedszkola zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce, Gmina Sokółka, Organizacje pozarządowe, Sokólski Ośrodek Kultury

Tytuł przedsięwzięcia	P4. Aktywizacja i integracja seniorów na obszarze rewitalizacji
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	1. Promowanie aktywności społecznej i fizycznej wśród seniorów: W ramach projektu organizowane będą różnego rodzaju wydarzenia, warsztaty i spotkania mające na celu zaangażowanie seniorów w aktywność fizyczną i społeczną, co ma kluczowe znaczenie dla ich zdrowia i dobrego samopoczucia. 2. Budowanie mostów między pokoleniami: Poprzez integrację seniorów z młodszymi mieszkańcami obszaru rewitalizacji, projekt ma na celu promowanie wzajemnego szacunku i zrozumienia między pokoleniami. 3. Podniesienie jakości życia seniorów: Poprzez uczestnictwo w różnorodnych aktywnościach, seniorzy będą mieli możliwość poprawienia swojego zdrowia fizycznego i psychicznego, co w konsekwencji podniesie ich jakość życia.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	W miarę starzenia się społeczeństwa, problem izolacji i braku aktywności wśród seniorów staje się coraz bardziej istotny. Wielu seniorów czuje się wykluczonych ze społeczeństwa, co prowadzi do osamotnienia, depresji i pogorszenia stanu zdrowia. Projekt ma na celu zaradzić temu problemowi, angażując seniorów w aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Poprzez integrację seniorów z innymi grupami wiekowymi i ich zaangażowanie w procesy rewitalizacji, projekt przyczyni się do poprawy jakości życia seniorów, a także do rozwoju lokalnej społeczności jako całości. Projekt ma również znaczenie strategiczne. Zgodnie z danymi statystycznymi, liczba osób starszych ciągle rośnie, co oznacza, że społeczeństwo musi znaleźć skuteczne metody na angażowanie seniorów i wykorzystywanie ich doświadczenia i wiedzy. Włączając seniorów w procesy rewitalizacji, można również skorzystać z ich bogatej wiedzy i doświadczenia, co może przyczynić się do sukcesu tych działań.
Zakres projektu	- Warsztaty i spotkania edukacyjne - Aktywności fizyczne - Inicjatywy społeczne - Działania integracyjne - Wsparcie psychologiczne i doradcze
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym osoby starsze i wykluczone.

Szacowana wartość	150 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba osób objętych wsparciem - 80 osób Liczba zorganizowanych działań - 8 szt.
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Redukcja wykluczenia społecznego i zawodowego - Lepsza jakość życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami - Wzbogacenie życia kulturalnego i intelektualnego społeczności - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia Sposób oceny rezultatów: - Listy obecności, ankiety.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P5, P6, P7, P8, P9, P12, P13, P14, PU1, PU2, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Miejsca, w których będą organizowane zajęcia, warsztaty i inne wydarzenia, zostaną odpowiednio dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie informacje, materiały, instrukcje i dokumentacja związane z projektem będą dostępne w formatach dostosowanych do różnych potrzeb.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Organizacje pozarządowe, Sokólski Ośrodek Kultury

Tytuł przedsięwzięcia	P5. Nowoczesny OSiR Sokółka - Inwestycja w aktywność
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	1. Głównym celem projektu jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej OSiR w Sokółce. Poprawa boisk i innych obiektów sportowych pozwoli na stworzenie nowoczesnego i funkcjonalnego kompleksu, który będzie odpowiedni dla różnych dyscyplin sportowych i dostępny dla wszystkich mieszkańców. Stworzenia dwóch nowych atrakcji – Pumptracku oraz lodowiska-wrotkowiska, które stanowią znaczące uzupełnienie istniejącej infrastruktury. Pumptrack to innowacyjna trasa przeznaczona zarówno dla rowerzystów, miłośników hulajnóg, jak i pasjonatów jazdy na rolkach. Lodowisko-wrotkowisko to połączenie lodowiska z torami do jazdy na wrotkach, zapewniłoby mieszkańcom możliwość korzystania z tych atrakcji przez cały rok. 2. Projekt ma na celu zachęcenie mieszkańców Sokółki do aktywności fizycznej i uprawiania sportu. Poprawiona infrastruktura, nowoczesne obiekty i różnorodne oferty sportowe będą sprzyjać regularnej aktywności, co przyczyni się do poprawy zdrowia i kondycji mieszkańców oraz promowania zdrowego stylu życia. 3. Nowoczesny OSiR Sokółka stanie się miejscem, gdzie mieszkańcy będą mogli spotykać się, uprawiać sport, spędzać czas z rodziną i przyjaciółmi.

	Organizowanie imprez sportowych, turniejów czy festiwali sportowych przyczyni się do wzrostu integracji społecznej w Sokółce.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu "Nowoczesny OSiR Sokółka - Inwestycja w Aktywność" opiera się na potrzebie poprawy infrastruktury sportowej, promocji zdrowego stylu życia, rozwoju sportu w regionie, integracji społeczności lokalnej. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej OSiR w Sokółce jest niezbędna, aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu na miejsca do aktywności fizycznej oraz sportowych imprez i zawodów.
Zakres projektu	Przebudowa i modernizacja infrastruktury sportowej OSiR w Sokółce (ul. Mariańska 31): - infrastruktura lekkoatletyczna, - nawierzchnia boiska trawiastego do piłki nożnej, - wyposażenie w odpowiedni sprzęt. - budowa Pumptracku, - budowa lodowiska-wrotkowiska.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym osoby starsze i wykluczone.
Szacowana wartość	10 000 000,00 zł
Wskaźnik	Przebudowana/zmodernizowana infrastruktura - 1 szt. Stworzenie nowych obiektów - 2 szt. Powierzchnia rewitalizowanych obszarów - 1,7 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognostowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Lepsza jakość życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P12, P13, P14, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Projekt będzie realizowany zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego.
Okres realizacji	2026 - 2028
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce

Tytuł przedsięwzięcia	P6. Rewitalizacja przyszkolnych terenów w Sokółce
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji. - Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce (ul. Grodzieńska 43). - Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce (ul. Mickiewicza 1a). - Szkoła Podstawowa Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sokółce (ul. Szkolna 2) - Szkoła Podstawowa Nr 3 (Os. Zielone 2).
Cele projektu	1. Głównym celem projektu jest poprawa warunków do uprawiania różnych dyscyplin sportowych przez uczniów. Poprawa nawierzchni, ogrodzenia, oznakowanie boisk oraz wymiana urządzeń sportowych zapewnią bezpieczne i funkcjonalne miejsca do uprawiania sportu, zachęcające uczniów do aktywności fizycznej. 2. Projekt ma na celu zachęcenie dzieci i młodzieży do regularnej aktywności fizycznej poprzez dostęp do odnowionych przestrzeni sportowo-rekreacyjnych. Lepsze warunki sportowe oraz atrakcyjne tereny zachęcą uczniów do regularnego uprawiania sportu, co przyczyni się do poprawy zdrowia, kondycji fizycznej i ogólnego samopoczucia młodych mieszkańców Sokółki. 3. Wsparcie rozwoju talentów sportowych: Rewitalizacja terenów szkolnych stworzy odpowiednie warunki dla rozwoju talentów sportowych wśród uczniów. Lepsza infrastruktura i dostęp do nowoczesnych urządzeń sportowych mogą przyczynić się do wykrycia i rozwinięcia potencjalnych sportowych talentów wśród uczniów. To z kolei może prowadzić do sukcesów w zawodach sportowych na szczeblu szkolnym, lokalnym czy regionalnym. 4. Integracja społeczna i edukacja: Rewitalizacja boisk szkolnych stworzy przestrzeń, która sprzyja integracji społecznej i edukacji. Boiska będą miejscem, gdzie uczniowie będą mogli spotykać się, wspólnie uprawiać sport i rozwijać umiejętności sportowe. Poprzez organizację zawodów, turniejów i imprez sportowych, boiska szkolne staną się miejscem, gdzie uczniowie będą mogli rozwijać umiejętności społeczne, współpracę i ducha rywalizacji.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu opiera się na potrzebie poprawy warunków sportowych dla uczniów, zachęceniu do aktywności fizycznej, wsparciu rozwoju talentów sportowych, integracji społecznej i promocji zdrowego stylu życia.
Zakres projektu	Zakres projektu obejmuje: - Rewitalizacja terenów przyszkolnych Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce (ul. Grodzieńska 43). - Rewitalizacja terenów przyszkolnych Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce (ul. Mickiewicza 1a). - Rewitalizacja terenów przyszkolnych Szkoła Podstawowa Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sokółce (ul. Szkolna 2) - Rewitalizacja terenów przyszkolnych Szkoła Podstawowa Nr 3 (Os. Zielone 2). Zakres rzeczowy: 1. Przebudowę nawierzchni boisk 2. Modernizację ogrodzenia i infrastruktury 3. Montaż oświetlenia wraz z instalacjami OZE oraz monitoringu 4. Wymianę urządzeń sportowych 5. Poprawę infrastruktury towarzyszącej 6. Tworzenie stref rekreacyjnych 7. Dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy miasta i gminy, przede wszystkim dzieci i młodzież szkolna
Szacowana wartość	5 500 000,00 zł

Wskaźnik	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów – 4 szt. Powierzchnia rewitalizowanych obszarów – 0,67 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Wzbogacenie życia kulturalnego i intelektualnego społeczności - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P7, P8, P9, P11, P12, P13, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Projekt będzie realizowany zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego.
Okres realizacji	2024 - 2026
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Szkoły,

Tytuł przedsięwzięcia	P7. Odnowa Placu Kościuszki w Centrum Miasta
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (Plac Kościuszki, centrum miasta).
Cele projektu	1. Poprawa estetyki i atrakcyjności miejsca: Głównym celem projektu jest odnowienie Placu Kościuszki, aby stał się estetycznym i atrakcyjnym miejscem w centrum miasta. Poprawa wyglądu placu, jego infrastruktury, roślinności oraz dodanie elementów małej infrastruktury przyciągnie mieszkańców i turystów, tworząc przyjemną przestrzeń do spędzania czasu, spotkań oraz rekreacji. 2. Ułatwienie dostępu i komunikacji: Projekt ma na celu poprawę infrastruktury placu w celu ułatwienia dostępu i komunikacji dla pieszych i rowerzystów. Stworzenie chodników, ścieżek rowerowych oraz poprawa oświetlenia zwiększy bezpieczeństwo i wygodę użytkowników placu, zachęcając do korzystania z bardziej zrównoważonych środków transportu. 3. Wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki: Rewitalizacja Placu Kościuszki przyczyni się do wzrostu atrakcyjności miasta, przyciągając większą liczbę turystów i mieszkańców. 4. Ożywienie kulturalne i artystyczne. Przebudowa placu umożliwi dostosowanie przestrzeni do organizacji różnorodnych imprez, przyciągając artystów, twórców i miłośników kultury, co wpłynie na rozwój lokalnej sceny artystycznej i wzbogaci ofertę kulturalną miasta.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu opiera się na potrzebie poprawy estetyki i atrakcyjności placu, ułatwieniu dostępu i komunikacji, wspieraniu rozwoju lokalnej gospodarki oraz ożywianiu kulturalnym i artystycznym placu.

	Obecny stan Placu Kościuszki wymaga ulepszeń, aby lepiej odpowiadał na potrzeby społeczności i stał się bardziej atrakcyjnym miejscem. Renowacja placu jest niezbędna, aby przywrócić mu estetyczny wygląd i atrakcyjność. Poprawa infrastruktury, jak również dodanie elementów artystycznych, roślinności czy innowacyjnych rozwiązań architektonicznych sprawią, że Plac Kościuszki stanie się miejscem, które przyciąga zarówno mieszkańców, jak i turystów.
Zakres projektu	Zakres: - Przebudowę nawierzchni placu. - Utworzenie przestrzeni rekreacyjnych i wypoczynkowych. - Stworzenie strefy zieleni. - Poprawa oświetlenia. - Dostosowanie placu dla osób z niepełnosprawnościami. - Instalacja elementów artystycznych
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy miasta i gminy,
Szacowana wartość	6 000 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych obszarów - 1 szt. Powierzchnia rewitalizowanych obszarów - 1,21 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Lepsza jakość życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami - Wzbogacenie życia kulturalnego i intelektualnego społeczności - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Inwestycje w tereny zieleni dla lepszej jakości życia w mieście - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględni będzie usprawnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, aby zapewnić im łatwy i bezpieczny dostęp do placu. Plac Kościuszki zostanie zaprojektowany z myślą o łatwym dostępie dla osób niepełnosprawnych. Będzie uwzględnione poprawne ukształtowanie chodników, aby umożliwić swobodne poruszanie się na wózkach inwalidzkich i innym sprzęcie mobilnym. Projekt będzie zawierał specjalne udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in.: parkingi z miejscami dla osób z niepełnosprawnością. Te udogodnienia zapewnią większą wygodę i bezpieczeństwo dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Organizacje pozarządowe,

Tytuł przedsięwzięcia	P8. Zagospodarowanie przestrzeni oraz przebudowa obiektów nad zalewem
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (ul. Wodna 20, Sokółka).
Cele projektu	1. Poprawa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej: Głównym celem projektu jest odnowienie obiektów sportowych i rekreacyjnych znajdujących się nad zalewem w Sokółce. Poprawa stanu tych obiektów zapewni mieszkańcom i turystom nowoczesne i funkcjonalne miejsca do aktywności fizycznej i rekreacji. 2. Promocja zdrowego trybu życia i aktywności na świeżym powietrzu: Projekt ma na celu promowanie zdrowego trybu życia oraz aktywności na świeżym powietrzu. Obiekty sportowe i rekreacyjne nad zalewem będą zachęcać mieszkańców do spędzania czasu na świeżym powietrzu, aktywnego wypoczynku i rekreacji. Korzystanie z tych obiektów przyczyni się do poprawy kondycji fizycznej, samopoczucia i ogólnego zdrowia mieszkańców. 3. Integracja społeczna i tworzenie więzi społecznych: Rewitalizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych nad zalewem stworzy przestrzeń sprzyjającą integracji społecznej i tworzeniu więzi społecznych. Mieszkańcy będą mieli możliwość spotkań, wspólnego uprawiania sportu i rekreacji, co przyczyni się do tworzenia silnej społeczności lokalnej. 4. Rozwój turystyki sportowej i rekreacyjnej: Nowoczesne obiekty i atrakcyjne tereny będą przyciągać turystów, którzy będą chcieli korzystać z bogatej oferty sportowej i rekreacyjnej. To z kolei przyczyni się do wzrostu ruchu turystycznego, zwiększenia dochodów związanych z turystyką oraz rozwoju lokalnej gospodarki.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu opiera się na potrzebie poprawy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, zachęcaniu do aktywnego stylu życia, rozwoju turystyki sportowej i rekreacyjnej, promocji zdrowego trybu życia oraz integracji społecznej.
Zakres projektu	Zakres: - Zagospodarowanie przestrzeni przy zalewie do celów sportowo-rekreacyjnych - Modernizacja/przebudowa istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnych - Przebudowa/modernizacja obiektów na zalewem - Zakup, dostarczenie i udostępnienie odpowiedniego sprzętu sportowego, szczególnie sprzętu wodnego
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy miasta i gminy, turyści
Szacowana wartość	4 000 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów - 2 szt. Zagospodarowana powierzchnia – 0,9 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Lepsza jakość życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami - Wzbogacenie życia kulturalnego i intelektualnego społeczności - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych - Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji Sposób oceny rezultatów:

	- Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P9, P12, P13, P14, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględniać będzie usprawnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, aby zapewnić im łatwy i bezpieczny dostęp do terenów oraz obiektów nad zalewem. Projekt zakłada likwidację barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych nad zalewem. Przestrzenie oraz obiekty zostaną zaprojektowane z myślą o łatwym dostępie dla osób niepełnosprawnych.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce

Tytuł przedsięwzięcia	P9. Nowe Życie Kultury: Przebudowa budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (ul. Grodzieńska 1, Sokółka).
Cele projektu	1. Projekt ma na celu poprawę stanu technicznego budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury. Prace modernizacyjne obejmą remonty strukturalne, naprawy elewacji, dachu, stolarki, instalacji elektrycznej i sanitarnych oraz aktualizację systemów grzewczych i wentylacyjnych. Poprawa stanu technicznego budynku zapewni bezpieczeństwo i wygodę zarówno dla pracowników, jak i dla odwiedzających. 2. Projekt zakłada również dostosowanie budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury dla osób ze szczególnymi potrzebami. Prace obejmą instalację podjazdów dla wózków inwalidzkich, windy lub podnośników, szerokich drzwi i odpowiednich toalet przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Zapewnienie dostępności dla wszystkich użytkowników promuje równość i integrację społeczną. 3. Projekt ma na celu stworzenie nowoczesnej infrastruktury kulturalnej, która sprostą współczesnym potrzebom i oczekiwaniom społeczności. Poprawa stanu technicznego budynku, modernizacja wnętrza, instalacja nowoczesnych systemów nagłośnieniowych, oświetleniowych, multimedialnych i teatralnych, zapewnią odpowiednie warunki do organizacji różnorodnych wydarzeń kulturalnych, wystaw, koncertów, spektakli czy warsztatów. 4. Rewitalizacja budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury ma na celu zachęcenie mieszkańców i odwiedzających do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Poprawa stanu obiektu, różnorodność
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu opiera się na potrzebie poprawy stanu technicznego budynku, stworzenia nowoczesnej infrastruktury kulturalnej, zachęcania do udziału w życiu kulturalnym, promowania lokalnej twórczości, wspierania edukacji kulturalnej i kreatywności. Projekt ma na celu stworzenie przestrzeni, w której mieszkańcy Sokółki będą mogli rozwijać swoje zainteresowania, uczestniczyć w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych oraz budować więzi społeczne poprzez udział w działalności kulturalnej.
Zakres projektu	Zakres: 1. Prace remontowe i konserwatorskie 2. Modernizacja infrastruktury technicznej 3. Adaptacja przestrzeni wewnątrz

	4. Dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami 5. Instalacja nowoczesnej infrastruktury audiowizualnej 6. Prace aranżacyjne i wyposażenie
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy miasta i gminy
Szacowana wartość	8 000 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów - 1 szt.
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Lepsza jakość życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami - Wzbogacenie życia kulturalnego i intelektualnego społeczności - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych - Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P10, P11, P12, P13, P14, PU1, PU2, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Projekt będzie realizowany zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Organizacje pozarządowe, Sokólski Ośrodek Kultury

Tytuł przedsięwzięcia	P10. Ochrona i restauracja obiektów na obszarze rewitalizacji
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	Głównym celem projektu jest zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez ochronę i restaurację obiektów na terenie rewitalizacji, które mają unikalną wartość historyczną i kulturową. Poprzez restaurację i renowację obiektów, projekt dąży do przywrócenia ich pierwotnego blasku. Odnowienie tych obiektów pozwala zobaczyć je w pełnej okazałości, przywracając ich historyczny charakter. Poprawa i ochrona tych obiektów wpłynie na zwiększenie atrakcyjności regionu, generuje korzyści społeczno-gospodarcze oraz buduje więzi społeczności lokalnej z jej dziedzictwem i historią.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Uzasadnienie projektu opiera się na potrzebie ochrony dziedzictwa kulturowego, przywróceniu funkcjonalności, poprawie estetyki i jakości obiektów oraz miejsc, wzmacnianiu lokalnej społeczności, wspieraniu rozwoju lokalnej gospodarki, zwiększeniu atrakcyjności turystycznej oraz zachowaniu lokalnej tożsamości i historii. Przebudowa i odnowienie kamienic mają na celu stworzenie

	dynamicznego i atrakcyjnego obszaru, który będzie służył mieszkańcom, przyciągał turystów i wpływał na rozwój społeczności lokalnej.
Zakres projektu	Zakres: 1. Restaurację i konserwację obiektów w celu przywrócenia ich pierwotnego stanu i zachowania wartości historycznej. Prace obejmować będą m.in. renowację elewacji, rekonstrukcję uszkodzonych detali architektonicznych, a także naprawę konstrukcji. 2. Wsparcie właścicieli prywatnych obiektów: Projekt zapewni wsparcie właścicielom prywatnych obiektów w pozyskiwaniu środków finansowych, przygotowywaniu niezbędnej dokumentacji konserwatorskiej oraz udzielaniu porad w zakresie działań związanych z ochroną i utrzymaniem obiektów.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszarów rewitalizacji
Szacowana wartość	2 158 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba odnowionych obiektów - 2 szt. Liczba doradztwa - 4 osoby
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych - Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna, - Listy obecności.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P7, P9, P12, P14, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu dąży się do zapewnienia dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włącznie z osobami o szczególnych potrzebach. Projekt zakłada udzielenie pomocy i wsparcia na każdym etapie pozyskiwania i realizacji projektu.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Mieszkańcy gminy

Tytuł przedsięwzięcia	P11. Rewitalizacja przedszkola nr 4 w Sokółce
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (ul. Hugona Kołłątaja 22)
Cele projektu	Cele projektu: 1. Poprawa stanu technicznego budynku: Istniejący budynek przedszkola jest w złym stanie technicznym, co może prowadzić do problemów związanych z bezpieczeństwem i funkcjonalnością. Przebudowa przedszkola ma na celu poprawę stanu technicznego budynku, w tym naprawę lub wymianę uszkodzonych elementów, takich jak dach, elewacja, instalacje elektryczne i

	sanitarno-higieniczne. Poprawa stanu technicznego budynku jest kluczowa dla zapewnienia bezpiecznego i odpowiedniego środowiska dla dzieci i personelu. 2. Stworzenie odpowiednich warunków sanitarnych i higienicznych: Przebudowa przedszkola powinna obejmować modernizację i poprawę warunków sanitarnych i higienicznych. 3. Poprawa warunków edukacyjnych: Projekt pozwoli na stworzenie nowoczesnej i funkcjonalnej przestrzeni edukacyjnej. Przebudowa umożliwi wprowadzenie nowoczesnych udogodnień, które będą sprzyjać rozwojowi i naukowemu doświadczeniu dzieci. 4. Rewitalizacja przestrzeni wokół przedszkola: Obecny stan otoczenia przedszkola wymaga poprawy, aby stworzyć przestrzeń, która będzie nie tylko estetycznie przyjemna, ale również funkcjonalna i bezpieczna. Prace obejmą: nowe place zabaw, zieleń, oświetlenie oraz elementy małej architektury jak ławki czy stoliki. To z kolei wpłynie na poprawę jakości czasu spędzanego na zewnątrz, co ma duże znaczenie dla rozwoju fizycznego i emocjonalnego dzieci.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Przedstawiony projekt jest niezbędny z uwagi na obecny zły stan techniczny obiektu. Dalsze użytkowanie budynku może prowadzić do pogorszenia się stanu obiektu, co z kolei wpływałoby negatywnie na bezpieczeństwo dzieci przebywających w przedszkolu. Ważne jest, aby zapewnić dzieciom i personelowi odpowiednie i bezpieczne warunki. Dodatkowo, projekt ma na celu poprawę warunków edukacyjnych przedszkola. Istniejące pomieszczenia są niewystarczające do potrzeb dzieci i nauczycieli. Poprzez budowę/przebudowę przedszkola, możliwe będzie dostosowanie sal lekcyjnych i innych pomieszczeń do wspierania procesu nauki i rozwoju dzieci. Ponadto, poprawa warunków sanitarno-higienicznych jest kolejnym istotnym aspektem tego projektu. Aktualne instalacje sanitarno-higieniczne są przestarzałe oraz nieodpowiednie, co może mieć negatywny wpływ na zdrowie i higienę dzieci. Przebudowa przedszkola umożliwi wprowadzenie nowych, funkcjonalnych i higienicznych rozwiązań. Zapewnienie odpowiednich warunków sanitarnych jest nie tylko kwestią zdrowia, ale również wpływa na ogólny komfort i dobre samopoczucie dzieci. Realizacja tego projektu przyczyni się do stworzenia nowoczesnego, bezpiecznego i funkcjonalnego przedszkola, które będzie sprzyjać wszechstronnemu rozwojowi dzieci i zapewni im optymalne warunki nauki i zabawy. To inwestycja w przyszłość, która ma pozytywny wpływ na edukację i dobrostan najmłodszych mieszkańców Sokółki.
Zakres projektu	Zakres projektu: 1. Przygotowanie kompleksowego planu architektonicznego i projektu budowlanego, uwzględniającego zarówno poprawę istniejącego budynku, jak i możliwość rozbudowy lub przebudowy w celu zwiększenia powierzchni użytkowej. 2. Przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych, naprawczych lub konstrukcyjnych w celu poprawy stanu technicznego budynku. 3. Zaplanowanie i wykonanie odpowiednich prac wykończeniowych, w celu stworzenia atrakcyjnych i funkcjonalnych wnętrz dla dzieci, włączając w to sale lekcyjne, sale do zajęć specjalistycznych, sale zabaw, stołówek, sanitariatów i innych pomieszczeń. 4. Wprowadzenie niezbędnych środków poprawy bezpieczeństwa, które zwiększą bezpieczeństwo dzieci i personelu. 5. Modernizacja infrastruktury sanitarno-higienicznej. 6. Dostosowanie do wymogów dostępności. 7. Zapewnienie odpowiedniego wyposażenia, mebli, sprzętu edukacyjnego, zabawek i innych niezbędnych materiałów, które sprzyjają procesowi nauczania i rozwoju dzieci.

	8. Nowy plac zabaw, zieleń, oświetlenie oraz elementy małej infrastruktury.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji
Szacowana wartość	10 000 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów - 1 szt. Powierzchnia rewitalizowanych obszarów - 0,53 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych - Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P6, P7, P9, P12, P13, P14, PU1, PU2, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, planowane jest dostosowanie obiektu do osób o szczególnych potrzebach. Obiekt zostanie zaprojektowany zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka

Tytuł przedsięwzięcia	P12. Poprawa jakości powietrza na obszarze rewitalizacji
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	Pierwszym celem jest ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych. Istniejące przestarzałe i nieefektywne systemy grzewcze będą zastąpione nowoczesnymi, bardziej ekologicznymi rozwiązaniami. Wymiana tych źródeł ciepła przyczyni się do znacznego zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, co przełoży się na poprawę jakości powietrza w obszarze rewitalizacji. Kolejnym celem projektu jest rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz magazynów energii. Poprzez instalację paneli fotowoltaicznych lub innych źródeł energii odnawialnej, obszar rewitalizacji będzie mógł korzystać z czystej i zrównoważonej energii. Dodatkowo, wprowadzenie magazynów energii umożliwi gromadzenie nadwyżek energii i wykorzystanie jej w późniejszych godzinach, co przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Ostatnim celem projektu jest poprawa ogólnej efektywności energetycznej na obszarze rewitalizacji. Działania skupiają się na wdrażaniu różnych środków mających na celu redukcję zużycia energii, poprawę izolacji termicznej budynków, modernizację systemów oświetleniowych i ograniczenie strat energii. Poprawa efektywności energetycznej przyczyni się do zmniejszenia

	zużycia energii, obniżenia kosztów eksploatacji budynków oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Na obszarze rewitalizacji istnieje problem niskiej efektywności obiektów mieszkalnych oraz wykorzystania kotłów o niskiej jakości. W rezultacie budynki mieszkalne charakteryzują się nieoptymalnym zużyciem energii i niską wydajnością, co prowadzi do wzrostu kosztów eksploatacji i negatywnego wpływu na środowisko. Dodatkowo, stosowanie kotłów o niskiej jakości skutkuje nieefektywnym spalaniem paliwa, co generuje większą emisję szkodliwych substancji i negatywnie wpływa na jakość powietrza. Rozwiązaniem tego problemu jest przeprowadzenie modernizacji i termomodernizacji obiektów mieszkalnych oraz poprawa izolacji termicznej. Dodatkowo, należy zastosować wysokowydajne kotły i systemy ogrzewania, a także wykorzystać odnawialne źródła energii wraz z magazynami. Te działania przyczynią się do zwiększenia efektywności energetycznej, obniżenia kosztów eksploatacji i ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
Zakres projektu	Zakres projektu: - Modernizacja i termomodernizacja obiektów mieszkalnych - Wymiana kotłów - Instalacje odnawialnych źródeł energii oraz magazynów energii
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji
Szacowana wartość	800 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba zmodernizowanych obiektów - 15 szt. Liczba nowych instalacji OZE - 20 szt. Liczba wymienionych kotłów - 20 szt.
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Działania na rzecz redukcji niskiej emisji oraz rozwój odnawialnych źródeł energii Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna, - Badania terenowe.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P13, P14, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu dąży się do zapewnienia dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włącznie z osobami o szczególnych potrzebach. Projekt zakłada udzielenie pomocy i wsparcia na każdym etapie pozyskiwania i realizacji projektu.
Okres realizacji	2026 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka, Mieszkańcy obszarów rewitalizacji

Tytuł przedsięwzięcia	P13. Zagospodarowanie działki przy ul. Sosnowej na potrzeby rekreacyjne i wypoczynkowe
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Cele projektu	Zagospodarowanie działki przy ul. Sosnowej na cele rekreacyjne i wypoczynkowe ma na celu zwiększenie dostępności do przestrzeni rekreacyjnej dla lokalnej społeczności. Odpowiednie zagospodarowanie terenu pozwoli mieszkańcom cieszyć się zdrowym stylem życia, aktywnością fizyczną i wypoczynkiem na świeżym powietrzu. Poprzez zapewnienie różnorodnych atrakcji i udogodnień rekreacyjnych, działka stanie się miejscem, które sprzyja integracji społeczności lokalnej.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Projekt jest uzasadniony z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na przestrzeń rekreacyjną, możliwość wykorzystania istniejących zasobów, promowanie zdrowego stylu życia, integrację społeczności lokalnej, poprawę jakości życia mieszkańców oraz dążenie do zrównoważonego rozwoju miejskiego. Mimo częściowego wyposażenia terenu w infrastrukturę rekreacyjną, większość działki pozostaje niewykorzystana, co oznacza niezagospodarowany potencjał przestrzeni.
Zakres projektu	Zakres projektu obejmuje: - stworzenie placu zabaw dla dzieci i młodzieży, uwzględniającego różnorodne formy zabawy, dostosowane do różnych grup wiekowych. - wytyczenie ścieżek, umożliwiających łatwy dostęp dla pieszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami. - instalację oświetlenia, zapewniającego bezpieczne korzystanie z przestrzeni również po zmroku. - wyposażenie terenu w ławki, stoliki piknikowe, kosze na śmieci oraz inne udogodnienia dla użytkowników, aby zapewnić komfort i wygodę podczas korzystania z przestrzeni. - zagospodarowanie terenów zielonych, dbając o ochronę i zachowanie istniejącej zieleni oraz nasadzenie dodatkowych roślin, co wpłynie pozytywnie na estetykę i ekologię terenu.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji
Szacowana wartość	750 000,00 zł
Wskaźnik	Liczba zmodernizowanych terenów - 1 szt. Powierzchnia rewitalizowanych obszarów - 0,57 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P12, P14, PU1, PU3

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Projekt będzie realizowany zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego.
Okres realizacji	2026 - 2028
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka

Tytuł przedsięwzięcia	P.14. Budowa Gminnego Centrum Przesiadkowego w Sokółce
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (ul. Kolejowa 25, Sokółka)
Cele projektu	Poprawa jakości usług transportowych: Przebudowa dworca PKP i stworzenie kompleksu przesiadkowego ma na celu zapewnienie lepszych usług transportowych dla mieszkańców Sokółki oraz osób podróżujących przez to miasto. Tworzenie dogodnych i funkcjonalnych przesiadkowych ułatwi podróżowanie i przyczyni się do poprawy jakości usług transportowych. Zwiększenie atrakcyjności miasta: Projekt przewiduje zagospodarowanie terenu wokół dworca PKP, co wpłynie na estetykę i atrakcyjność miasta. Stworzenie nowoczesnego kompleksu przesiadkowego przyciągnie więcej podróżnych i może stanowić ważny punkt rozwoju turystyki. Zrównoważony rozwój: Przebudowa dworca PKP w centrum przesiadkowe będzie miała również na celu promowanie zrównoważonego rozwoju. Projekt będzie uwzględniał środowiskowe aspekty, takie jak efektywność energetyczna, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i zielone przestrzeni.
Uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Istniejący dworzec PKP w Sokółce jest przestarzały oraz niewystarczający do obecnych potrzeb podróżnych. Rewitalizacja dworca i tworzenie kompleksu przesiadkowego jest niezbędna, aby zmodernizować i ulepszyć istniejącą infrastrukturę, zapewniając wygodne, bezpieczne i przyjazne środowisko dla podróżnych. Tworzenie kompleksu przesiadkowego pozwoli na płynne przechodzenie między różnymi środkami transportu, co przyczyni się do poprawy mobilności mieszkańców i osób podróżujących przez miasto. Poprawa infrastruktury dworca PKP i stworzenie kompleksu przesiadkowego będzie miało pozytywny wpływ na dostępność transportu publicznego dla osób o różnych potrzebach.
Zakres projektu	Zakres projektu: - przebudowę 3 kondygnacji budynku dworca PKP wraz z poddaszem użytkowym, - zagospodarowanie terenu ok. 2 ha między torami i ulicą oraz od ronda do ronda, - przestrzeń publiczna – plac miejski o charakterze reprezentacyjno-rekreacyjnym, - zatoki autobusowe, - wiaty przystankowe, - parking ogólnodostępny - zatoki TAXI - wiatę rowerową,

	- małą architekturę, - zielen (drzewa, krzewy, trawniki), - przebudowę ul. Kolejowej.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy, turyści, przejezdni.
Szacowana wartość	36 850 999,00 zł
Wskaźnik	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów - 1 szt. Powierzchnia rewitalizowanych obszarów – 1,8 ha
Rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Wzrost aktywności i integracji społecznej - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia - Rozwój lokalnej przedsiębiorczości - Inwestycje w tereny zieleni dla lepszej jakości życia w mieście - Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych przez eliminowanie barier architektonicznych i innych - Poprawa stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji Sposób oceny rezultatów: - Protokoły odbiorów, - Dokumentacja techniczna.
Komplementarność lub powiązania z innymi projektami	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, PU1, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Dąży się do stworzenia otoczenia, w którym wszyscy uczestnicy będą mieli równe szanse i możliwości udziału. Projekt będzie realizowany zgodnie z założeniami <u>projektowania uniwersalnego</u> .
Okres realizacji	2024 - 2025
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Sokółka

8.2. Projekty uzupełniające

PU 1. Zwiększenia bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji w Sokółce: rozbudowa systemu monitoringu miejskiego i poprawa przejść dla pieszych

Obecnie na obszarze rewitalizacji jest niedostateczna liczba kamer monitoringu miejskiego. Nie wszystkie niebezpieczne miejsca są objęte monitoringiem wizyjnym. W niektórych rejonach mieszkańcy unikają przestrzeni publicznych ze względu na występkę chuligańskie oraz spożywanie alkoholu. Dlatego istnieje potrzeba rozszerzenia systemu monitoringu, aby objąć nowe obszary o potencjalnym ryzyku, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców na terenie miasta Sokółka w ramach obszaru rewitalizacji.

Ponadto, oznakowanie poziome i pionowe na przejściach dla pieszych jest niewystarczające. Brakuje elementów odblaskowych, które poprawiłyby widoczność przejść dla pieszych po zmroku. To z kolei wpływa na bezpieczeństwo pieszych jako uczestników ruchu drogowego. Planowany projekt ma na celu zainstalowanie 10 kamer monitoringu w odpowiednich miejscach oraz poprawę bezpieczeństwa na wybranych przejściach dla pieszych poprzez ustawienie urządzeń podświetlających (elementów odblaskowych).

Zaplanowane działania przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji, likwidacji niebezpiecznych miejsc oraz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Projektem dąży się do stworzenia bardziej bezpiecznego i przyjaznego środowiska dla społeczności, promując jednocześnie poczucie bezpieczeństwa na terenie miasta Sokółka.

Termin realizacji: 2025-2027

Szacunkowy koszt: 400 000,00 zł

PU 2. Pracownia modelarska w Sokółce

Modelarstwo jest doskonałą formą edukacji, umożliwiającą rozwijanie umiejętności manualnych, precyzji, cierpliwości i planowania. Tego rodzaju aktywności uczą również kreatywnego myślenia i rozwiązywania problemów. Pracownia modelarska stanowi zatem świetne miejsce, gdzie młodzi ludzie mogą rozwijać te kompetencje w praktyce. Analiza opinii mieszkańców potwierdza, że istnieje duże zainteresowanie modelarstwem. Utworzenie takiej pracowni odpowiada na potrzeby społeczności, dostarczając jej miejsca, w którym zainteresowani mogą rozwijać swoje pasje i umiejętności. Aktualnie, gmina nie dysponuje odpowiednim wyposażeniem pracowni. Brakuje mebli, specjalistycznych narzędzi, materiałów modelarskich, a także urządzeń edukacyjnych - takich jak komputery z dostępem do internetu, podręczniki czy urządzenia wielofunkcyjne. Głównym celem projektu jest stworzenie profesjonalnej modelarni w Sokółce. To miejsce ma stać się przestrzenią dla młodzieży, gdzie będą mogli aktywnie spędzać wolny czas, rozwijać swoje pasje i odpoczywać od codziennych obowiązków szkolnych. Udział w zajęciach modelarskich pomoże im kształtować takie cechy jak dokładność i cierpliwość, które w przyszłości okażą się bezcenne zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym.

W ramach projektu, przewidziane są następujące działania:

- Organizacja zajęć pozalekcyjnych, w trakcie których uczestnicy będą tworzyć różnorodne modele oraz miniaturowe budynki.
- Prezentacje stworzonych prac na forum publicznym, co pozwoli na wymianę doświadczeń oraz promocję modelarstwa wśród społeczności lokalnej.
- Wprowadzenie cyklu szkoleń z obsługi narzędzi technicznych, niezbędnych w procesie modelowania.
- Organizacja konkursów modelarskich, które staną się okazją do rywalizacji, a jednocześnie integracji środowisk zainteresowanych tym hobby.
- Cykl wykładów i warsztatów rozszerzających wiedzę o modelarstwie.
- Organizacja pokazów modeli w środowisku szkolnym, aby inspirować i zachęcać kolejne osoby do przyłączenia się do grona pasjonatów.

Termin realizacji: 2027-2030

Szacunkowy koszt: 300 000,00 zł

PU 3. Poprawa terenów zielonych na obszarze rewitalizacji

Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez optymalne wykorzystanie terenów zielonych. Poprawa tych obszarów przyczynia się do stworzenia przyjemnych przestrzeni do rekreacji, wypoczynku i spotkań, co pozytywnie wpływa na zdrowie i samopoczucie społeczności lokalnej. Projekt ma też na celu ochronę środowiska naturalnego. Poprawa i optymalne zagospodarowanie oraz tworzenie nowych terenów zielonych przyczynia się do ochrony bioróżnorodności, poprawy jakości powietrza i regulacji klimatu. Ponadto, zrównoważone zarządzanie terenami zielonymi sprzyja zrównoważonemu rozwojowi, uwzględniając ekologiczne i społeczne aspekty. Poprawa terenów zielonych na obszarze rewitalizacji ma na celu tworzenie przestrzeni społecznych, które sprzyjają interakcji i integracji społeczności lokalnej. Optymalnie zaprojektowane tereny zielone mogą być miejscem spotkań, imprez społecznych, aktywności sportowych i kulturalnych, umacniając więzi społeczne i budując silną społeczność lokalną.

Na terenie rewitalizacji istnieją miejsca, które obecnie nie spełniają w pełni swojej funkcji z powodu zaniedbania, zanieczyszczenia, zarośnięcia oraz ograniczonego dostępu dla mieszkańców.

Zakres projektu obejmuje między innymi:

- nasadzenia drzew i krzewów,
- tworzenie parków,
- tworzenie łąk kwietnych,
- powstanie małej infrastruktury.
- infrastruktura dla zwierząt (budki lęgowe, karmniki, poidła czy schronienia).

Termin realizacji: 2026-2030

Szacunkowy koszt: 350 000,00 zł

9. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

9.1. Mechanizmy integracji

Mechanizmy integracji w Gminnym Programie Rewitalizacji stanowią istotny element w efektywnym wdrożeniu tego programu oraz zapewnieniu harmonijnej współpracy pomiędzy różnymi zaangażowanymi stronami i podmiotami.

Utworzenie Komitetu Rewitalizacji, w którym zasiadają przedstawiciele lokalnych władz, społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych, biznesu i innych zainteresowanych stron, jest kluczowym elementem integracji działań. Ten organ pełni funkcje koordynacyjne, doradcze oraz monitorujące. Dzięki temu, różne podmioty mogą skoordynować swoje działania, wymieniać się informacjami oraz wspólnie podejmować decyzje.

Wprowadzenie konsultacji społecznych stanowi kolejny istotny mechanizm integracji. Zapewnienie udziału mieszkańców w procesie rewitalizacji umożliwia uwzględnienie różnorodnych perspektyw i potrzeb społeczności lokalnej. Organizowanie spotkań, dyskusji, ankiet i warsztatów angażuje społeczność w tworzenie projektów rewitalizacyjnych, co przyczynia się do większej akceptacji i poparcia dla działań rewitalizacyjnych.

Systematyczny monitoring oraz ocena postępów programu rewitalizacji są kluczowe dla identyfikowania ewentualnych problemów, doskonalenia działań oraz dostosowania strategii do zmieniających się warunków. Ten mechanizm zapewnia ciągłe śledzenie efektów i umożliwia dostosowywanie działań, co wpływa na spójność i skuteczność działań rewitalizacyjnych.

Mechanizmy te skupiają się na osiągnięciu skoordynowanego działania różnych zaangażowanych podmiotów, wzajemnym uzupełnianiu się działań oraz tworzeniu synergii, co prowadzi do efektywnego procesu rewitalizacji. Wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji opartego na tych mechanizmach przyczynia się do osiągnięcia celów programu, tworzenia zrównoważonego i spójnego obszaru rewitalizacji oraz włączenia perspektyw i potrzeb mieszkańców, co jest kluczowe dla sukcesu programu.

9.2. Komplementarność

Komplementarność w kontekście Gminnego Programu Rewitalizacji oznacza istotne wzajemne powiązania między różnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz integralną częścią planistyczną dokumentu. Jest to kluczowy element, który pomaga w efektywnym wykorzystaniu dostępnych środków finansowych i osiągnięciu zrównoważonych rezultatów na obszarze poddawanych rewitalizacji. W praktyce, komplementarność oznacza, że różne projekty rewitalizacyjne nie są prowadzone w izolacji od siebie, lecz wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny ekosystem działań. Te projekty działają na wielu płaszczyznach, takich jak społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa, aby oddziaływać kompleksowo na obszar rewitalizacji.

Dzięki komplementarności oraz wzajemnym powiązaniom projektów, program rewitalizacji osiąga synergiczny efekt, gdzie działania wzajemnie się wzmacniają, przyczyniając się do rozwoju obszaru. To podejście gwarantuje osiągnięcie trwałych rezultatów rewitalizacyjnych, polegających nie tylko na poprawie infrastruktury fizycznej, ale również na poprawie jakości życia mieszkańców i tworzeniu atrakcyjnego i zrównoważonego środowiska do życia oraz rozwoju gospodarczego.

Komplementarność przestrzenna

Gminny Program Rewitalizacji jest komplementarny przestrzenie. Oznacza to, że wszystkie inicjatywy i projekty objęte tym programem są zlokalizowane w obrębie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Dzięki temu możliwe jest skoordynowane i spójne podejście do odnowy i rozwoju określonej części miasta. To z kolei zwiększa efektywność działań i pozwala na lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów.

Komplementarność przestrzenna w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji odnosi się do wykorzystania spójnych relacji przestrzennych oraz ciągłości przestrzeni w celu osiągnięcia harmonijnego i efektywnego rozwoju obszaru rewitalizacji. Jest to podejście, w którym poszczególne działania rewitalizacyjne są projektowane i realizowane w sposób uzupełniający się, tak aby oddziaływały na całość przestrzeni. W praktyce, komplementarność przestrzenna oznacza, że działania rewitalizacyjne są zaplanowane w sposób spójny i uwzględniają kontekst przestrzenny, związki i zależności między różnymi częściami obszaru rewitalizacji oraz jego otoczeniem.

Kluczowe w tym kontekście jest traktowanie przestrzeni jako integralnej całości, co pozwala na niwelowanie problemów w skali makro, a nie tylko mikro. Dzięki temu zarówno mieszkańcy, jak i osoby odwiedzające będą mogli korzystać z odnowionych przestrzeni, co w dłuższej perspektywie przyczyni się do integracji społecznej i zrównoważonego rozwoju.

Komplementarność przestrzenna Gminnego Programu Rewitalizacji jest więc zgodna z ideą tworzenia spójnego i zrównoważonego środowiska, które sprzyja integracji społecznej i równemu dostępowi do miejsc i usług publicznych dla wszystkich mieszkańców. Dzięki temu

wszelkie działania będą prowadzone w sposób, który ma na celu niwelowanie kryzysowych zjawisk i ich rozprzestrzenianie na inne części gminy.

Działania rewitalizacyjne oddziałują na całe otoczenie, tworząc efekt synergii, który korzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców i ogólną atrakcyjność obszaru.

Komplementarność problemowa

Projekty rewitalizacyjne zawarte w tym programie charakteryzują się problemową komplementarnością, co oznacza, że będą się wzajemnie uzupełniać na różnych płaszczyznach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej oraz środowiskowej. W konsekwencji, inicjatywy te będą miały wielowymiarowy wpływ na wyznaczone tereny rewitalizacji. Co istotne, wszystkie projekty realizowane w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej w pierwszej kolejności będą rozwiązywać problemy społeczne.

Tabela 16. Powiązania projektów podstawowych

Nazwa przedsięwzięcia	Strefa				
	Spoleczna	Gospodarcza	Środowiskowa	Przestrzenno - funkcjonalna	Techniczna
P1. Aktywizacja i integracja osób z obszaru rewitalizacji					
P2. Program wzmocnienia społecznego i zawodowego					
P3. Zajęcia rozwojowe dla dzieci i młodzieży					
P4. Aktywizacja i integracja seniorów na obszarze rewitalizacji					
P5. Nowoczesny OSiR Sokółka - Inwestycja w aktywność					
P6. Rewitalizacja przyszkolnych terenów w Sokółce					
P7. Odnova Placu Kościuszki w Centrum Miasta					
P8. Zagospodarowanie przestrzeni oraz przebudowa obiektów nad zalewem					
P9. Nowe Życie Kultury: Przebudowa budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury					
P10. Ochrona i restauracja obiektów na obszarze rewitalizacji					
P11. Rewitalizacja przedszkola nr 4 w Sokółce					
P12. Poprawa jakości powietrza na obszarze rewitalizacji					
P13. Zagospodarowanie działki przy ul. Sosnowej na potrzeby rekreacyjne i wypoczynkowe					
P.14. Budowa Gminnego Centrum Przesiadkowego w Sokółce					

Źródło: Opracowanie własne

Komplementarność na poziomie proceduralnym i instytucjonalnym

Komplementarność na poziomie proceduralnym i instytucjonalnym oznacza, że utworzony system zarządzania Programem Rewitalizacji Gminy umożliwia zintegrowane i efektywne współdziałanie różnorodnych instytucji. Zapewnia to harmonijne wdrażanie procedur i koordynowaną realizację celów.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przewiduje się także zaangażowanie podmiotów zarządzanych przez samorząd lokalny, jak również instytucji ze sfery społecznej i gospodarczej. Te organizacje będą nie tylko konsultować i oceniać projekty w ramach Komitetu Rewitalizacji, ale także bezpośrednio uczestniczyć w realizacji wybranych przedsięwzięć, zgodnie z regulacjami prawnymi.

Realizacja Programu będzie podlegać systematycznemu monitoringu, co pozwoli na bieżącą ocenę skuteczności działań i, w razie potrzeby, wprowadzenie korekt.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa projektów zawartych w obecnym Programie Rewitalizacji polega na bezpośrednim nawiązaniu do działań realizowanych w okresie programowania środków od 2007 do 2022 roku. Ten program jest nie tylko kolejnym etapem, ale też rozwinięciem inicjatyw podejmowanych w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka”.

W kontekście długotrwałego procesu rewitalizacji, kluczową rolę odgrywa ciągłość przedsięwzięć. Przy formułowaniu nowego programu, niezbędne jest zintegrowanie działań, które będą rozwinięciem lub uzupełnieniem wcześniej zrealizowanych projektów. Kontynuacja tych działań nabiera szczególnej wagi w kolejnych latach, gdy gmina podejmuje prace monitorujące i oceniające efekty programu.

Aktualny Program Rewitalizacji na poziomie gminy jest integralnym elementem długofalowej strategii rozwojowej gminy, uwydatniając kontynuację i rozwinięcie działań i inicjatyw z poprzednich lat. Poniżej przedstawione są wybrane zadania, które zostały zrealizowane na terenie gminy:

Tabela 17. Komplementarność międzykresowa

Lp.	Nazwa beneficjenta	Nazwa (tytuł) przedsięwzięcia	Okres realizacji	Zakres	Źródło finansowania	Wartość projektu	Wartość dofinansowanie
1.	Gmina Sokółka	„Przebudowa budynku kamienicy na cele społeczne z Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych”	23.12.2019-27.10.2022	Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Rewitalizacja remont elewacji, przebudowa i remont pomieszczeń wraz ze zmianą sposobu użytkowania; zagospodarowanie terenu wokół kamienicy.	PRO WP 2014-2020 (EFRR); Gmina Sokółka,	1742369,94	1058051,8
2.	Gmina Sokółka	„Wypożyczenie kamienicy przy Placu Kościuszki 26 w Sokółce z przeznaczeniem na cele społeczne”	12.05.2021-28.11.2022	Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego poprawa aktywizacji społecznej mieszkańców gminy Sokółka, poprzez zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej – budynku pełniącego funkcję centrum integracji lokalnej.	PRO WP 2014-2020 (EFRR); Gmina Sokółka,	133861,64	113782,39
3.	Gmina Sokółka	Remont - modernizacja części infrastruktury rekreacyjnej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sokółce na części dz. nr 2935 i 3009/2 w Sokółce,	10.09.2021	Zagospodarowano część terenu nad sokólskim jeziorem. Wykonano nowe murki z okładziną poziomą i pionową w postaci desek płaskich kompozytowych. Rozebrano pochylnię betonową i zbudowano nowe schody. Posadowiono 12 ławek wypoczynkowych z prefabrykatów betonowych.		203 924,92	55 629,00
4.	Gmina Sokółka	„Szlakiem Tyzenhauza – utworzenie szlaku turystycznego w celu promocji dziedzictwa kulturowego i historycznego dwóch miast Sokółka i Grodna”	01.03.2019-31.12.2021	Celem głównym realizacji projektu był wzrost liczby osób odwiedzających i korzystających z oferty turystycznej Sokólszczyzny i Grodzieńszczyzny promującej wspólne dziedzictwo kulturalne, historyczne i przyrodnicze pogranicza polsko – białoruskiego. Działania po stronie PL: m.in. remont zabytkowej kamienicy przeznaczonej na cele społeczne: wytyczenie i oznakowanie szlaku rowerowego Sokółka-Grodno, rajdy rowerowe, warsztaty malarskie i teatralne; warsztaty w pracowniach rękodzielniczych.	Program Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2014 - 2020, Gmina Sokółka	łączna wartość projektu dla 3 partnerów: Wartość całkowita projektu: 2 139 254,66 euro Przyznane dofinansowanie: 1 925 329,19 euro	Wartość projektu w mieście Sokółka: 907 871,30 euro Przyznane dofinansowanie dla Gminy Sokółka: 817 084,17 euro Wkład własny: 90 787,13 euro

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOKÓŁKA DO ROKU 2032

5.	Gmina Sokółka	Remont – modernizacja boisk sportowych przy Szkole Podstawowej w Starej Kamionce	01.03.2019-31.12.2021	Zakres prac: zmiana nawierzchni istniejącego boiska do gry w piłkę nożną (demontaż i utylizacja istniejącej nawierzchni żwirowej, modernizacja boiska), wykonanie skoczni do skoku w dal, montaż ławek.	EFRR; Gmina Sokółka	123 692,00 zł	89 992,00 zł
6.	Gmina Sokółka	„Nauczanie przez eksperymentowanie w SP w Starej Rozedrance”	01.09.2021-31.07.2022	Cel główny projektu: wyrównanie szans edukacyjnych u 45 uczniów (K/M) ze Szkoły Podstawowej w Starej Rozedrance poprzez stworzenie warunków do rozwijania kompetencji kluczowych naukowo-technicznych, matematyczno – przyrodniczych, informatycznych i właściwych postaw na rynku pracy między innymi uczenia się, rozumienia, krytycznego myślenia, umiejętności pracy zespołowej poprzez utworzenie pracowni przyrodniczej, organizacji dodatkowych zajęć matematyczno – przyrodniczych, wyjazdów edukacyjnych oraz wyposażeniu 7 nauczycielek w wiedzę i umiejętności niezbędne do rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych.	RPO WP 2014-2020 (EFS), Gmina Sokółka	142 826,15 zł	127 345,03 zł
7.	Gmina Sokółka	„Inwestujemy w przyszłość”	01.06.2022-30.06.2023	Realizacja 352 godzin zajęć dodatkowych skierowanych uczniów Szkoły Podstawowej w Starej Kamionce. Zajęcia dodatkowe z matematyki, j. angielskiego oraz Koła: taneczne, przyrodnicze i robotyczne. Zakupiono wyposażenie do pracowni matematycznej, językowej, przyrodniczej, zestawy do nauki programowania. Cel: rozwijanie postawy kreatywnej u uczniów, myślenia matematycznego, kompetencji językowych, przyrodniczych, kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i doskonalenie orientacji przestrzennej z wykorzystaniem elementów kodowania, programowania, robotyki i nowoczesnych technologii.	RPO WP 2014-2020 (EFS), Gmina Sokółka	106 672,50 zł	100 592,50 zł.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOKÓŁKA DO ROKU 2032

8.	Gmina Sokółka	„Nauczanie przez eksperymentowanie w SP w Malawiczach Dolnych”	1.09.2021-31.07.2022.	Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia ogólnego, ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych. Działania: dostosowanie i doposażenie pracowni przyrodniczej, szkolenia dla nauczycieli TUS (trening umiejętności społecznych), z prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), z wykorzystania programowania/kodowania w edukacji szkolnej; zajęcia dodatkowe rozwijające kompetencje matematyczno-przyrodnicze, informatyczne, postawę kreatywną, logiczne myślenie.	RPO WP 2014-2020 (EFS), Gmina Sokółka	208 816,05 zł	187 802,05 zł
9.	Gmina Sokółka	„Gmina Sokółka przyjazna środowisku”	01.06.2022-30.06.2023	Gospodarka niskoemisyjna, Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii. Poprawa jakości powietrza uzyskana będzie dzięki unikniętej emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku zamiany źródła energii pokrywającego potrzeby wskazanych budynków mieszkalnych w gminie Sokółka. Przedmiotowy projekt zakłada roczny spadek emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji projektu w wysokości ponad 273,11 ton równoważnika CO ₂ .	RPO WP 2014-2020 (EFRR)	1 907 273,78 zł	1 237 743,49 zł

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOKÓŁKA DO ROKU 2032

10.	Projekt jest realizowany w partnerstwie: Partner wiodący: Grodzieński Oddział Obwodowej Organizacji Społecznej „Państwowy Związek Turystyczno-Sportowy”; Partner I: Gmina Sokółka	„Zielone spożycie – promocja chronionych obiektów przyrodniczych powiatu sokólskiego i rejonu grodzieńskiego”	01.06.2022-30.06.2023	Główny cel programu: Zwiększenie konkurencyjności obszaru transgranicznego regionów Sokółka i Grodno. Główne działania w projekcie: zorganizowanie i przeprowadzenie konkursu foto-wideo w Sokółce i Grodnie; transgraniczna wystawa fotografii i wideo w Sokółce i Grodnie; siedmiodniowa wyprawa foto-wideo do Puszczy Knyszyńskiej, Puszczy Grodzieńskiej oraz wzdłuż rzeki Łosośna; wydruk albumu ze zdjęciami pokazujący rezultaty projektu i promujące dziedzictwo kulturowe obu regionów przyrodniczych; wydruk map przedstawiających transgraniczne trasy zielone.	Program Współpracy Transgranicznej: Polska - Białoruś - Ukraina 2014 - 2020, Gmina Sokółka	Dofinansowanie: 33 959,70 euro Wkład własny: 3 773,30 euro 64 724,00 euro	58 251,60 euro
-----	---	---	-----------------------	--	--	---	----------------

Źródło: Opracowanie własne

Komplementarność źródeł finansowania

Zasada komplementarności w zakresie finansowania leży u podstaw realizowanego Programu Rewitalizacji. Oznacza to, że różne przedsięwzięcia związane z odnową terenu są współfinansowane z wielu źródeł, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS+) oraz innych funduszy, przy jednoczesnym unikaniu podwójnego dofinansowania. Skoordynowane i wieloaspektowe wsparcie finansowe tworzy efekt synergii, przynosząc kompleksowe korzyści dla obszaru objętego rewitalizacją.

Różnorodność źródeł finansowych daje Programowi Rewitalizacji możliwość elastycznego alokowania środków na cele zgodne z ustalonymi priorytetami. Na przykład, środki z EFRR mogą posłużyć do modernizacji infrastruktury oraz podniesienia standardu usług publicznych, natomiast EFS+ może wspierać aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców.

Ten wieloźródłowy model finansowania nie tylko umożliwia efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów, ale także pozwala na realizację szerokiej gamy działań. W efekcie, można osiągnąć zrównoważony rozwój terenu objętego rewitalizacją, polepszenie warunków życia dla jego mieszkańców oraz stymulację potencjału społeczno-gospodarczego.

10. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

W celu skutecznego realizowania zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, istotne jest umiejętne łączenie i uzupełnianie pozyskanych środków finansowych. Ta zasada ma na celu zapewnienie komplementarności źródeł finansowania, czyli spójnego łączenia i wzajemnego uzupełniania się różnych źródeł, które są wykorzystywane do realizacji działań rewitalizacyjnych. Projekty rewitalizacyjne mogą być finansowane zarówno ze środków prywatnych, jak i publicznych. Aby zapewnić komplementarność źródeł finansowania, konieczne jest silne skoordynowanie i synergia projektów rewitalizacyjnych z politykami i instrumentami zarówno programów operacyjnych, jak i krajowych.

Należy pamiętać, że przedstawione koszty są szacunkowe i mogą ulec zmianie w zależności od szczegółowych analiz i negocjacji. Również źródła finansowania mogą ulec modyfikacji w zależności od dostępności funduszy, polityk rządowych i innych czynników. Ważne jest śledzenie możliwości finansowych, a także elastyczne podejście do dostosowywania źródeł finansowania w trakcie realizacji programu rewitalizacji. Ponadto, istotne jest dążenie do różnorodności i dywersyfikacji źródeł finansowania, aby zwiększyć odporność programu rewitalizacji na ewentualne zmiany polityczne, ekonomiczne i instytucjonalne. Właściwe zarządzanie finansami, precyzyjne planowanie oraz skuteczne pozyskiwanie środków finansowych stanowią kluczowe elementy sukcesu programu rewitalizacji. Dlatego ważne jest ciągłe monitorowanie dostępnych źródeł finansowania i identyfikowanie nowych możliwości pozyskiwania środków, takich jak dotacje, granty, partnerstwa publiczno-prywatne czy fundusze inwestycyjne.

Zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania oraz elastyczność i innowacyjność w pozyskiwaniu środków finansowych są niezbędne dla skutecznej realizacji programu rewitalizacji. Istotne jest tworzenie synergii między różnymi źródłami finansowania, umiejętne planowanie i alokacja zasobów, a także budowanie zaufania społeczności lokalnej i interesariuszy. Tylko w ten sposób można osiągnąć zamierzone cele programu rewitalizacji i przyczynić się do trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru objętego rewitalizacją.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowe koszty oraz potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

Tabela 18. Ramy finansowe w odniesieniu do planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt (zł)	Potencjalne źródła finansowania										Potencjalne źródło finansowania
		EFRR		EFS+		Środki krajowe		Wkład własny		Inne		
		%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	
Projekty główne												
P1. Aktywizacja i integracja osób z obszaru rewitalizacji	150 000,00	-	-	85	127 500,00	-	-	15	22 500,00	-	-	EFS+, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, środki własne gminy
P2. Program wzmocnienia społecznego i zawodowego	500 000,00	-	-	85	425 000,00	-	-	15	75 000,00	-	-	EFS+, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, środki własne gminy
P3. Zajęcia rozwojowe dla dzieci i młodzieży	300 000,00	-	-	85	255 000,00	-	-	15	45 000,00	-	-	EFRR, środki własne gminy
P4. Aktywizacja i integracja seniorów na obszarze rewitalizacji	150 000,00	85	127 500,00	-	-	-	-	15	22 500,00	-	-	EFRR, środki własne gminy
P5. Nowoczesny OSiR Sokółka - Inwestycja w aktywność	10 000 000,00	85	8 500 000,00	-	-	-	-	15	1 500 000,00	-	-	EFRR, środki własne gminy
P6. Rewitalizacja przyszłolnych terenów w Sokółce	5 500 000,00	85	4 675 000,00	-	-	-	-	15	825 000,00	-	-	EFRR, środki własne gminy
P7. Odnowa Placu Kościuszki w Centrum Miasta	6 000 000,00	85	5 100 000,00	-	-	-	-	15	900 000,00	-	-	EFRR, środki własne gminy
P8. Zagospodarowanie przestrzeni oraz przebudowa obiektów nad zalewem	4 000 000,00	85	3 400 000,00	-	-	-	-	15	600 000,00	-	-	EFRR, środki własne gminy
P9. Nowe Życie Kultury: Przebudowa budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury	8 000 000,00	-	-	-	-	70	5 600 000,00	30	2 400 000,00	-	-	EFRR, WFOŚiGW, środki własne gminy, środki prywatne
P10. Ochrona i restauracja obiektów na terenie strefy zabytkowej	2 158 000,00	-	-	-	-	56	1 200 000,00	44	958 000,00	-	-	Środki krajowe (Polski Łód), środki własne gminy, środki prywatne
P11. Budowa/przebudowa przedszkola nr 4 w Sokółce	10 000 000,00	85	8 500 000,00	-	-	-	-	15	1 500 000,00	-	-	EFRR, środki własne gminy, środki krajowe
P12. Poprawa jakości powietrza na obszarze rewitalizacji	800 000,00	85	680 000,00	-	-	-	-	-	-	15	120 000,00	EFRR, WFOŚiGW, środki własne gminy, środki prywatne
P13. Zagospodarowanie działki przy ul. Sosnowej na potrzeby rekreacyjne i wypoczynkowe	750 000,00	85	637 500,00	-	-	-	-	15	112 500,00	-	-	EFRR, środki własne gminy, środki krajowe
P.14. Budowa Gminnego Centrum Przesiadkowego w Sokółce	36 850 999,00	-	-	-	-	72	26 500 000,00	28	10 350 999,00	-	-	Środki krajowe (Polski Łód), środki własne gminy
suma:	85 158 999,00		31 620 000,00		807 500,00		33 300 000,00		19 311 499,00		120 000,00	

Źródło: Opracowanie własne

11. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sokółka do roku 2032 jest kompleksowym dokumentem operacyjnym, obejmującym różne obszary działań. W celu skutecznego wdrożenia programu rewitalizacyjnego, konieczne jest wprowadzenie odpowiedniego systemu zarządzania.

Aby zapewnić właściwą realizację GPR, niezbędna jest aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. Współpraca na każdym etapie, takim jak diagnoza, programowanie, wdrażanie i monitorowanie GPR, jest kluczowa dla osiągnięcia oczekiwanych efektów. W tym celu poszczególnym jednostkom przypisuje się konkretne zadania.

Odpowiedzialność za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen postępów w jego realizacji spoczywa na Burmistrzu, który pełni rolę nadzorczą nad całością procesu rewitalizacji. Jego zadania są realizowane we współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Sokółce, którzy odpowiadają za działania inwestycyjne i koordynację poszczególnych projektów.

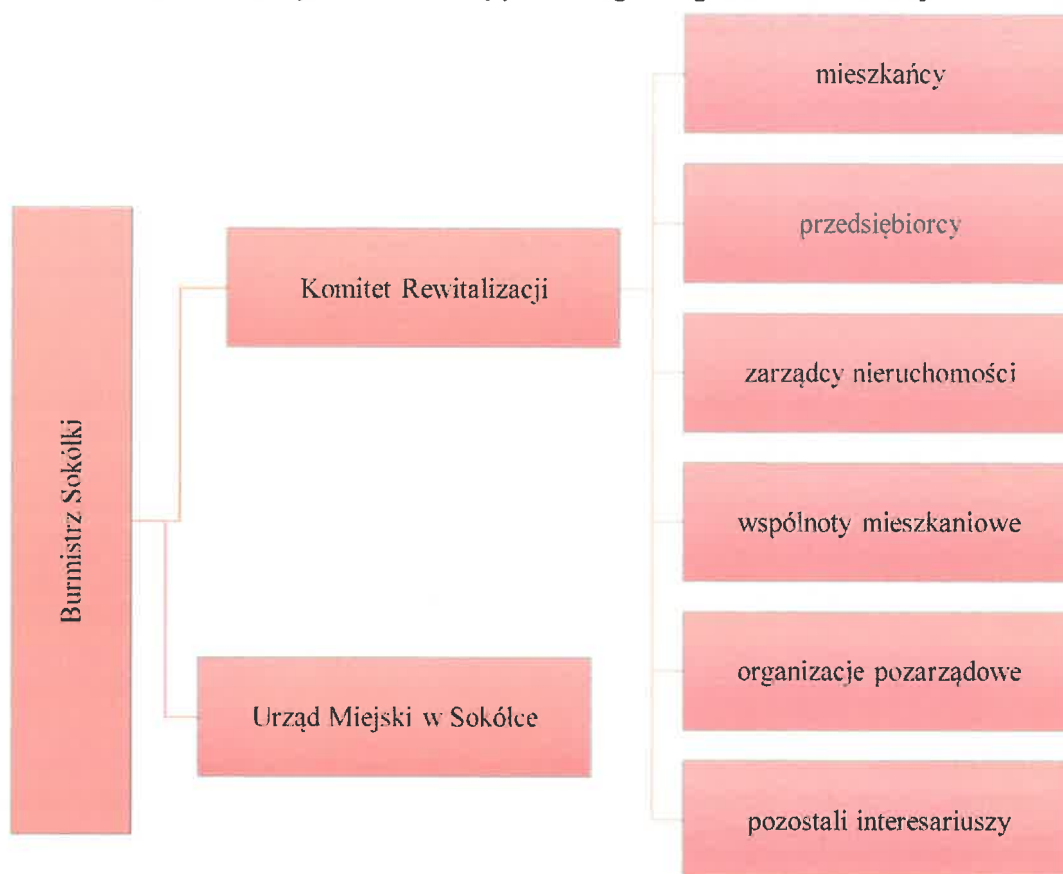
Zadania Burmistrza będą obejmować:

- współpracę z różnymi jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego,
- gromadzenie i aktualizację danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania GPR i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizację systemu oceny i monitoringu GPR, w tym opracowywanie formularzy sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zgodnie z art. 7 ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Rada Miejska ma obowiązek, podjąć uchwałę dotyczącą zasad wyznaczania członków oraz funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza.

Rysunek 11. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Harmonogram realizacji

Plan realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sokółka.

1. Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacji (2024 r.).
2. Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) w 2024 roku: Ten krok oznacza formalne zatwierdzenie programu rewitalizacji dla Gminy Sokółka.
3. Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji w latach 2024 - 2032: Komitet Rewitalizacji będzie odbywać regularne posiedzenia, przynajmniej raz w ciągu roku, w celu monitorowania postępów i podejmowania decyzji dotyczących realizacji działań rewitalizacyjnych.
4. Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR w latach 2024 - 2032: Ten okres obejmuje czas, w którym różne projekty i inicjatywy rewitalizacyjne będą wdrażane.
5. Monitoring w latach 2024 - 2032: Monitoring będzie przeprowadzany w ramach programu rewitalizacji, aby śledzić postępy, ocenić skuteczność działań i w razie potrzeby wprowadzić korekty.
6. Ewaluacja w latach 2024 - 2032: Proces ewaluacji pozwoli na szczegółową analizę i ocenę skuteczności działań rewitalizacyjnych. Dzięki niemu będzie można dowiedzieć się, jakie cele zostały osiągnięte, a jakie cele wymagają dalszych wysiłków.

Wprowadzenie takiego planu realizacji programu rewitalizacji pozwoli Gminie Sokółka na efektywne zarządzanie procesem rewitalizacji, śledzenie postępów i ocenę efektywności podejmowanych działań.

Tabela 19. Harmonogram realizacji GPR

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji	2024
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacji	2024
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji	2024 - 2032 (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	2024 - 2032
Monitoring	2024 - 2032 (realizowany systematycznie)
Ewaluacja	2024 - 2032 (szczegółowe działania opisane w rozdziale niżej)

Źródło: Opracowanie własne

Koszty zarządzania

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje się ponoszenia żadnych kosztów finansowych związanych z jego zarządzaniem.

Koszty związane z wdrażaniem, monitorem i ewaluacją: Pracownicy Urzędu Gminy, którzy będą odpowiedzialni za realizację, monitorowanie i ewaluację programu, wykonują swoje zadania w ramach swoich obowiązków służbowych. W związku z tym nie przewiduje się dodatkowych kosztów wynagrodzenia pracowników za te działania, ponieważ są one włączone w ich standardową pracę.

Koszty związane z Komitetem Rewitalizacji: Członkowie Komitetu Rewitalizacji pełnią swoje funkcje społecznie i nieodpłatnie. Oznacza to, że nie będą otrzymywać wynagrodzenia za swoją pracę w komitecie. Będą działać jako ciało doradcze, które będzie zapewniać wsparcie i doradztwo, ale nie będą z tego tytułu wynagradzani finansowo.

Ochrona środowiska

Analiza projektu „Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Sokółka do roku 2030” pod kątem uwarunkowań wymienionych w art. 49. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wykazała, że realizacja działań rewitalizacyjnych nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Działania ujęte w projekcie GPR nie należą do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 r. poz. 1839).

W trakcie wdrażania projektów rewitalizacyjnych będzie zapewniona właściwa ochrona gatunków ptaków i nietoperzy, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, podczas prac związanych z modernizacją budynków oraz innymi pracami remontowo-budowlanymi.

12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Istotnym aspektem systemu monitoringu będzie zaangażowanie społeczności lokalnej i interesariuszy. Komitet Rewitalizacyjny będzie współpracować z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i mieszkańcami, aby zapewnić uczestnictwo i uwzględnienie różnorodnych perspektyw w procesie monitorowania i oceny Programu.

Ostatecznie, za monitorowanie i ocenę postępów gminnego programu rewitalizacyjnego będzie odpowiedzialny Burmistrz.

12.1. Monitoring

Systematyczna ocena i monitoring stanowi integralną część zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji. Gromadzenie i analiza danych dotyczących rewitalizowanych sfer społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska jest kluczowym elementem, umożliwiającym śledzenie tendencji i kierunków zmian zachodzących podczas wdrażania Programu. Aby zapewnić skuteczny monitoring, pracownicy Urzędu Miejskiego w Sokółce we współpracy z Komitetem Rewitalizacyjnym będą systematycznie pozyskiwać i analizować dane z realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Monitoring będzie przeprowadzany na kilku poziomach, obejmując:

- Analizę zmian na obszarze rewitalizacji i monitorowanie wskaźników. Pozwoli to ocenić wpływ działań rewitalizacyjnych na społeczność lokalną, gospodarkę, przestrzeń miejską i środowisko naturalne.
- Analizę wskaźników projektowych, koncentrującą się na kontroli realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki temu można ocenić stopień osiągnięcia i skuteczność podejmowanych działań.
- Analizę wskaźników realizacji zakładanych celów strategicznych. Monitorowanie wskaźników strategicznych pozwoli ocenić stopień realizacji celów Programu i określić, czy działania rewitalizacyjne przynoszą oczekiwane rezultaty.

Przez ciągły monitoring i ocenę wyników, możliwe będzie skuteczne zarządzanie Programem Rewitalizacji, podejmowanie ewentualnych korekt oraz przekazywanie informacji o osiągniętych efektach społeczności lokalnej i zainteresowanym stronom.

Tabela 20. Wskaźniki dla projektów rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło danych
P1. Aktywizacja i integracja osób z obszaru rewitalizacji	Liczba osób objętych wsparciem	os.	200	Lista obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	10	
P2. Program wzmocnienia społecznego i zawodowego	Liczba osób objętych wsparciem	os.	50	Listy obecności, Ankiety, Statystyki OPS i PUP
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	5	
P3. Zajęcia rozwojowe dla dzieci i młodzieży	Liczba osób objętych wsparciem	os.	160	Listy obecności, Ankiety
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	8	
P4. Aktywizacja i integracja seniorów na obszarze rewitalizacji	Liczba osób objętych wsparciem	os.	80	Listy obecności, Ankiety
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	8	
P5. Nowoczesny OSiR Sokółka - Inwestycja w aktywność	Przebudowana/zmodernizowana infrastruktura	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Stworzenie nowych obiektów	szt.	2	
	Powierzchnia rewitalizowanych obszarów	ha	1,7	
P6. Rewitalizacja przyszkolnych terenów w Sokółce	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów	szt.	4	Protokół odbioru, Dokumentacja techniczna
	Powierzchnia rewitalizowanych obszarów	os.	0,67	
P7. Odnowa Placu Kościuszki w Centrum Miasta	Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Powierzchnia rewitalizowanych obszarów	ha	1,21	
P8. Zagospodarowanie przestrzeni oraz przebudowa obiektów nad zalewem	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów	szt.	2	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zagospodarowana powierzchnia	ha	0,9	
P9. Nowe Życie Kultury: Przebudowa budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
P10. Ochrona i restauracja obiektów na obszarze rewitalizacji	Liczba odnowionych obiektów	szt.	2	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Listy obecności
	Liczba doradztwa	os.	4	
P11. Rewitalizacja przedszkola nr 4 w Sokółce	Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Powierzchnia rewitalizowanych obszarów	ha	0,53	
P12. Poprawa jakości powietrza na obszarze rewitalizacji	Liczba zmodernizowanych obiektów	szt.	15	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe
	Liczba nowych instalacji OZE	szt.	20	
	Liczba wymienionych kotłów	szt.	20	
P13. Zagospodarowanie działki przy ul. Sosnowej na potrzeby rekreacyjne i wypoczynkowe	Liczba zmodernizowanych terenów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Powierzchnia rewitalizowanych obszarów	ha	0,57	
P14. Budowa Gminnego Centrum Przesiadkowego w Sokółce	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna

	Powierzchnia rewitalizowanych obszarów	ha	1,8	
--	--	----	-----	--

Zródło: opracowanie własne

Poniższe wskaźniki realizacji celów zostały przyjęte dla całego obszaru rewitalizacji, co oznacza uśrednienie wartości bazowych dla trzech osiedli stanowiących jeden spójny obszar rewitalizacji.

Tabela 21. Wskaźniki realizacji celów

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Cel 1. Poprawa warunków życia i wzrost aktywności gospodarczej			
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia	os. / 100 mieszkańców	6,92	6,23
Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy	os. / 100 mieszkańców	1,51	1,43
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	os. / 100 mieszkańców	2,20	2,09
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnosprawności	os. / 100 mieszkańców	1,93	1,83
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa	os. / 100 mieszkańców	5,90	5,61
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu	os. / 100 mieszkańców	0,08	0,08
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnej rodziny	os. / 100 mieszkańców	0,64	0,61
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy	os. / 100 mieszkańców	0,31	0,29
Liczba osób objętych "niebieską kartą"	os. / 100 mieszkańców	0,73	0,69
Liczba przestępstw i wykroczeń	os. / 100 mieszkańców	5,35	5,08
Liczba NGO	os. / 100 mieszkańców	0,08	0,09
Frekwencja	%	60,29	63,30
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt. / 100 mieszkańców	5,37	5,40
Firmy zawieszone od 2019	szt. / 100 mieszkańców	0,87	0,84
Cel 2. Tworzenie nowoczesnej i zrównoważonej infrastruktury dla poprawy jakości życia			
Kotły pozaklasowe	szt. / 100 mieszkańców	4,95	4,21
Powierzchnia zrewitalizowanych terenów	ha	0	6,71
Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów	szt.	0	4
Liczba zmodernizowanych terenów	szt.	0	5
Liczba odnowionych obiektów	szt.	0	2

Zródło: opracowanie własne

12.2. Ewaluacja

System ewaluacji projektu zakłada przeprowadzenie różnych form ewaluacji w celu monitorowania i oceny wykonania Gminnego Programu Rewitalizacji. W trakcie realizacji programu planowane są następujące formy ewaluacji:

1. Raporty roczne: W ramach monitoringu, corocznie opracowywane będą raporty, które przedstawią istotne informacje dotyczące stopnia realizacji programu, zarówno pod względem merytorycznym, jak i finansowym. Raporty będą również zawierać informacje o osiągniętych rezultatach projektów, z uwzględnieniem ustalonych wskaźników.
2. Ewaluacja mid-term: W trakcie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, czyli do grudnia 2028 roku, przewidziana jest ewaluacja mid-term. Ma ona na celu weryfikację, czy realizacja zaplanowanych inwestycji przebiega zgodnie z harmonogramem oraz czy nie występują poważne przeszkody, które mogą utrudnić dalsze prace nad programem.
3. Ewaluacja ex-post: Po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, planowane jest przygotowanie raportu podsumowującego wszystkie podejmowane działania, spełnienie ustalonych celów oraz wskaźników. Ten raport będzie szczególnie istotny, ponieważ rekomendacje wynikające z niego pozwolą na lepsze przygotowanie się do realizacji kolejnego Programu Rewitalizacji.

Podczas ewaluacji Programu, analizowany będzie wpływ projektów rewitalizacyjnych na różne aspekty funkcjonowania przestrzeni oraz dekoncentrację negatywnych zjawisk na obszarach objętych rewitalizacją. Będzie również dokonywana ocena efektywności działań oraz ich wpływu na obszary problemowe. Ewaluacja będzie prowadzona na wszystkich etapach tworzenia i wdrażania Programu Rewitalizacji.

13. Opis sposobu zapewnienia interesariuszy w procesie rewitalizacji

13.1. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych. Obejmuje ona aktywne zaangażowanie mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorstw i innych zainteresowanych stron w podejmowanie decyzji dotyczących rewitalizowanych obszarów.

Partycypacja społeczna nie tylko daje mieszkańcom możliwość wypowiedzenia się, ale także umożliwia im pełne zrozumienie i zaangażowanie się w proces rewitalizacji. Poprzez otwarty dialog i wymianę informacji między mieszkańcami a różnymi interesariuszami, tworzy się atmosfera współpracy i partnerstwa. Wspólnie opracowuje się cele, strategie i plany, uwzględniając różnorodne perspektywy i zasoby społeczności lokalnej.

Tabela 22. Partycypacja na etapie opracowywania GPR

Wyznaczania obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji	– Zgłaszania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej; – Spotkania konsultacyjne; – Zgłaszania uwag ustnych;
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji	– Spotkania; – Wywiady indywidualne; – Spacerowanie lokalne; – Badanie ankietowe;
Przyjęcie GPR	– Zgłaszania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej; – Spotkania konsultacyjne; – Zgłaszania uwag ustnych; – Opiniowanie GPR przez instytucje i organy zgodnie z ustawą o rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono różnym grupom interesariuszy, włączając w to mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli i użytkowników nieruchomości na tym obszarze, podmioty zarządzające nieruchomościami, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego, członków kooperatywy mieszkaniowej, mieszkańców gminy, podmioty gospodarcze działające lub planujące prowadzić działalność na obszarze gminy, organizacje pozarządowe, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, podmioty działające na rzecz praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, oraz inne organy władzy publicznej.

Partycypacja społeczna była integralną częścią procesu rewitalizacji od samego początku. Ważnym elementem było zapewnienie informacji i komunikacji, aby interesariusze mieli możliwość wyrażania swoich opinii i wniosków. Spotkania, wywiady indywidualne, badania ankietowe i inne formy dialogu były organizowane, umożliwiając wyrażenie swoich potrzeb, sugestii i pomysłów.

Partycypacja społeczna nie jest jednorazowym wydarzeniem, lecz ciągłym procesem. Interesariusze będą informowani o postępach i wynikach działań rewitalizacyjnych oraz będą mieli możliwość udziału w monitorowaniu i ocenie skuteczności tych działań. W ten sposób partycypacja społeczna staje się trwałym elementem zarządzania i rozwoju społeczności lokalnych.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania jest kluczowym elementem zapewnienia skutecznego procesu rewitalizacji obszaru. Aby umożliwić tę partycypację, konieczne jest prowadzenie działań promocyjnych i informowanie mieszkańców oraz interesariuszy o realizacji projektów rewitalizacyjnych i ich wpływie na obszar rewitalizacji.

Angażowanie interesariuszy w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie poprzez różne środki, takie jak:

- Strona internetowa www.sokolka.pl, która umożliwia mieszkańcom zgłaszanie uwag i wniosków dotyczących działań rewitalizacyjnych.
- Debaty publiczne i spacerki badawcze, które są organizowane w celu umożliwienia bezpośredniego dialogu między mieszkańcami a decydentami, aby wyrazić swoje opinie, obawy i sugestie dotyczące procesu rewitalizacji.
- Ankiety ewaluacyjne, które pozwalają na zebranie opinii mieszkańców na temat postępów i efektów działań rewitalizacyjnych oraz identyfikację obszarów, które wymagają dalszych działań.
- Spotkania z przedstawicielami Urzędu Miejskiego, Radnymi i lokalnymi liderami, które dają okazję mieszkańcom do bezpośredniego kontaktu z decydentami i wyrażenia swoich potrzeb i oczekiwań.
- Lokalne wydarzenia, na których promowane są działania rewitalizacyjne, które stanowią platformę do prezentacji postępów i efektów działań rewitalizacyjnych oraz do rozmów i interakcji z mieszkańcami.

Planowane jest utworzenie Komitetu Rewitalizacyjnego, który będzie pełnił ważną rolę w nawiązywaniu kontaktu z interesariuszami obszarów objętych rewitalizacją. Współpraca z mieszkańcami i interesariuszami pozwoli na aktywne uczestnictwo w monitorowaniu postępów, analizie rezultatów oraz współtworzeniu zaleceń i rekomendacji dotyczących dalszych działań.

Przyjęcie podejścia opartego na partycypacji społecznej podczas wdrażania i oceny Programu Rewitalizacji ma kluczowe znaczenie. Dzięki temu uwzględniamy głos mieszkańców i interesariuszy, co zapewnia większą transparentność, legitymizację działań i zwiększa szanse

na powodzenie całego procesu rewitalizacji. Jest to niezbędny element budowania trwałych i zrównoważonych zmian w społeczności lokalnej, ponieważ angażuje on społeczność w proces decyzyjny, uwzględniając zróżnicowane perspektywy i wzmacniając poczucie współodpowiedzialności za rozwój obszaru poddawanego rewitalizacji.

14. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji pełni istotną rolę w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych, z jakimi spotykają się mieszkańcy na obszarze objętym procesem rewitalizacji. Jego założenia są zgodne z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu lokalnym, które stanowią integralną część ogólnej wizji rozwoju gminy. Program ten nie tylko uwzględnia cele i założenia dokumentów realizujących działania na poziomie krajowym i regionalnym, ale również skupia się na konkretnych problemach społecznych występujących na obszarze rewitalizacji.

Poniżej odniesiono się tylko do istniejących i aktualnych dokumentów strategicznych.

Powiązania z dokumentami na poziomie krajowym:	
Dokument	Powiązanie
Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Strategia jest ukierunkowana na rozwój społeczno-gospodarczy. Przyjęto, że główną siłą napędową rozwoju i priorytetem publicznym jest spójność społeczna. Strategia podporządkowuje działania w sferze gospodarczej osiągnięciu celów związanych z poziomem i jakością życia obywateli Polski. Kładzie nacisk, aby beneficjentem rozwoju gospodarczego, w większym niż dotychczas stopniu, byli zwykli obywatele oraz obszary do tej pory pomijane w polityce rozwoju. Przyjęcie takiego wzorca będzie sprzyjać uwolnieniu kapitału ludzkiego, wzmocnieniu kapitału społecznego i tym samym optymalnemu wykorzystywaniu potencjału rozwojowego całego kraju. Gminy Program Rewitalizacyjny wpisuje się w poniższe cele Strategii: – Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. – Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

	Gminy Program Rewitalizacyjny wpisuje się w poniższe cele KSRR 2030: – Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. – Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030	Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele: – Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne; – Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich; – Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju
Powiązania z dokumentami na poziomie regionalnym:	
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030	Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 określa zasady, obszary i kierunki interwencji polityki rozwoju regionu w horyzoncie czasowym. Planowanie strategiczne jest niezbędnym narzędziem w zarządzaniu rozwojem każdego regionu. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele: – Dynamiczna gospodarka, – Zasobni mieszkańcy.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest instrumentem kreacji polityki przestrzennej samorządu województwa odnoszącym odpowiednie ustalenia dokumentów strategicznych, koncepcyjnych, programowych rządowych i samorządowych do przestrzeni województwa. Cel strategiczny: „Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele:

	– Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego.. – Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów. – Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i bezpieczeństwa energetycznego oraz zdolności obronnych i ochronnych.
Powiązania z dokumentami na poziomie lokalnym:	
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2021-2027	Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest opracowanie skutecznego systemu wsparcia przeciwdziałającego i ograniczające skutki wykluczenia społecznego wśród mieszkańców powiatu sokólskiego. Gminny Program Rewitalizacji harmonijnie wpisuje się w drugi cel strategiczny, który koncentruje się na rozwijaniu systemów wsparcia i aktywizacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Jednym z kluczowych działań w ramach tego programu jest aktywizacja i integracja seniorów na terenie objętym procesem rewitalizacji.

14.1. Opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy

Dokumenty strategiczne gminy	
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2022 - 2026.	Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom starszym oraz niepełnosprawnym. Gminny Program Rewitalizacji harmonijnie koresponduje z trzecim i czwartym celem strategicznym, skupiającym się na przeciwdziałaniu ubóstwu i bezrobociu oraz na wsparciu osób starszych i niepełnosprawnych. Powyższe cele strategii będą realizowane przez następujące działania zaplanowane w GPR: – Wzmocnienie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców, – Aktywizacja i integracja seniorów w obszarach podlegających rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Gminy	Gmina nie posiada aktualnej Strategii Rozwoju Gminy.

15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Gminny Program Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w uchwałach obowiązujących w gminie Sokółka.

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Sokółka do roku 2032 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy

Gmina nie posiada planu ogólnego gminy.

Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy Sokółka	5
Rysunek 2. Gmina Sokółka z podziałem na jednostki delimitacyjne	29
Rysunek 3. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze społecznej	34
Rysunek 4. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej	38
Rysunek 5. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej	41
Rysunek 6. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	45
Rysunek 7. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze technicznej	48
Rysunek 8. Obszar zdegradowany	52
Rysunek 9. Obszar rewitalizacji na tle gminy	54
Rysunek 10. Obszar rewitalizacji	55
Rysunek 11. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.	107

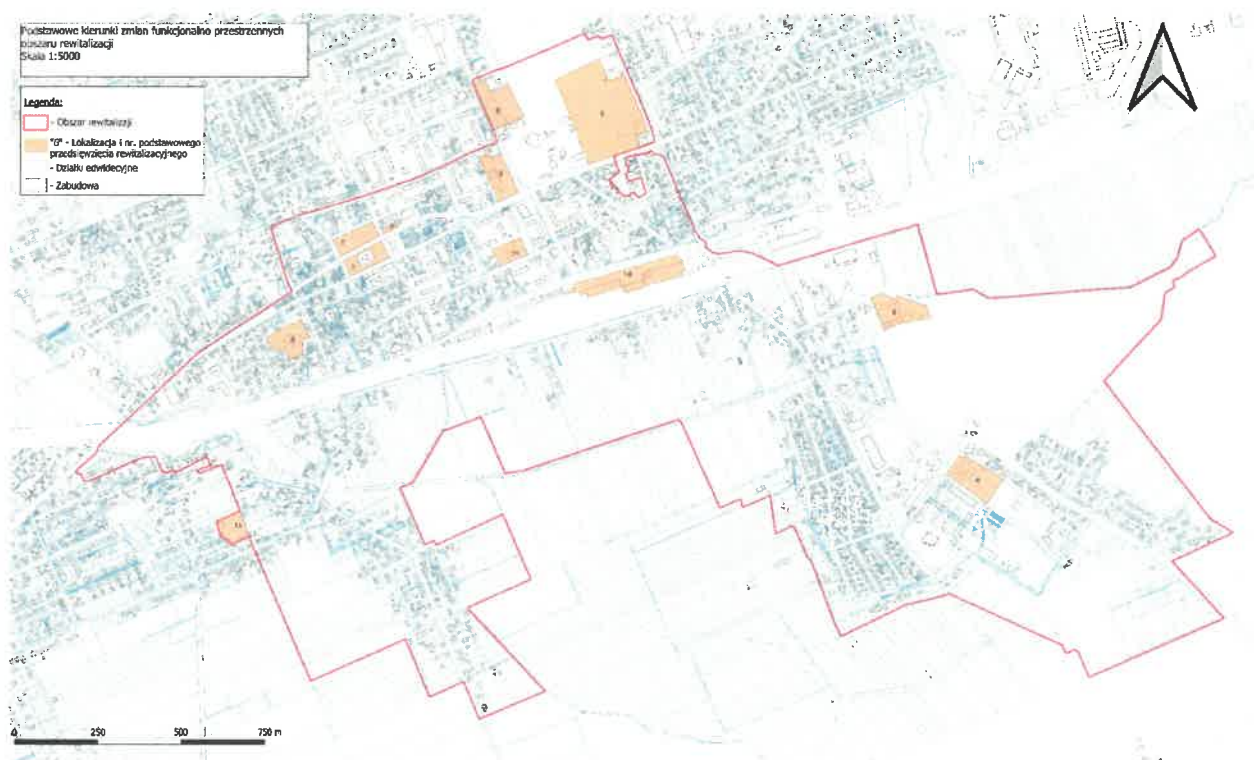
Spis tabel:

Tabela 1. Podstawowe informacje o gminie	5
Tabela 2. Podmioty wg klasy wielkości	14
Tabela 3. Struktura powierzchni w gminie Sokółka	15
Tabela 4. Mieszkania komunalne na terenie gminy	18
Tabela 5. Wykaz lokali mieszkalnych w budynkach stanowiących własność Gminy Sokółka lub współwłasność Gminy	19
Tabela 6. Jednostki delimitacyjne dla gminy Sokółka	27
Tabela 7. Osiedla miasta Sokółka	28
Tabela 8. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze społecznej	32
Tabela 9. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze gospodarczej	36
Tabela 10. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze środowiskowej	39
Tabela 11. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	43
Tabela 12. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze technicznej	47
Tabela 13. Wyniki analizy wskaźnikowej we wszystkich analizowanych sferach	49
Tabela 14. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru zdegradowanego	51
Tabela 15. Obszar rewitalizacyjny	53
Tabela 16. Powiązania projektów podstawowych	97
Tabela 17. Komplementarność międzyokresowa	99
Tabela 18. Ramy finansowe w odniesieniu do planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	105
Tabela 19. Harmonogram realizacji GPR	108
Tabela 20. Wskaźniki dla projektów rewitalizacyjnych	111
Tabela 21. Wskaźniki realizacji celów	112
Tabela 22. Partycypacja na etapie opracowywania GPR	114

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba ludności gminy Sokółka	6
Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy wraz z prognozą.....	7
Wykres 3. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	8
Wykres 4. Liczba pracujących na terenie gminy	13
Wykres 5. Zasób mieszkaniowy.....	18

Załącznik 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji, gminny program rewitalizacji przyjmuje w drodze uchwały, rada gminy.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Sokółka do roku 2032 został opracowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Gminny program rewitalizacji został sporządzony dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały nr LXVI/429/2023 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 21 lutego 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 1211) i stanowi akt prawa miejscowego.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji poprzedzone było sporządzeniem "Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sokółka".

Za obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji można uznać te fragmenty obszaru kryzysowego, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz równoczesnym występowaniem na tym obszarze co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzennie-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji podjęta została uchwała nr LXIX/444/2023 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 30 marca 2023r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sokółka do roku 2032.

Dokument będzie stanowił podstawę do kontynuowania procesu rewitalizacji w Gminie Sokółka (miasta Sokółka) na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, obejmującym trzy jednostki pomocnicze - osiedla nr 1, 2 i 6.

Przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka do roku 2032 oraz wystąpiono o zaopiniowanie projektu programu do wymaganych instytucji.

